

Kommunförbundet
Kalmar län

Ungas livsvillkor

Kalmarsunds gymnasieförbund

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken 2018 i Kalmar län och Eksjö kommun

ENKÄTFABRIKEN

BoU Barn- och
ungdomsnätverket
Kalmar län

Sammanställd av Enkätfabriken
Maj 2019

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Bakgrund och syfte.....	6
A. Bakgrundsfrågor.....	8
B. Fritid.....	11
C. Skola.....	19
D. Delaktighet och inflytande.....	31
E. Trygghet.....	40
F. Hälsa.....	49
G. Arbete.....	61
H. Framtid.....	65
Referenser.....	72

**Rapporten är
färgkoordinerad!**

Hitta den del du vill
läsa genom att titta
på färgen i
avsnittens kant.

Sammanfattning

Att ha kunskap om unga och deras livsvillkor är en viktig förutsättning i regionernas och kommunernas arbete i alla förvaltningar. Både barnkonventionen och Sveriges ungdomspolitik betonar vikten av att alla beslut som tas, som på något sätt rör barn och unga, alltid ska utgå från ett barn- och ungdomsperspektiv. Genom att göra en Lupp-undersökning får regioner och kommuner en bättre bild av ungdomarnas livsvillkor.

I detta avsnitt presenteras en sammanfattning av resultatet för de elever som tillhör Kalmarsunds gymnasieförbund. Speciellt fokus läggs vid skillnader från tidigare Lupp-resultat och resultat som sticker ut bland vissa grupper, exempelvis utifrån kön. För att få en mer heltäckande bild av ungas livsvillkor rekommenderar vi dock att läsa hela rapporten.

Fritid

En hög andel, 84 % av ungdomarna, svarar att de är nöjda med fritiden generellt sett. Från år 2015 har det dock skett en något negativ utveckling i frågan. Det framgår vidare att totalt 67 % svarar att de tycker det finns mycket eller ganska mycket att göra på fritiden. Det framgår även att tjejerna är något mindre nöjda än killarna med utbudet av fritidsaktiviteter och med fritiden totalt sett.

En stor andel av ungdomarna tränar eller idrottar minst en gång i veckan, totalt 69 % av tjejerna och 81 % av killarna. Många, drygt hälften, svarar också att de är ute i naturen på fritiden.

Skola

I skolavsnittet ser vi att en hög andel, 85 % av ungdomarna som tillhör Kalmarsunds gymnasieförbund, generellt sett är nöjda med skolan. Det framgår också att 90 % eller en högre andel är nöjda med lärarna, undervisningen, skolmiljön och tillgången till datorer. Skolmaten är det som ungdomarna är minst nöjda med men även i denna fråga är nöjdheten hög, 78 % totalt svarar att de är nöjda med skolmaten.

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt¹ framgår det att ungdomarna i Kalmarsunds gymnasieförbund är nöjdare med de flesta frågorna som rör skolan. Exempelvis svarar 93 % av ungdomarna att de är nöjda med undervisningen och motsvarande siffra i regionsnittet och rikssnittet är 86 %.

Delaktighet och inflytande

Inom området delaktighet och inflytande framgår det att intresset för politik tydligt ökat sedan år 2008, då 29 % svarade att de var mycket eller ganska intresserade av politik. I årets resultat svarar 45 % detsamma. Det framgår också att 47 % i år svarar att de vill vara med och påverka om olika frågor som rör kommunen. Detta är en något högre andel än år 2015.

18 % av tjejerna och 21 % av killarna svarar att de har mycket eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen. Över tid ser vi

¹ Rikssnittet är resultatet för alla kommuner som gjort Lupp-undersökningen år 2018. Regionsnittet är resultatet för Kalmar län samt Eksjö kommun 2018.

en tydlig positiv förändring sedan år 2008, och även liten ökning bland tjejerna sedan år 2015. Ungdomarna i Kalmarsunds gymnasieförbund har dock en något mindre tilltro till sina möjligheter än regionsnittet och rikssnittet. Vidare så framgår det att internet och/eller sociala medier är den vanligaste arenan för politiskt engagemang bland de unga.

Trygghet

En majoritet av ungdomarna känner sig trygga på de flesta platser där de bor och på internet. Omkring 95 % eller mer är alltid eller oftast trygga hemma, i skolan och på träningen. Tryggheten är generellt något lägre på stan eller i centrum, på buss, tåg eller liknande samt på ungdomens hus eller fritidsgård. Vad gäller på stan och i kollektivtrafiken svarar tjejer i lägre grad än killar att de alltid eller oftast känner sig trygga. Resultatet i frågorna som rör upplevd trygghet liknar resultatet från år 2015.

I avsnittet om trygghet framgår det också att utsatthet för mobbning är något som ökat sedan år 2015. Bland tjejer har andelen som har utsatts gått från 19 % år 2015 till 23 % i år. Bland killar har andelen gått från 8 % till 11 %.

Hälsa

De flesta ungdomarna svarar att de mår bra, däremot ser vi att andelen som svarar att de mår bra har minskat över tid. Andelen tjejer som mår mycket eller ganska bra har gått från 63 % år 2015 till 55 % i årets resultat. Bland killarna har andelen gått från 81 % till 76 % i år.

Avseende olika psykosomatiska besvär kan vi se att andelen som svarar att de har regelbundna besvär som stress, huvudvärk och nedstämdhet är högre bland tjejer än bland killar. Totalt svarar 60 % av tjejerna och 30 % av killarna att de känner sig stressade flera gånger i veckan eller oftare. Andelen som stressar har på totalnivå ökat med några procent över tid, från 42 % år 2008 till 47 % i årets resultat.

Det framgår också att andelen som regelbundet tränar eller idrottar minst en gång i veckan är 79 % bland eleverna i Kalmarsunds gymnasieförbund. Detta är en något lägre andel än regionsnittet och rikssnittet.

Arbete och Framtid

Totalt svarar 32 % av killarna och 45 % av tjejerna att de har ett extrajobb. Över tid har andelen ungdomar som har ett extrajobb tydligt ökat. Vidare framgår det att 81 % av tjejerna och 76 % av killarna svarar att de hade ett sommarjobb i somras.

En hög andel svarar att de tror de kommer läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare. 69 % av tjejerna och 54 % av killarna att de tror att de kommer studera vidare.

Det framgår också att en hög andel, 91 % av ungdomarna i Kalmarsunds gymnasieförbund, har en positiv framtidssyn.

Bakgrund och syfte

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors Lupp-undersökning har år 2018 genomförts i Kalmar län samt Eksjö kommun. Undersökningen genomfördes under hösten 2018 och insamlingen gjordes genom en webbenkät på skolorna. Insamlingen har skötts av kommunerna med hjälp av MUCF och analys samt sammanställning har gjorts av Enkätfabriken på uppdrag av Kommunförbundet Kalmar län.

Lupp står för lokal uppföljning av ungdomspolitiken och startades av MUCF år 2001. Lupp är en enkät som ska ge kommuner, stadsdelar eller regioner kunskap om ungas situation. MUCF erbjuder enkäten för att stötta kommuner i utvecklingen av ungdomspolitiken. Meningen är att beslut som berör unga i kommuner ska bygga på aktuell kunskap om ungas situation, erfarenheter och åsikter. Lupp-enkäten erbjuds inom tre åldersgrupper: högstadiet 13-16 år, gymnasiet 16-19 år och unga vuxna 19-25 år.

Urval och svarsfrekvens

I denna rapport redovisas resultatet för de ungdomar som går i skolorna som tillhör Kalmarsunds gymnasieförbund. För Kalmarsunds gymnasieförbund har totalt 618 svar inkommit.

Eftersom ingen aktuell information finns om urvalsstorlek för eleverna på gymnasiet kan inte svarsfrekvensen redovisas. I den här typen av skolundersökningar beror bortfallet på att hela klasser inte har haft möjlighet att delta i enkäten eller att elever varit sjuka.

Fördelning av antal elever* och antal svar per kommun totalt och per årskurs

	Antal elever: Åk 8	Antal svar: Åk 8	Svarsfrekvens: Åk 8	Antal svar** Åk 2	Antal svar: Totalt
Borgholm	99	91	92%	52	143
Eksjö	185	159	86%	160	319
Emmaboda	97	87	90%	56	143
Hultsfred	158	121	77%	90	211
Högsby	61	56	92%	45	101
Kalmar	766	658	86%	361	1019
Kalmarsunds gymnasieförbund	-	-	-	618	618
Mönsterås	142	77	54%	86	163
Mörbylånga	149	144	97%	78	222
Nybro	219	146	67%	100	246
Oskarshamn	280	254	91%	259	513
Torsås	90	68	76%	30	98
Vimmerby	182	177	97%	148	325
Västervik	363	331	91 %	211	542
Regionen	2791	2369	85 %	1676	4045

*Information om antal elever i årskurs 8 är hämtat från Skolverkets databas och baseras på 2018 års siffror

** Uppgifter om antal i urval för årskurs 2 saknas och därav redovisas inte svarsfrekvensen

För vissa frågor finns det internt bortfall, det vill säga att ungdomar på grund av olika anledningar valt att inte besvara en viss fråga i enkäten. Det rör sig oftast om några få procent, men varierar något mellan frågorna. Det kan exempelvis bero på att elever bedömt en fråga som irrelevant eller att det rört sig om känsliga frågor. Detta är dock vanligt förekommande i undersökningar likt denna.

Analys

Enkätfabriken har analyserat och sammanställt resultaten för att i denna rapport ge en bild av ungdomarnas upplevelser. Rapporten innefattar först och främst statistik per kön. Jämförelser möjliggör en större förståelse för huruvida alla ungdomar har lika villkor och möjligheter i samhället. Denna kunskap är viktig för att kunna arbeta vidare med förändring och för att anpassa insatserna.

Jämförelser över tid

För att kunna mäta utvecklingen över tid görs jämförelser med Lupp-resultaten från tidigare år. Kalmarsunds gymnasieförbund har tidigare gjort Lupp-enkäten år 2008, 2012 och 2015. Utvalda frågor analyseras över tid i rapporten.

Avseende jämförelser med tidigare år bör noteras att en omfattande omarbetning av Lupp-enkäten gjordes av MUCF under 2015, vilket innebär att jämförelser med resultat år 2014 eller tidigare inte är möjligt på relativt många ställen. Exempelvis har nästan alla instämmeriskalor i enkäten justerats från en femgradig till en fyragradig skala, vilket gör att resultatet inte är jämförbart. I andra fall har frågan eller svarsalternativen omformulerats eller justerats. Därav finns det på flera ställen endast jämförelser med år 2015.

Jämförelser med rikssnitt för Lupp 2018

I den löpande texten berörs även på olika ställen jämförelser med rikssnittet för Lupp (de kommuner som genomfört Lupp år 2018). Rikssnittet är dock inget nationellt snitt för alla kommuner, utan innefattar endast de kommuner som deltog i Lupp år 2018. Trots att en sådan jämförelse har vissa brister kan det vara fördelaktigt att kunna se länets och kommunernas resultat i förhållande till en större kontext. Det som i rapporten benämns som regionsnitt är resultatet för Kalmar läns region samt Eksjö kommun totalt.

Observera att både regionsnitt och rikssnitt innehåller resultat för både högstadiet och gymnasiet sammanslaget och att resultatet för Kalmarsunds kommunförbund endast redovisar resultat för gymnasiet.

Läsanvisningar

För att göra materialet mer överskådligt tas de mest relevanta jämförelserna och nedbrytningarna fram. Vad som även kan vara viktigt att uppmärksamma är att en del svarsalternativ uteslutits i redovisningen. Detta har gjorts för att göra resultatet mer överskådligt. För fullständig redovisning av alla frågor och svarsalternativ hänvisar vi till MUCF:s Lupp-portal. Observera också att vissa diagram redovisar resultatet totalt eller totalt per kön. Notera även att maskinella avrundningar kan förekomma i rapporten. Det handlar då om enstaka procent.

Bakgrundsfrågor

Frågor om bakgrund och familj

I den första delen ställdes några frågor om ungdomarna och deras familj. Som det framgår av bilden nedan är könsfördelningen relativt jämn bland de som svarat på Lupp-enkäten. Då få angett "annan könsidentitet" kommer denna grupp inte redovisas nedbrutet i rapporten.

En andel om totalt 88 % svarar att de är födda i Sverige medan 3 % är födda i Europa och 9 % utanför Europa.

I diagram A4 på följande sida framgår att en andel om mellan 7-8 % av ungdomarna som deltagit i undersökningen har en nedsatt funktion eller långvarig sjukdom.

A2. Var är du och dina föräldrar födda?

	Sverige	Norden	Europa	Utanför Europa
Du själv	88%	0%	3%	9%
Förälder a	83%	1%	5%	11%
Förälder b	82%	1%	6%	11%

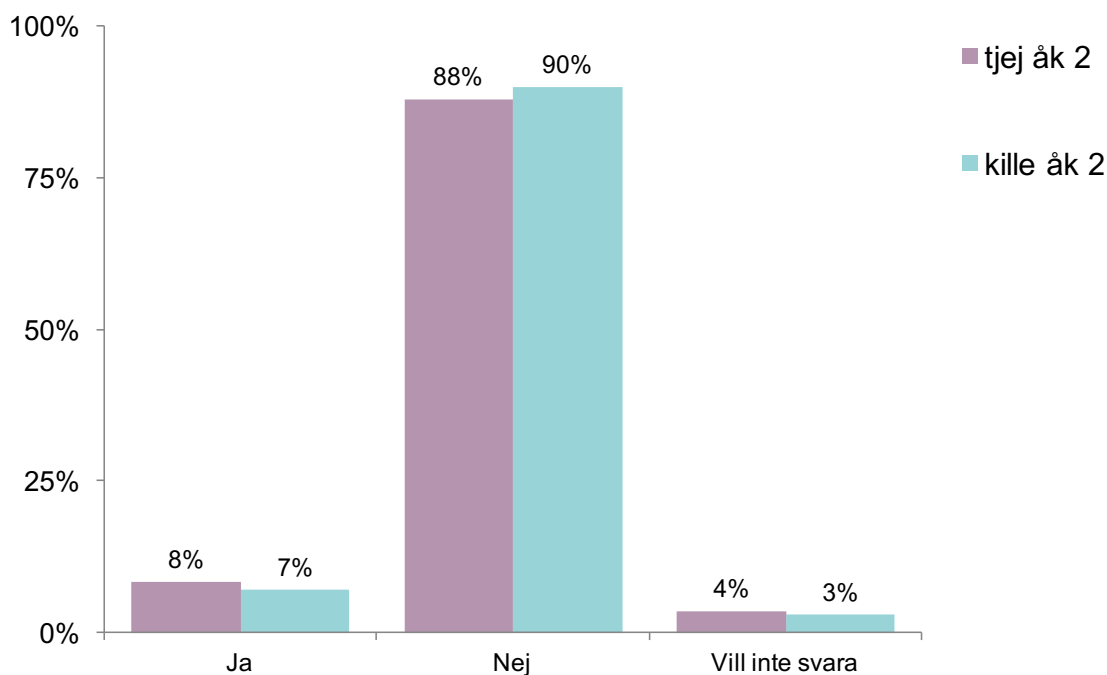
A2a. Om du inte är född i Sverige, hur länge har du bott här?

10 år eller längre	32%
4-9 år	33%
0-3 år	35%

A3. Vad gör din/dina föräldrar huvudsakligen?

	Förälder a	Förälder b
Arbetar	91%	85%
Studerar	3%	3%
Föräldraledig	0%	0%
Arbetslös	2%	3%
Långtidssjukskriven/sjukpensionär	2%	4%
Ålderspensionär	1%	1%
Annat	0%	1%
Vet inte	1%	3%

A4 Har du någon sjukdom eller någon nedsatt funktion, som inte är tillfällig, och som innebär att du har svårigheter att delta i olika aktiviteter, t.ex. i skolan, med vänner eller på din fritid?

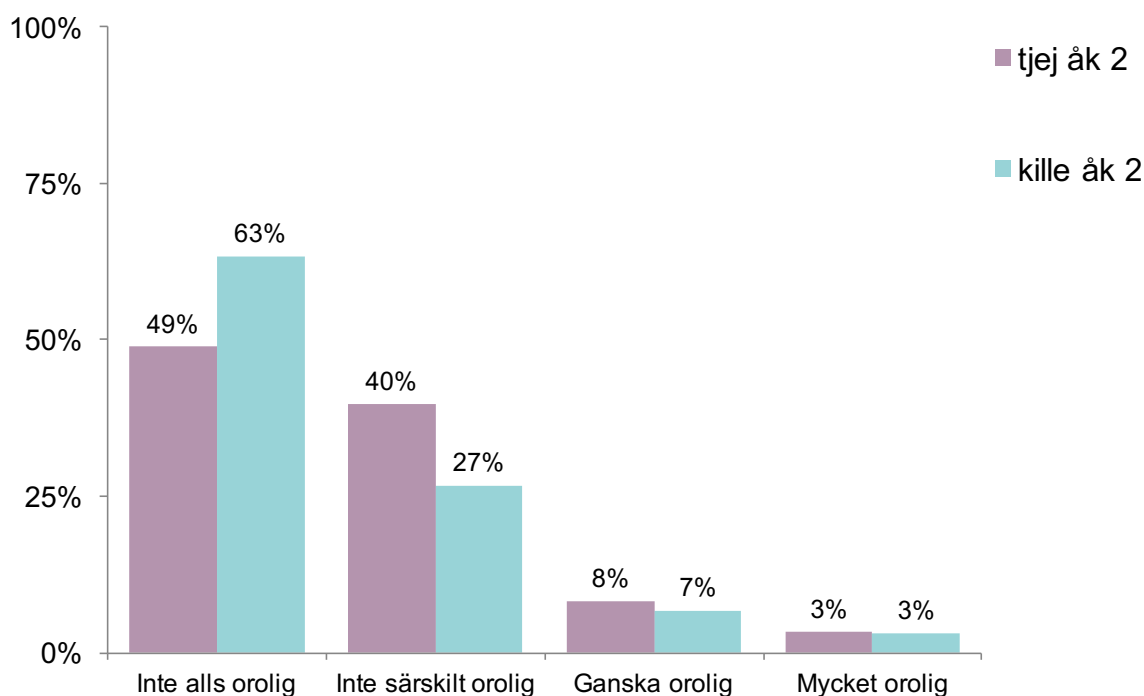

Frågor om ekonomi

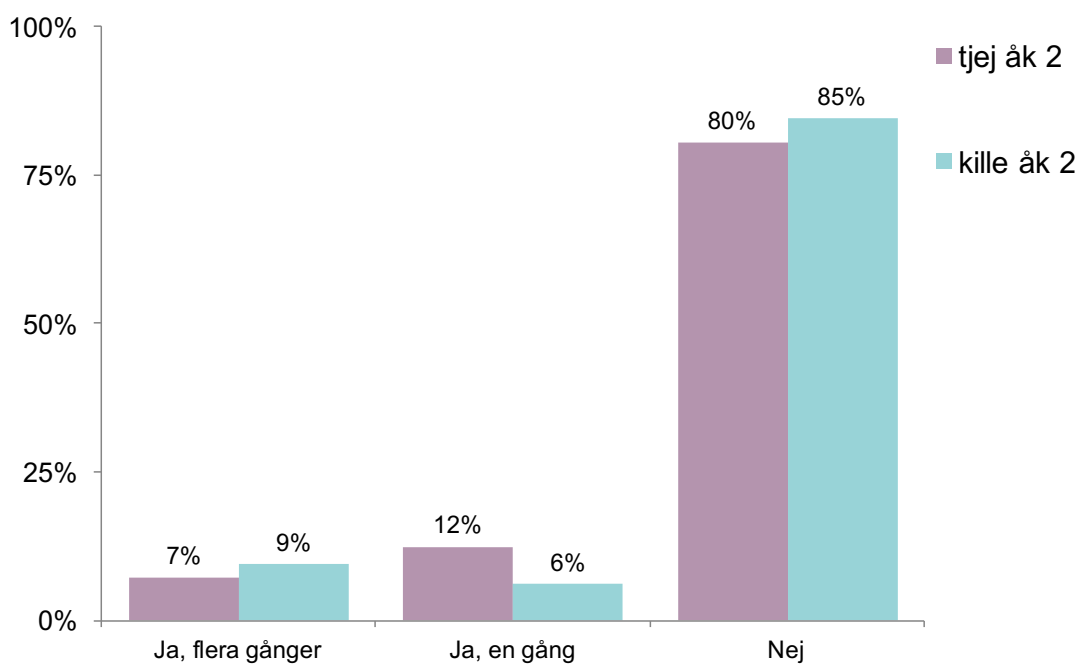
En klar majoritet av ungdomarna svarar att de inte är oroliga för sina föräldrars ekonomi, se diagram A5. Killar svarar i högre grad än tjejer att de inte alls oroar sig.

I diagrammet längst ner på sidan ser vi att 7 % av tjejerna och 9 % av killarna svarar att det flera gånger hänt att de inte kunnat göra eller köpa något som många andra gör eller köper på grund av att familjen inte haft råd.

A5. I vilken grad är du orolig för dina föräldrars ekonomi?

A6. Under de senaste sex månaderna, har det hänt att du inte kunnat göra något eller inte kunnat köpa något som många andra i din ålder gör eller köper för att din familj inte haft råd?

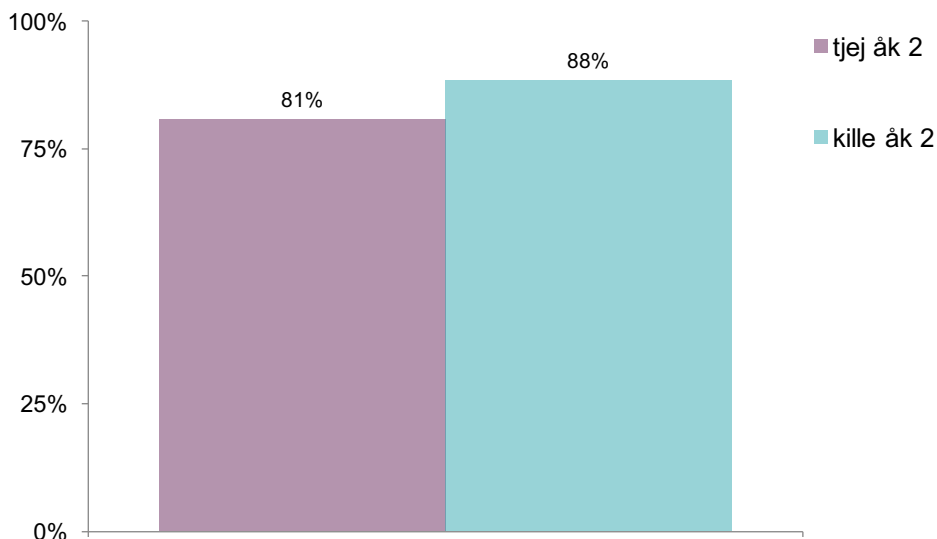

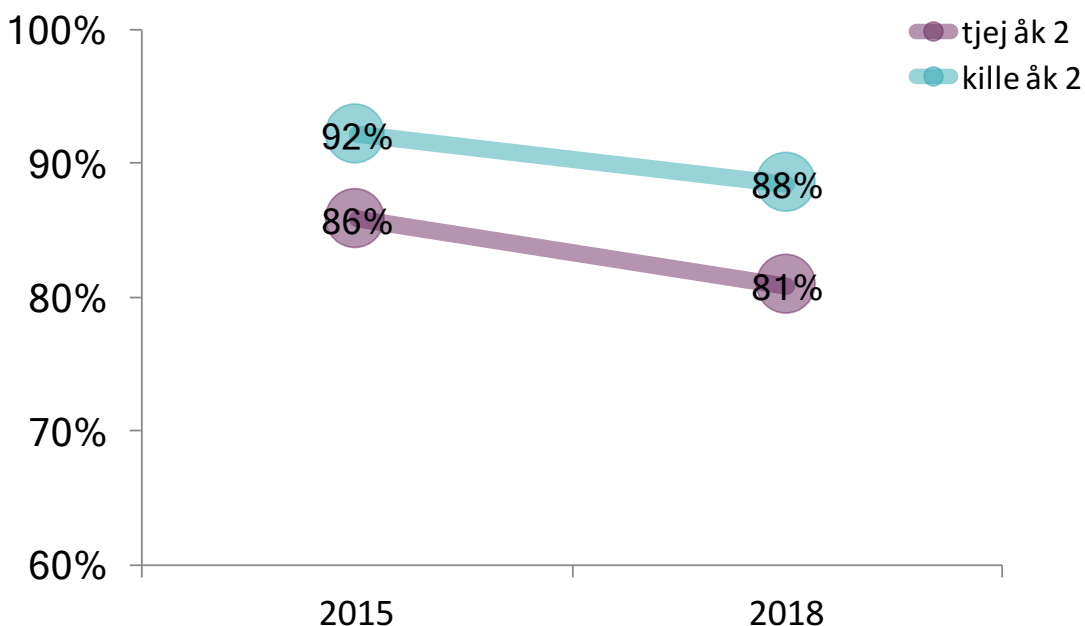
Inom området fritid ställs frågor om hur ungdomarna uppfattar sin fritid, hur mycket det finns att göra på fritiden i kommunen samt hur ofta de deltar i olika typer av kultur- och fritidssysselsättningar.

En hög andel, totalt 81 % av tjejerna och 88 % av killarna svarar att de är nöjda med fritiden generellt sett. Andelen som är nöjda med fritiden har minskat något sedan år 2015, se diagram B0a.

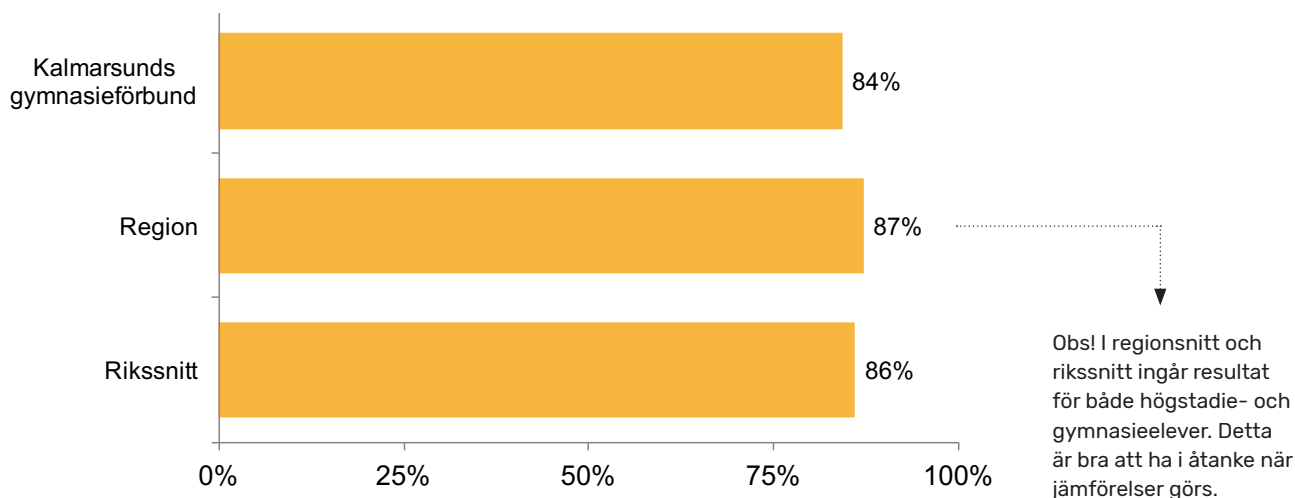
B0. Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt liv när det kommer till din fritid?
Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

B0a. Andel nöjda med sin fritid: Utveckling över tid

B0b. Andel nöjda med sin fritid: Jämförelser

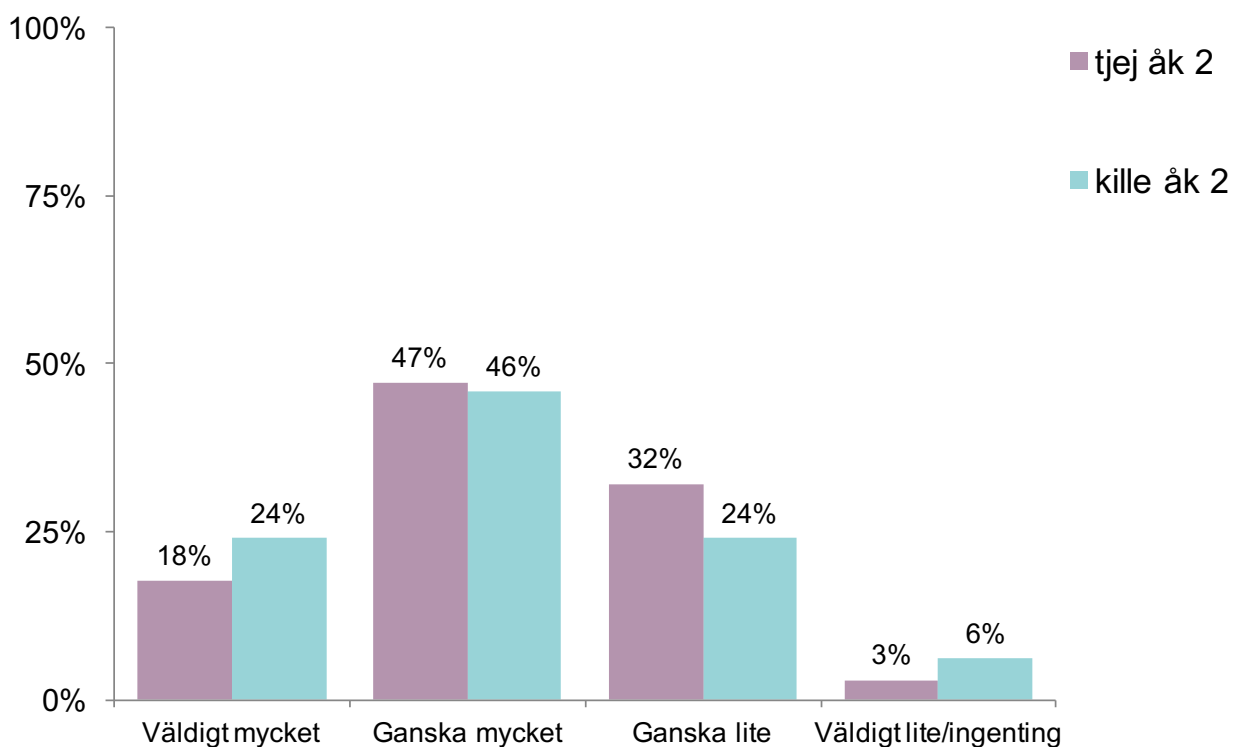

Hur mycket det finns att göra på fritiden

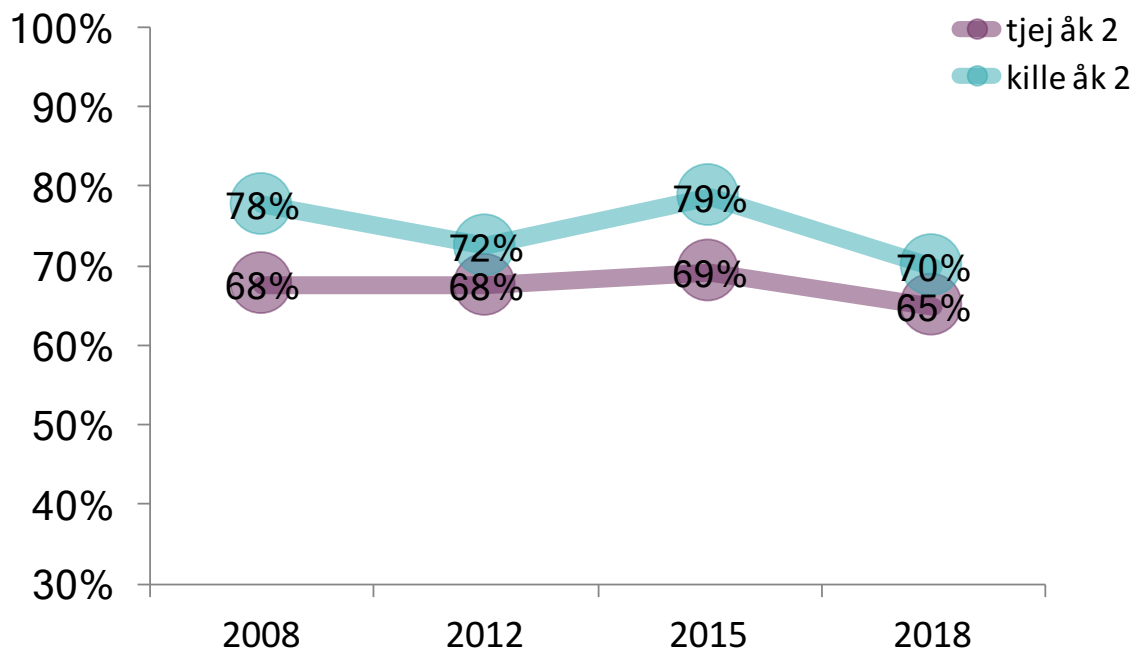
I diagram B1 nedan ser vi att andelen som svarar att det finns väldigt mycket att göra på fritiden är något högre bland killarna (24 %) än bland tjejerna (18 %). Sedan år 2015 har en mindre negativ utveckling skett, se diagram B1a.

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att ungdomarna i Kalmarsunds gymnasieförbund är ungefär lika nöjda med utbudet av aktiviteter.

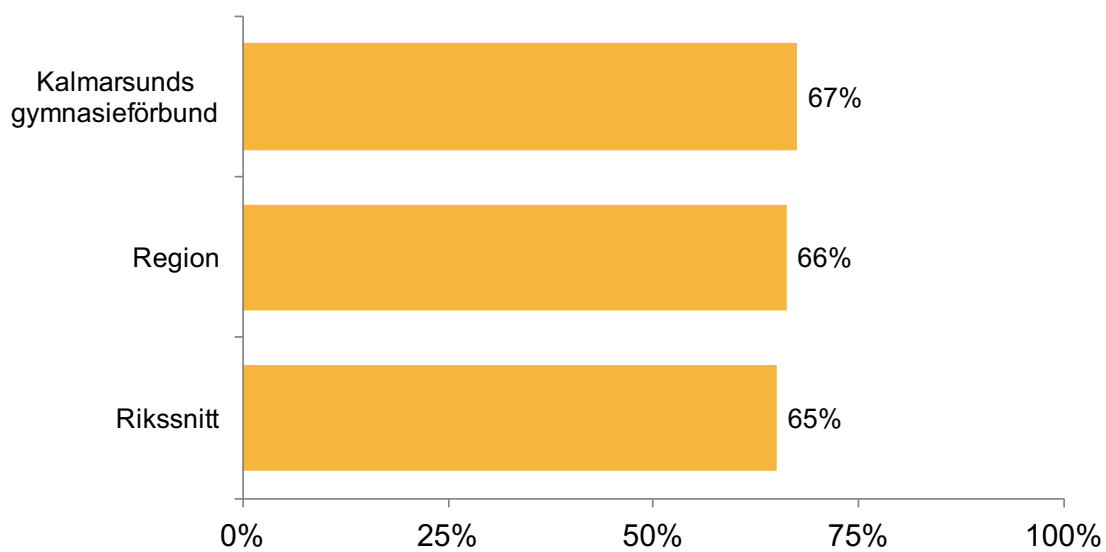
B1. Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

B1a. Andel som svarat att det finns "våldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden:
Utveckling över tid

B1b. Andel som svarat att det finns "våldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden:
Jämförelser

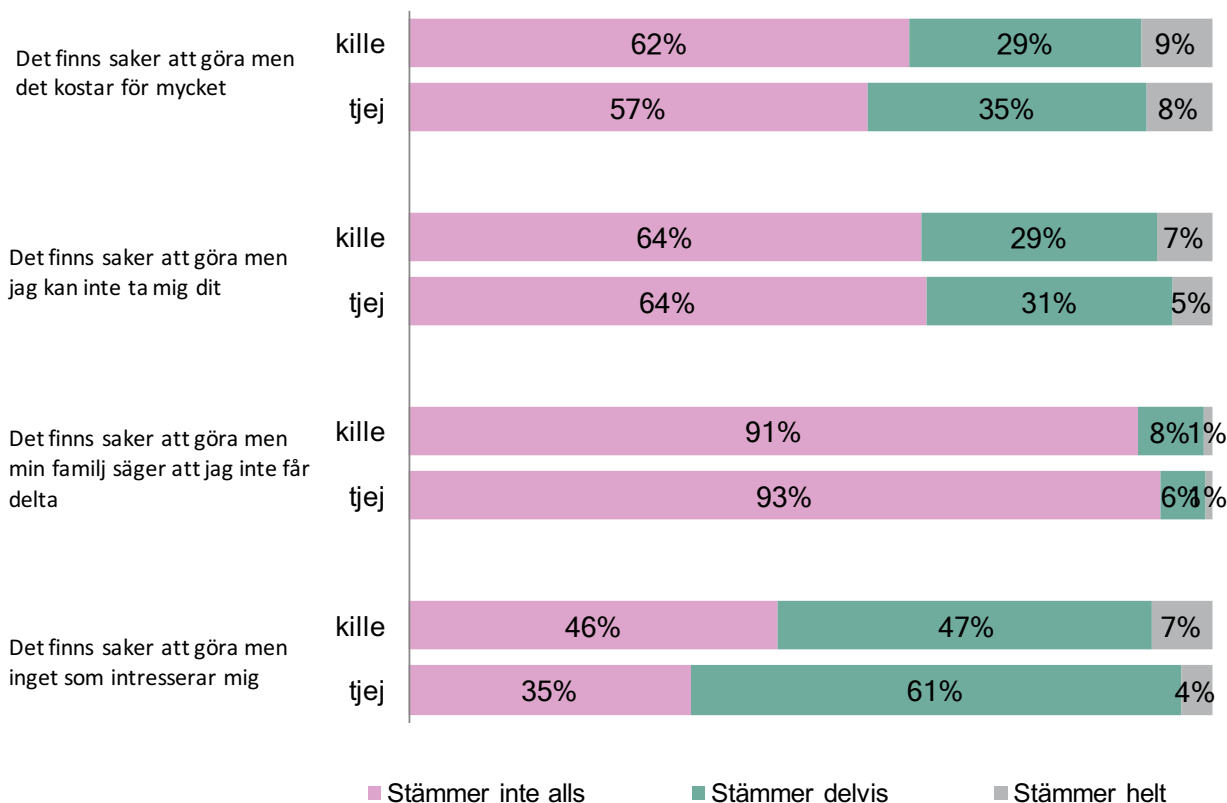

Orsaker att avstå från fritidsaktiviteter

Ungdomarna fick ta ställning till några påståenden om fritidsutbudet. Resultaten utifrån dessa frågor kan hjälpa att avgöra huruvida det finns några hinder som begränsar ungdomarnas fritid.

Som det framgår i diagram B2 nedan svarar en andel om 65 % av tjejerna och 55 % av killarna att det "stämmer helt" eller "stämmer delvis" att det finns saker att göra men att inget intresserar dem. Färre instämmer i de övriga påståendena.

B2. Hur stämmer dessa påståenden in på dig?

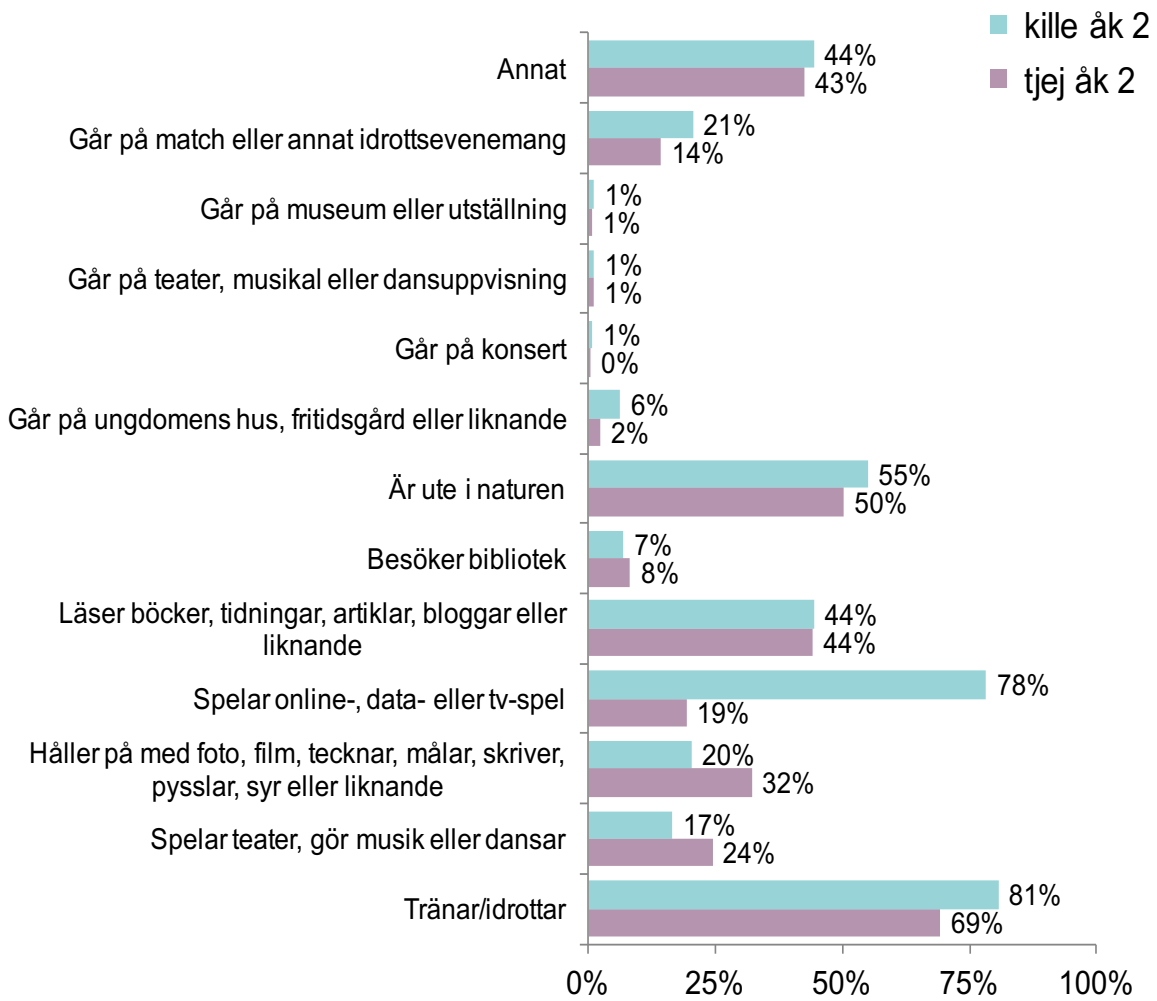

Vad ungdomarna gör och hur ofta

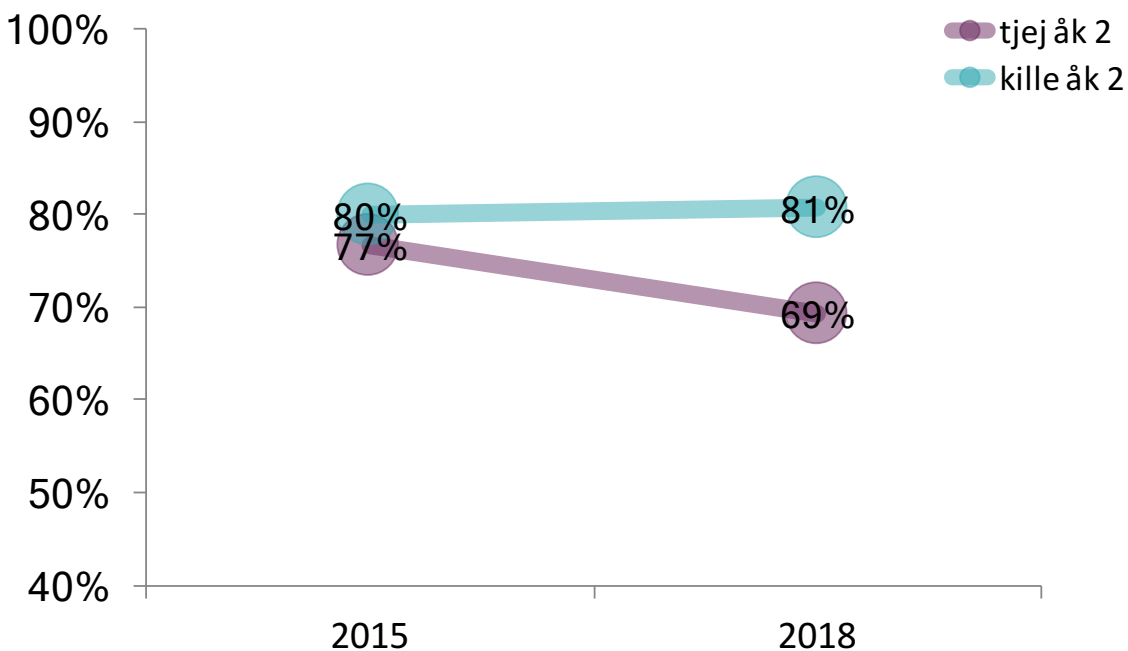
I diagram B3 på följande sida redovisas vilka aktiviteter ungdomarna regelbundet sysselsätter sig med. Det framgår att en hög andel, mellan 69–81 %, tränar eller idrottar minst en gång i veckan. Runt 50 % av både tjejer och killar svarar också att de är ute i naturen minst en gång i veckan.

Klart fler killar än tjejer svarar att de spelar online-, data- eller tv-spel minst en gång i veckan. 78 % av killarna och 19 % av tjejerna spelar minst en gång i veckan. Tjejer svarar däremot i högre grad än killar att de minst en gång i veckan gör någon kulturaktivitet som att spela teater, göra musik eller dansa samt att hålla på med foto/film/teckna/skriva/pyssla m.m. Andelen tjejer som tränar minst en gång i veckan har minskat sedan år 2015, se diagram B3a. Som det framgår i diagram B3b på sida 16 är andelen som gör någon kulturaktivitet minst en gång i veckan på en liknande men något lägre nivå än år 2015.

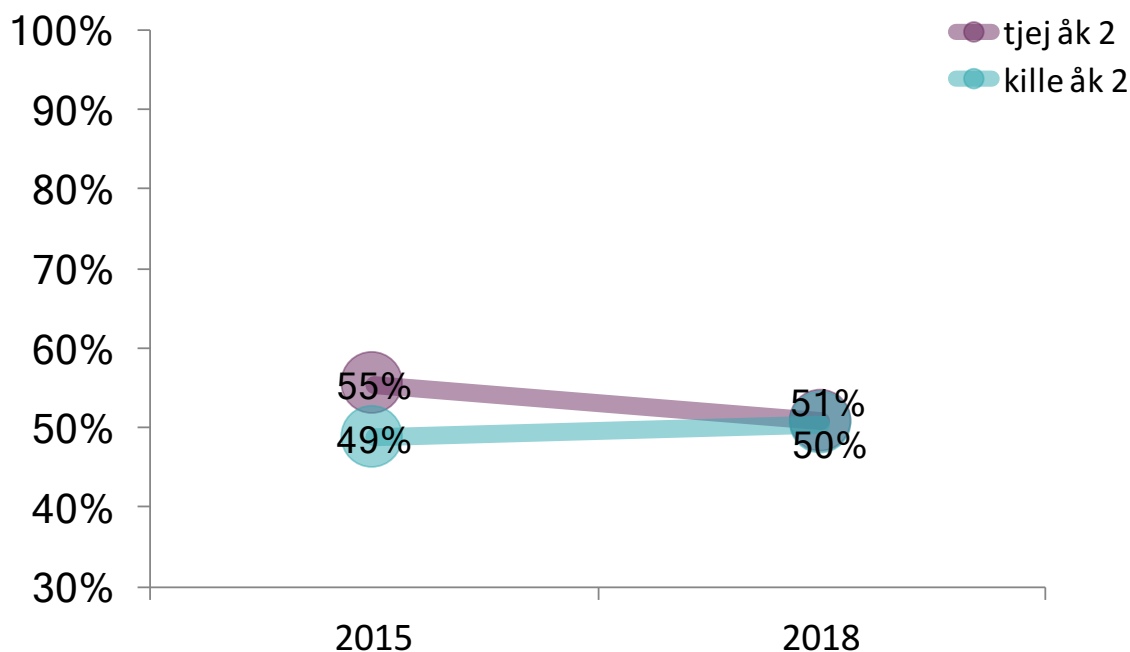
B3. Hur ofta gör du följande saker på din fritid? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

B3a. Tränar/idrottar minst en gång i veckan: Utveckling över tid

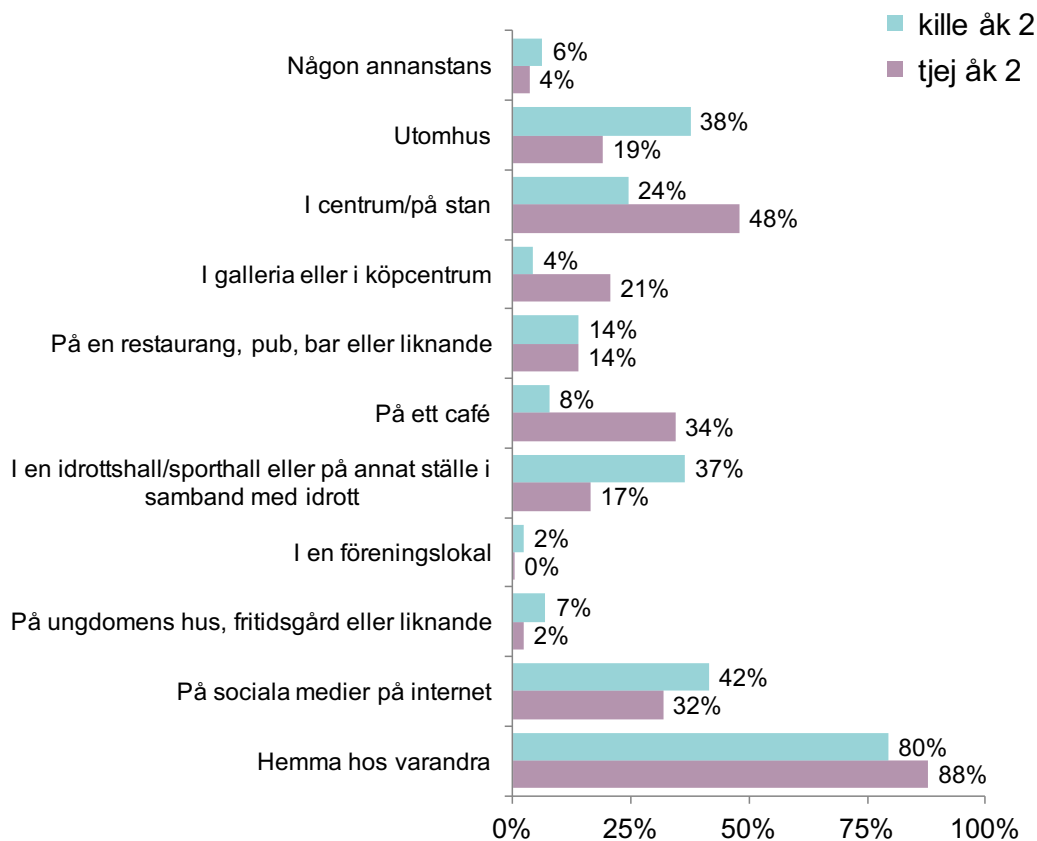
B3b. Andel som svarar att de minst en gång i veckan spelar teater/gör musik/dansar eller håller på med foto/film/tecknar/målar /skriver/pysslar/syr: Utveckling över tid

Var ungdomarna träffas

Majoriteten av ungdomarna svarar att de träffar sina kompisar hemma hos varandra. 80 % av killarna och 88 % av tjejerna svarar detta, se diagram B4. 42 % av killarna och 32 % av tjejerna svarar vidare att de brukar träffas på sociala medier på internet. Tjejer svarar i högre grad än killar att de brukar träffas i centrum eller på stan medan killar i högre grad än tjejer svarar att de brukar träffas utomhus.

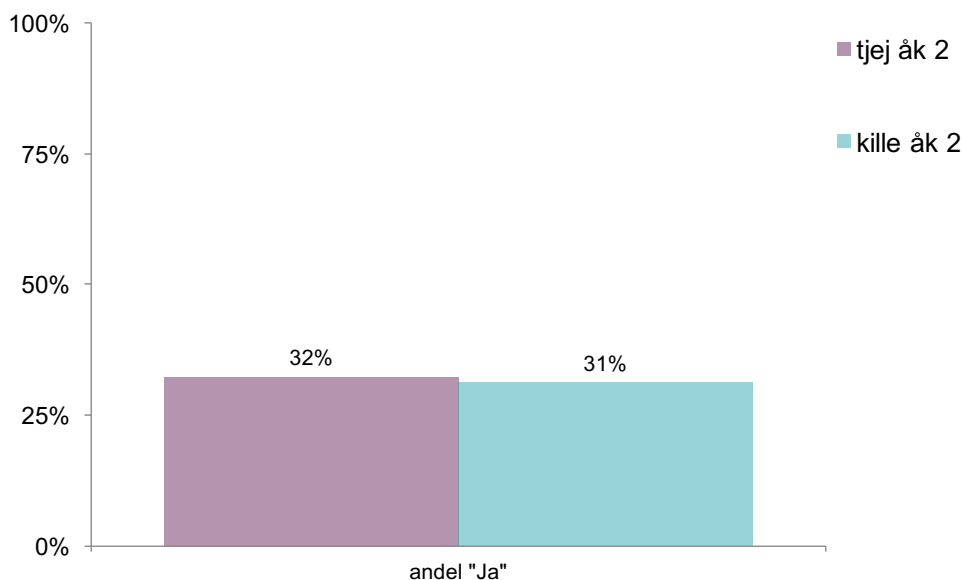
B4. När du träffar dina kompisar på fritiden, var brukar ni då vara?

Saknas fritidsaktiviteter?

Som det framgår i diagram B5 svarar 32 % av tjejerna och 31 % av killarna att det saknas fritidsaktiviteter där de bor.

B5. Tycker du att det saknas fritidsaktiviteter där du bor?

B5a. Vilka aktiviteter saknas?

Flera av ungdomarna kommenterar att de saknar många olika typer av aktiviteter eller att det saknas aktiviteter generellt för äldre ungdomar. Flera tar också upp att de önskar att det fanns ställen där man kan umgås med vänner, exempelvis en lokal eller fritidsgård. Olika sporter nämns också av flera. Exempelvis nämner unga dans, simning, innebandy, boxning och ishockey. Några nämner att det saknas gymnastikhallar och idrottshallar. Skatepark, bio eller utomhusbio samt olika aktiviteter för de som är motor- eller bilintresserade tas också upp. Några utvalda citat redovisas nedan:

"Något ställe att umgås med vänner på, jag uppfattar att det finns många såna ställen för högstadieelever men inte för gymnasieelever alltså dessa platser inte lockar äldre ungdomar."

"Musikstudio, fritidshus, spelhall."

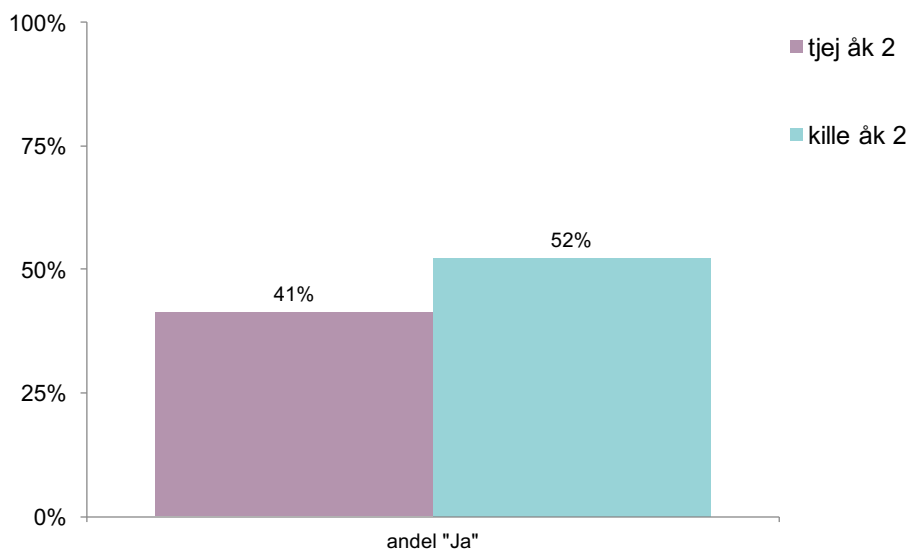
"Innebandy för tjejer/kvinnor. Boxning."

Medlemskap i föreningar

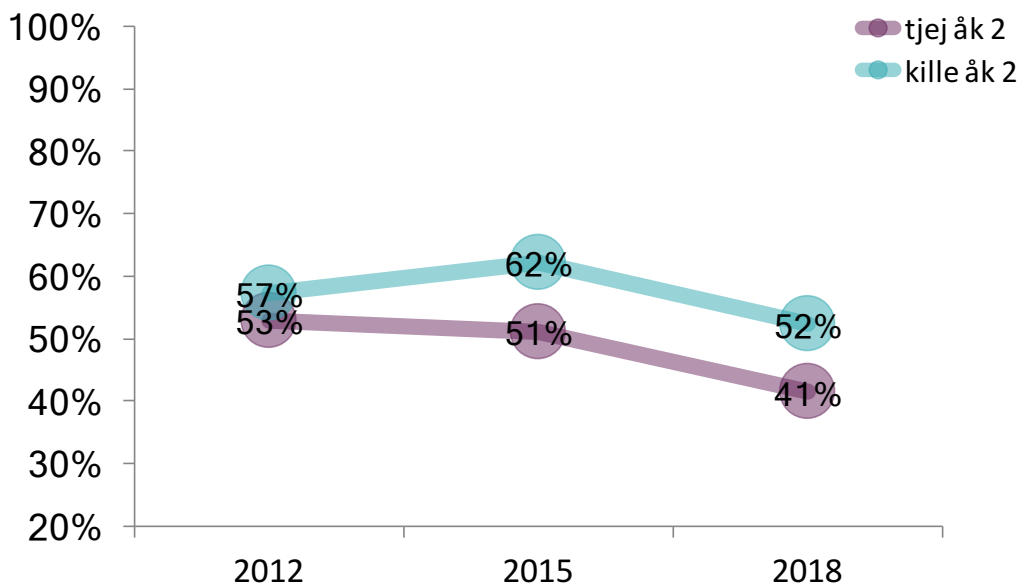
I diagram B6 ser vi att andelen föreningsmedlemmar är högre på bland killar än bland tjejer. Totalt svarar 52 % av killarna och 41 % av tjejerna att de är medlemmar i någon förening. Sedan år 2015 har en viss minskning av andelen föreningsmedlemmar skett, se diagram B6a.

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att ungdomar i Kalmar- och Södra Sjukhus gymnasieförbund i lägre grad svarar att de är föreningsmedlemmar.

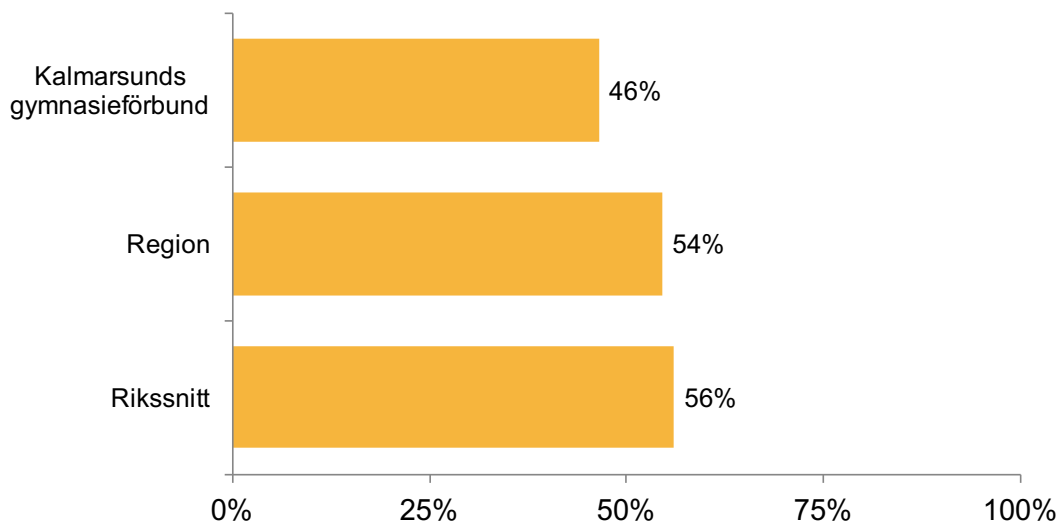
B6. Är du medlem i någon förening?

B6a. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar
Utveckling över tid

B6b. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar
Jämförelser

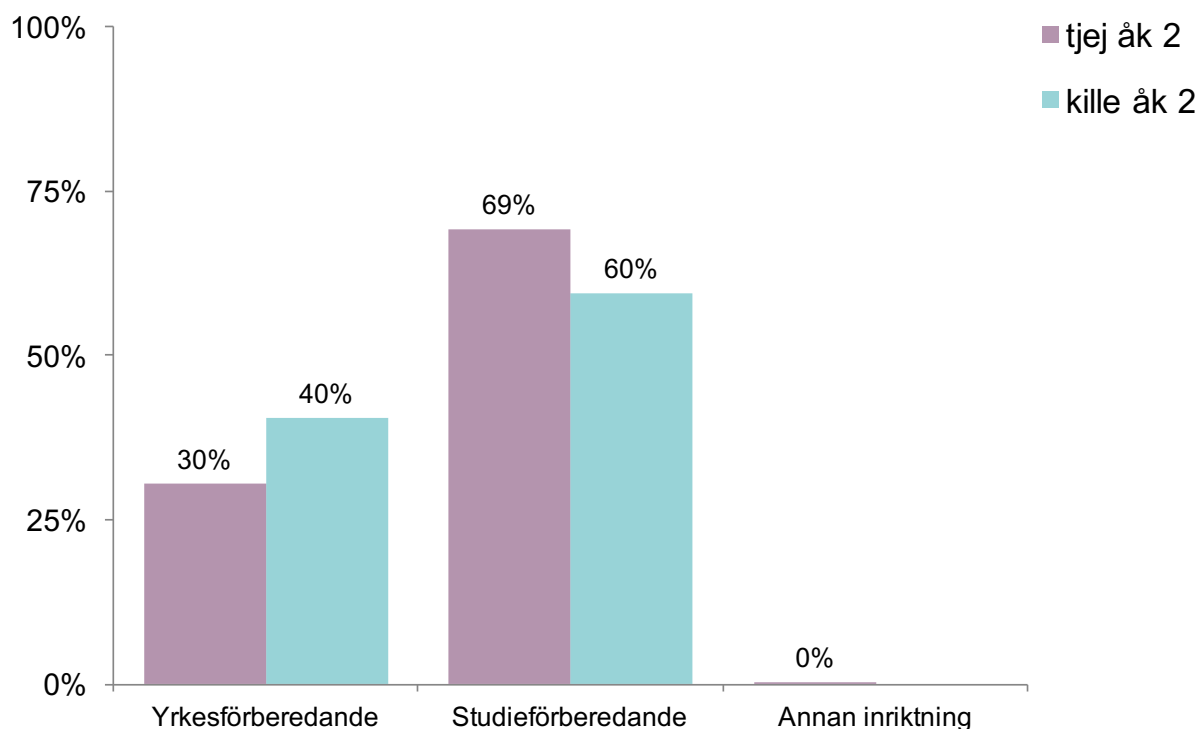
Utbildning

I Lupp-enkäten ställs en rad frågor om hur ungdomarna ser på sin skola – hur de trivs, hur de ser på undervisningen och skolmiljön samt övriga aspekter. Enligt en forskningssammanställning av Skolinspektionen bygger framgångar i skolan och undervisningen bland annat på ett tydligt pedagogiskt ledarskap från lärarens sida, goda relationer mellan lärare och elever, samt att själva lärandemiljön i skolan är trygg och stödjande för eleverna¹. Det tas också upp att det behöver finnas tilltro till varje elevs förmåga samt att skolan måste anpassa undervisningen efter varje elev.

Programinriktning gymnasiet

I diagrammet nedan redovisas gymnasieelevernas programinriktning. En majoritet av både killar och tjejer går ett studieförberedande program. Det är fler tjejer än killar som går ett studieförberedande program.

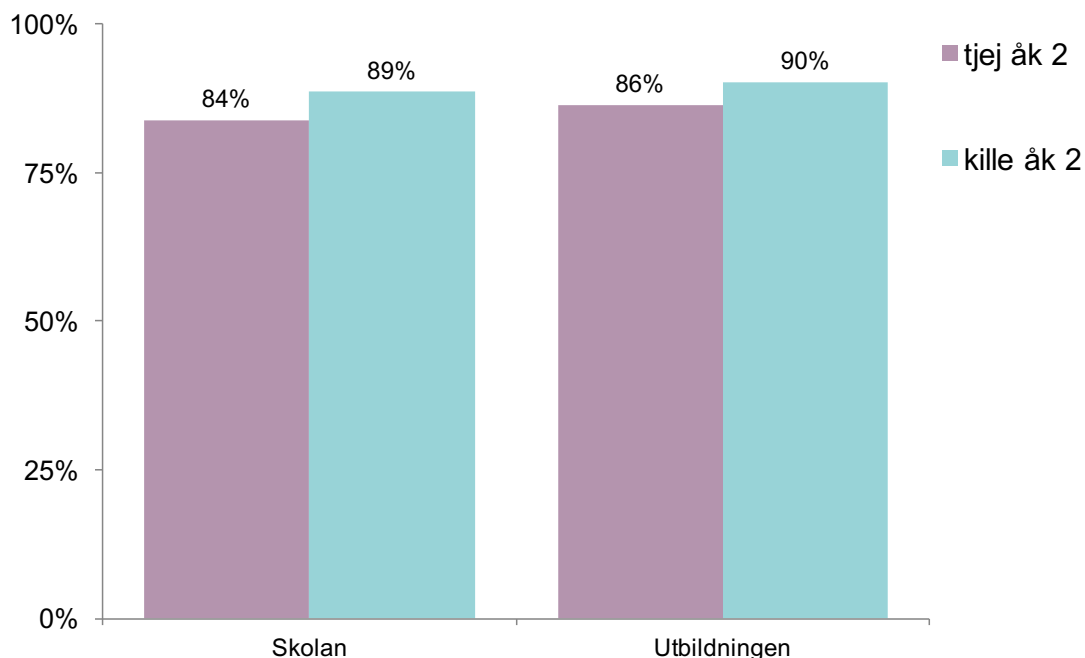
C1. Vilken inriktning har ditt gymnasieprogram?

¹ Skolinspektionen 2010: Framgång i undervisningen

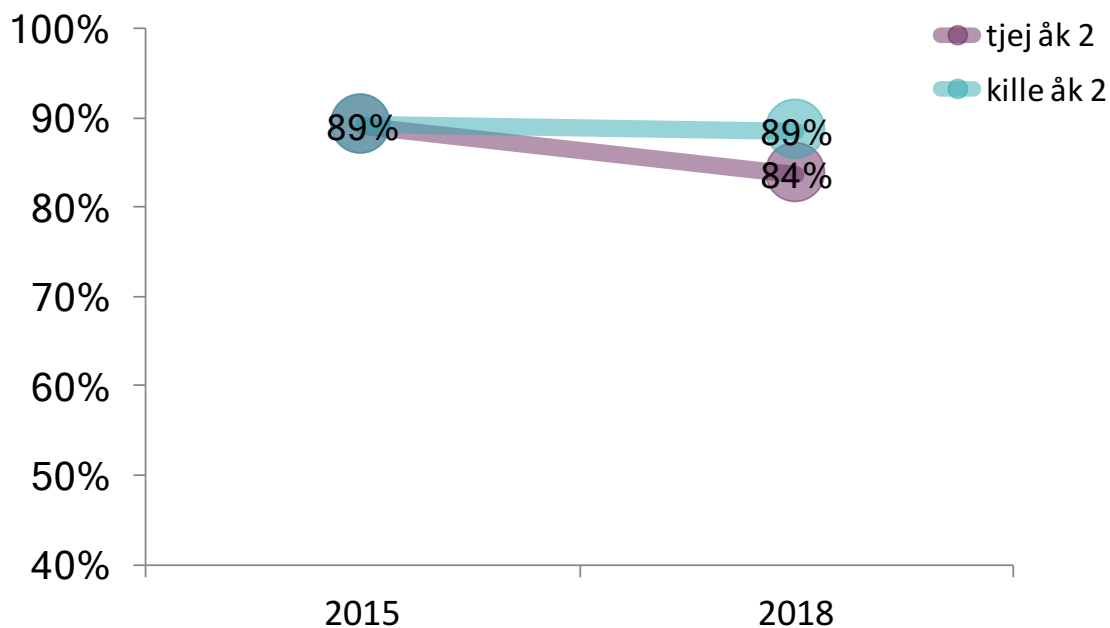
I Lupp-enkäten ställdes frågan om hur nöjd man är totalt sett med skolan. En hög andel, mellan 84-89 %, svarar att de är mycket eller ganska nöjda med skolan. Vad gäller utbildningen svarar liknande andelar, 86 % av tjejerna och 90% av killarna att de är nöjda.

C2. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?
Andel "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

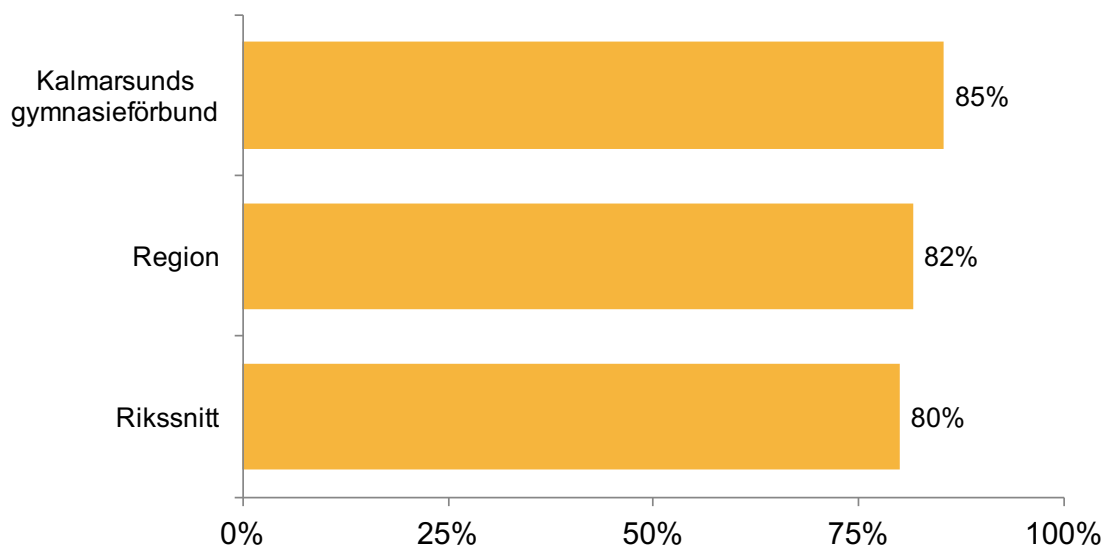

Över tid är resultatet avseende skolan på en liknande nivå som år 2015, se diagram C2a. Som det framgår i diagram C2b på följande sida är unga i Kalmarsunds regionförbund nöjdare med skolan vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt.

C2a. Andel nöjda med skolan: Utveckling över tid

C2b. Andel nöjda med skolan: Jämförelser

Trivsel och stämning

Hur elever trivs i skolan har ett nära samband med hur de upplever skolmiljön, men det har också ett samband med deras allmänna välbefinnande samt psykosomatiska hälsa¹.

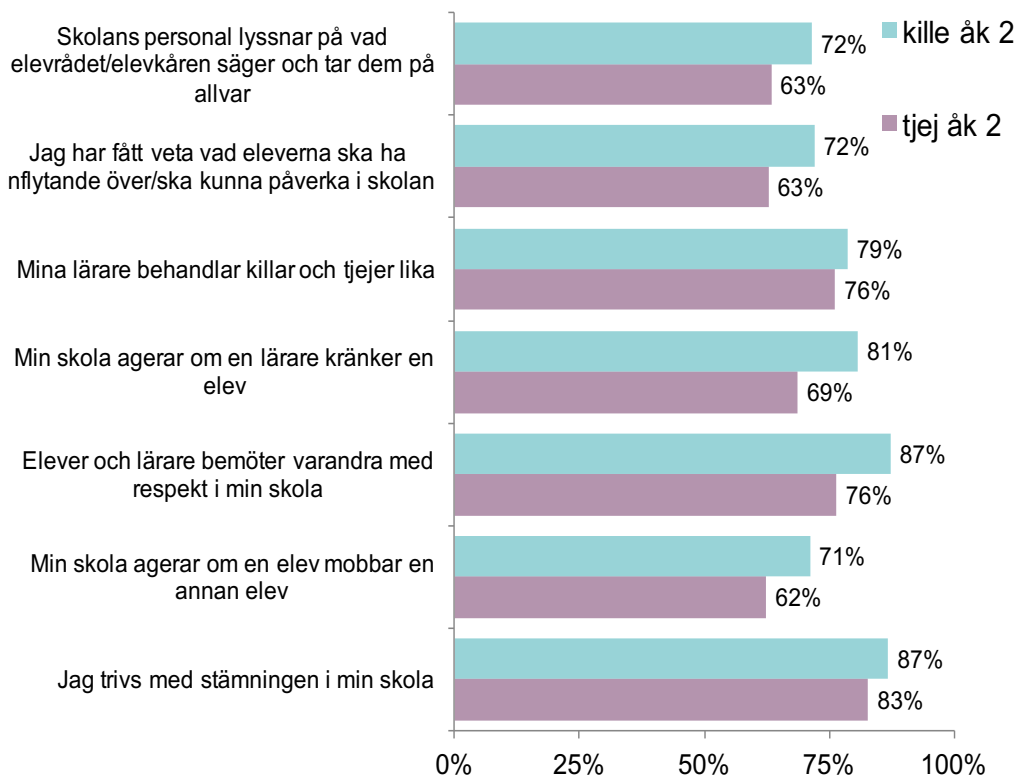
I Lupp-enkäten ställs en rad frågor som rör trivsel, likabehandling och stämningen på skolan, se diagram C3 på följande sida. En andel om 84 % totalt instämmer i påståendet "Jag trivs med stämningen på min skola". En något lägre andel, 81 % totalt, instämmer i att elever och lärare bemöter varandra med respekt på skolan.

En generell slutsats utifrån diagram C3 är att killar är nöjdare med de flesta aspekterna i skolan.

Över tid har inga större förändringar skett, se diagram C3a och C3b på nästkommande sidor.

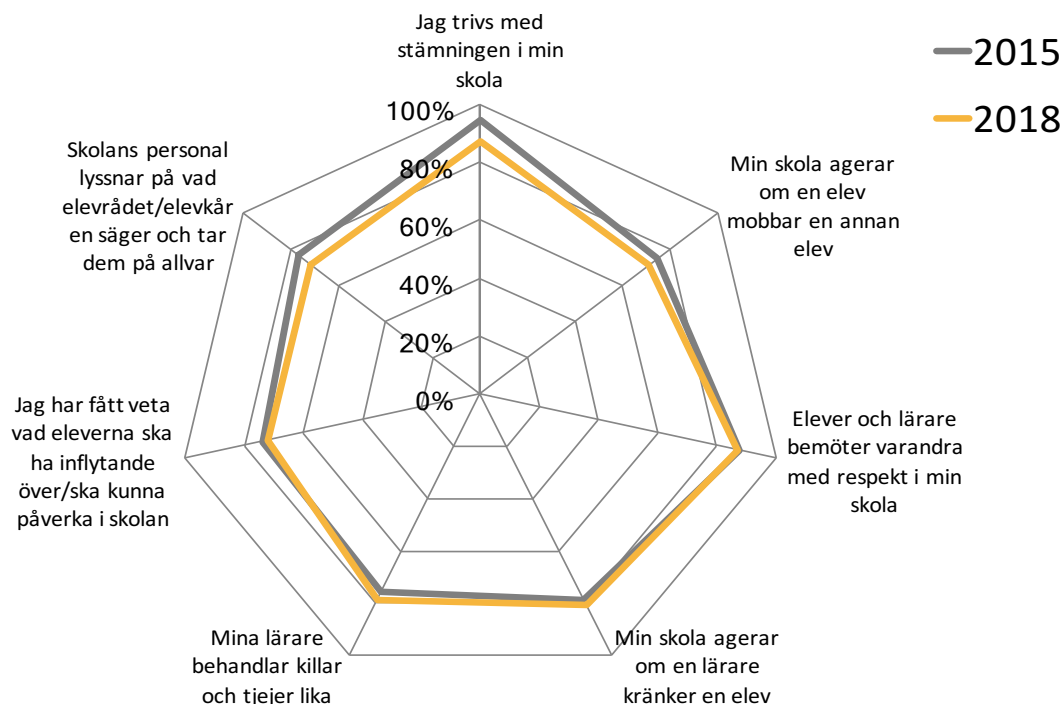
¹ Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsovanor 2013-2014

C3. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? *
 Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

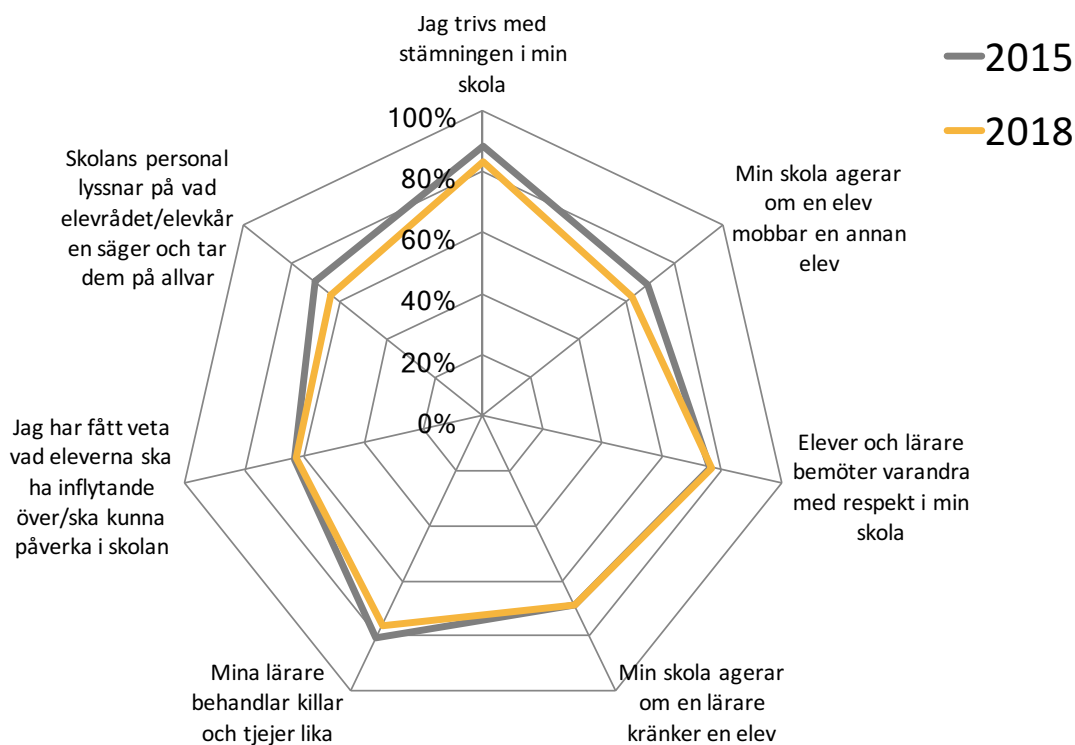

*Observera att "vet ej" är borträknat ur diagrammet C3a. Detta för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden. Andelen som svarat vet ej är i de flesta frågorna ovan mellan 5-20 %. Notera även att endast högstadiel elever fick svara på frågan "Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd"

C3a. Kille åk 2: Andel som svarat att de instämmer: Utveckling över tid

C3b. Tjej åk 2: Andel som svarat att de instämmer: Utveckling över tid

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att ungdomar i Kalmarsunds gymnasieförbund i högre grad instämmer i de olika påståendena om skolan, se tabellen nedan.

C3c. Andel som instämmer: Jämförelser

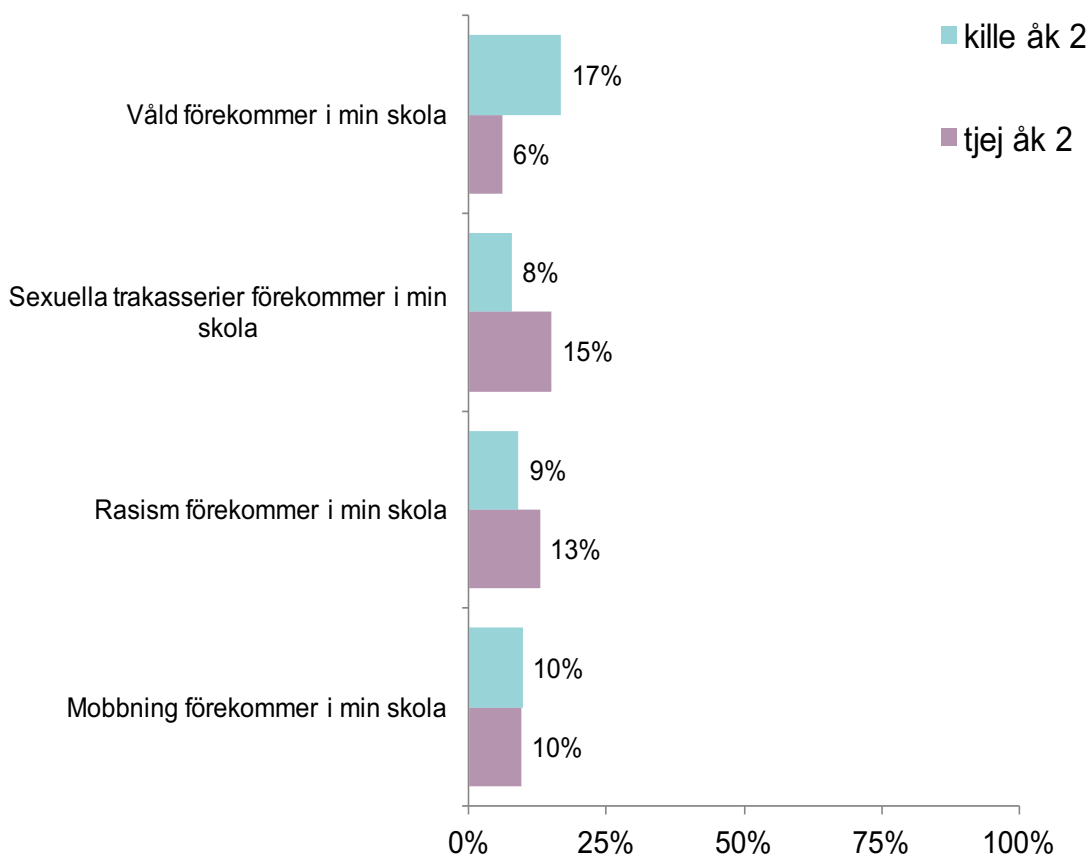
	Jag trivs med stämningen	Min skola agerar om en elev mobbar en annan elev	Elever och lärare bemöter varandra med respekt	Min skola agerar om en lärare kränker en elev	Mina lärare behandlar killar och tjejer lika	Jag har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över	Skolans personal lyssnar på vad elevrådet/elevkåren säger
Kalmarsunds gymnasieförbund	84%	66%	81%	75%	77%	67%	67%
Region	77%	62%	72%	64%	69%	64%	62%
Rikssnitt	76%	62%	71%	66%	70%	61%	62%

Problem i skolan

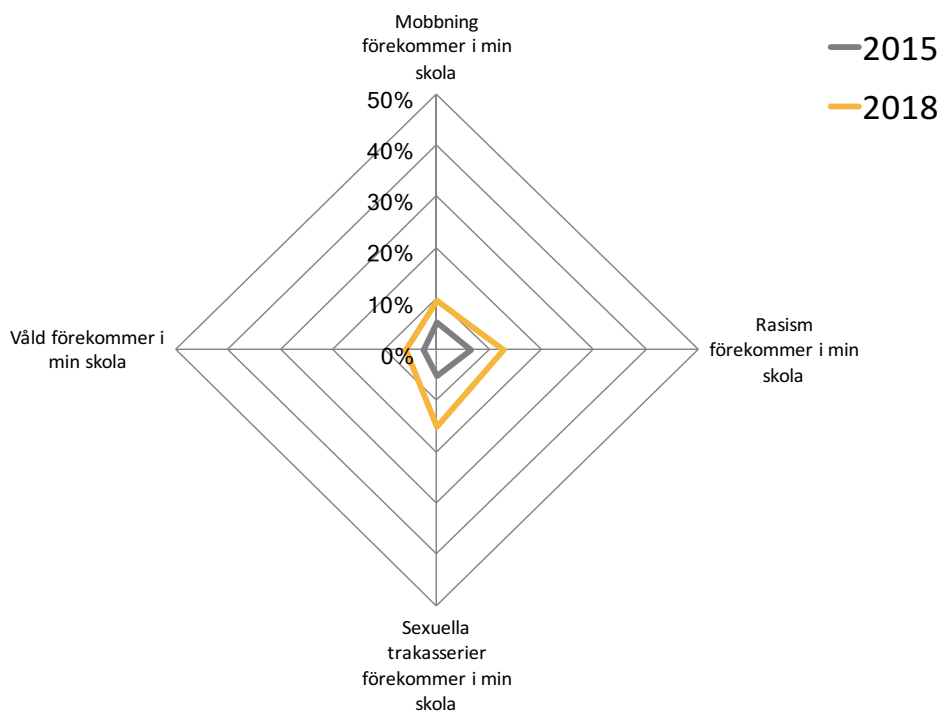
Ungdomarna fick även ta ställning till huruvida rasism, våld, mobbning eller sexuella trakasserier är problem som förekommer på skolan. Vad som framgår är att killar i klart högre grad än tjejer uppger att våld förekommer på skolan. Totalt svarar 17 % av killarna och 6 % av tjejerna att våld förekommer. Vad gäller sexuella trakasserier är det däremot fler tjejer än killar som uppger att det förekommer. Vidare svarar 1 av 10 att mobbning förekommer på skolan.

I diagram C3f på följande sida framgår det att andelen som svarar att våld förekommer ökat sedan år 2015 bland killarna. Bland tjejerna (se diagram C3e) kan vi se att andelen som svarar att sexuella trakasserier förekommer har ökat.

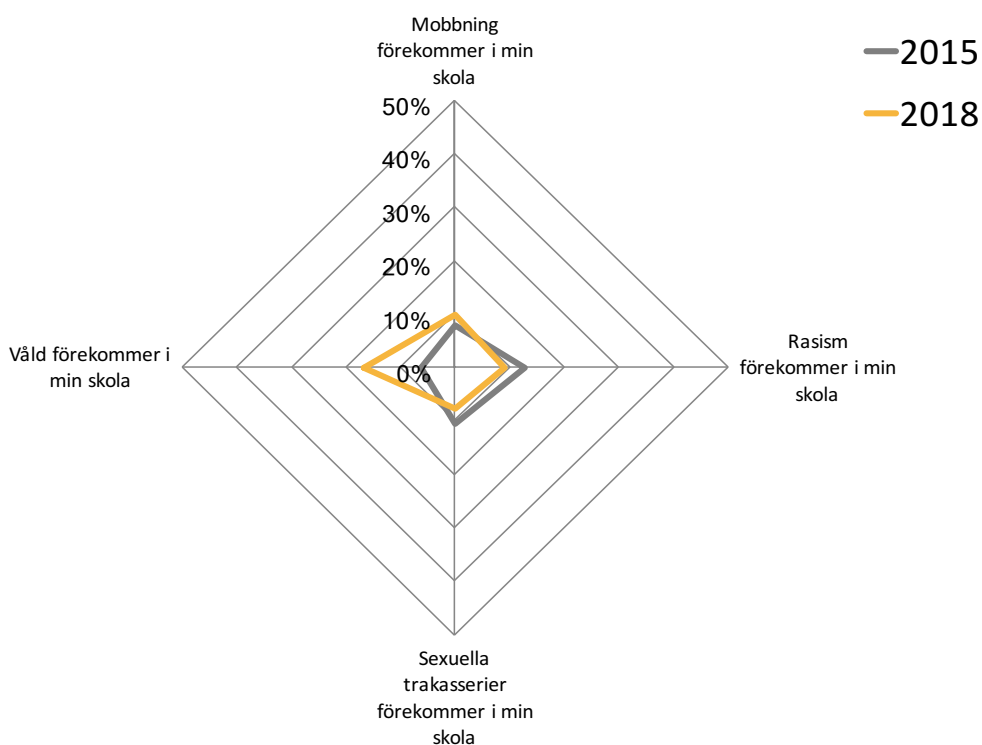
C3d. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola?
Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

C3e. Andel som instämmer i att problem förekommer: Utveckling över tid
Tjej åk 2

C3f. Andel som instämmer i att problem förekommer: Utveckling över tid
Kille åk 2

Vid en jämförelse med regionsnittet och rikssnittet framgår det att unga i Kalmarsunds gymnasieförbund i lägre grad har svarat att de olika problemen förekommer, se tabellen C3g på följande sida.

C3g. Andel som instämmer i att problem förekommer: Jämförelser

	Mobbning förekommer i min skola	Rasism förekommer i min skola	Sexuella trakasserier förekommer i min skola	Våld förekommer i min skola
Kalmarsunds gymnasieförbund	10%	12%	12%	12%
Region	16%	17%	10%	21%
Rikssnitt	14%	17%	9%	17%

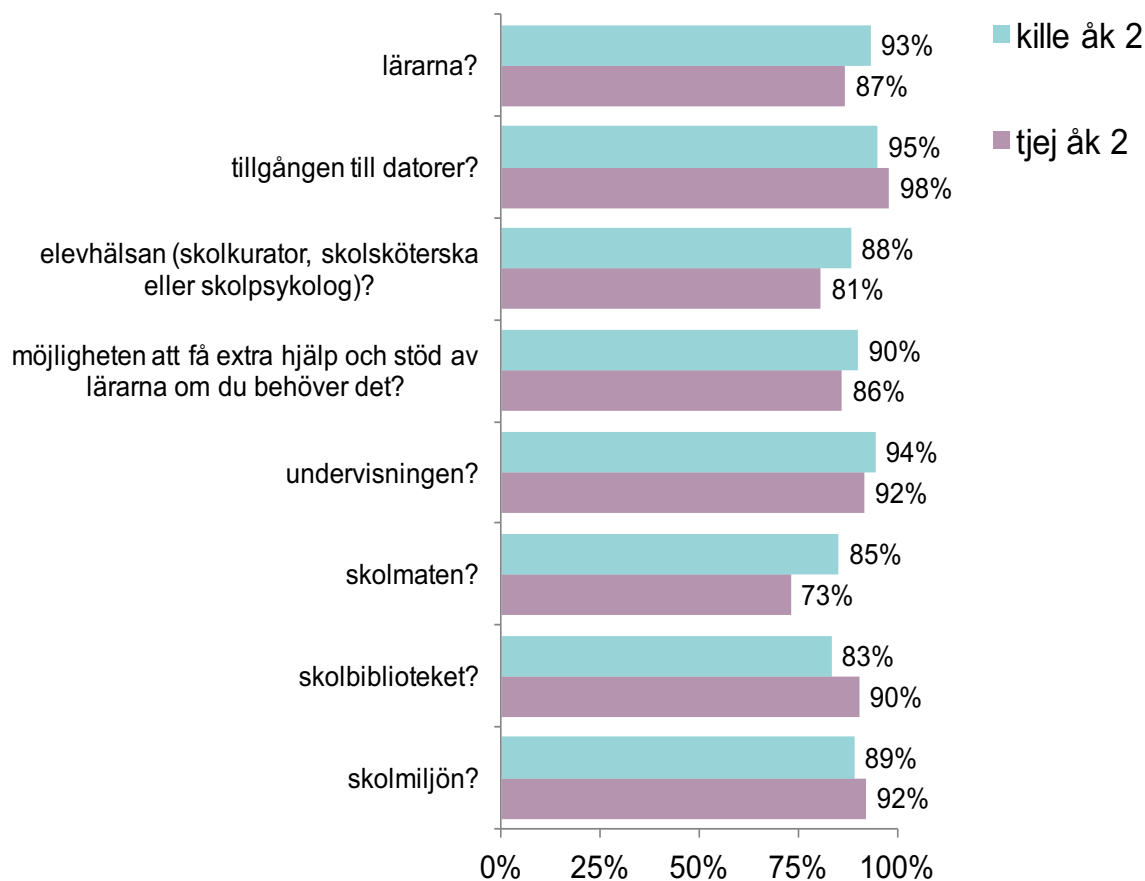
Omdöme skola

Lupp-enkäten innefattar även frågor om en rad centrala aspekter av ungdomarnas skolsituation, så som skolbiblioteket, skolmiljön, skolmaten, undervisningen, lärarna, elevhälsovården, tillgången till datorer samt möjligheten att få extra hjälp eller stöd. Vad som framgår i diagram C4 är att en hög andel, 90 % eller mer, är nöjda med lärarna, undervisningen, skolmiljön och tillgången till datorer. Skolmaten är det som ungdomarna är minst nöjda med.

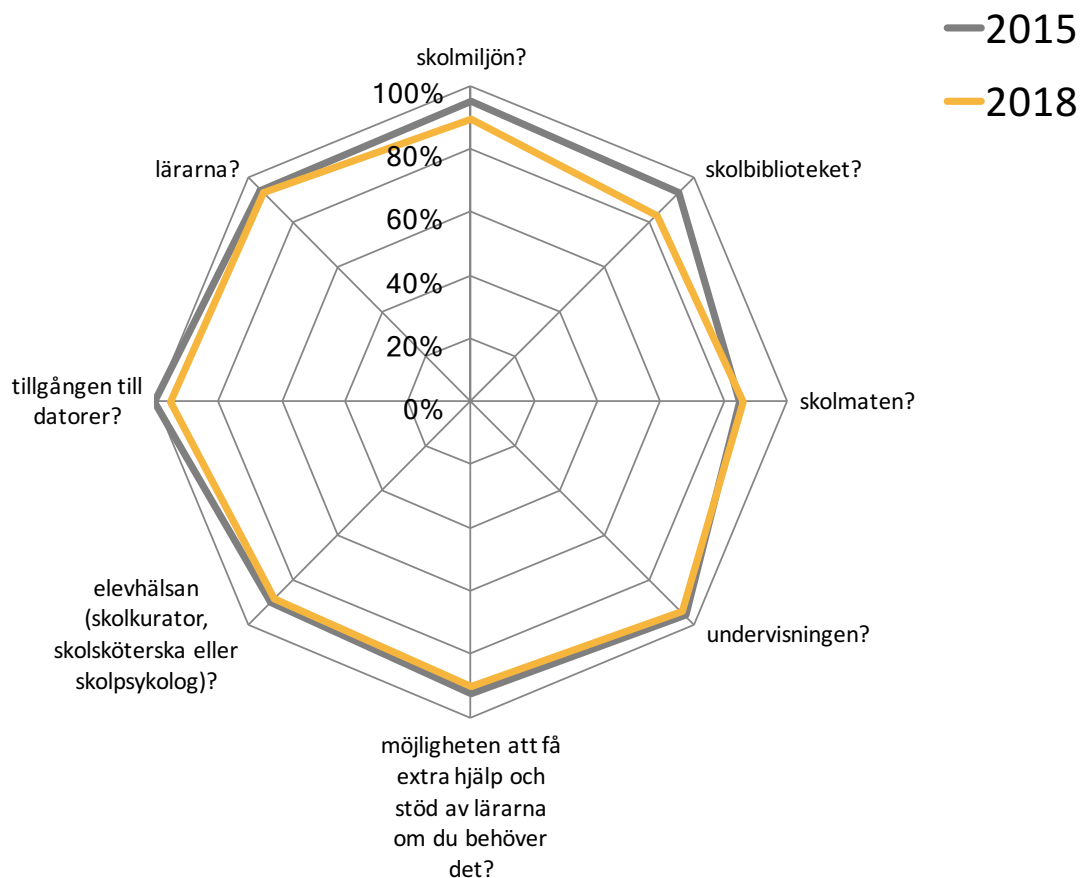
I diagram C4a och C4b redovisas frågorna över tid. Vad som framgår är att resultatet i de flesta frågor är på en liknande nivå som år 2015. Bland tjejerna har nöjdheten med skolmaten dock minskat något.

I tabellen på sida 28 framgår det att ungdomarna i Kalmarsunds gymnasieförbund generellt är nöjdare med de olika aspekterna i skolan än regionsnittet och rikssnittet. Exempelvis svarar 93 % att de är nöjda med undervisningen och motsvarande siffra i regionsnitt och riksnitt är 86 %.

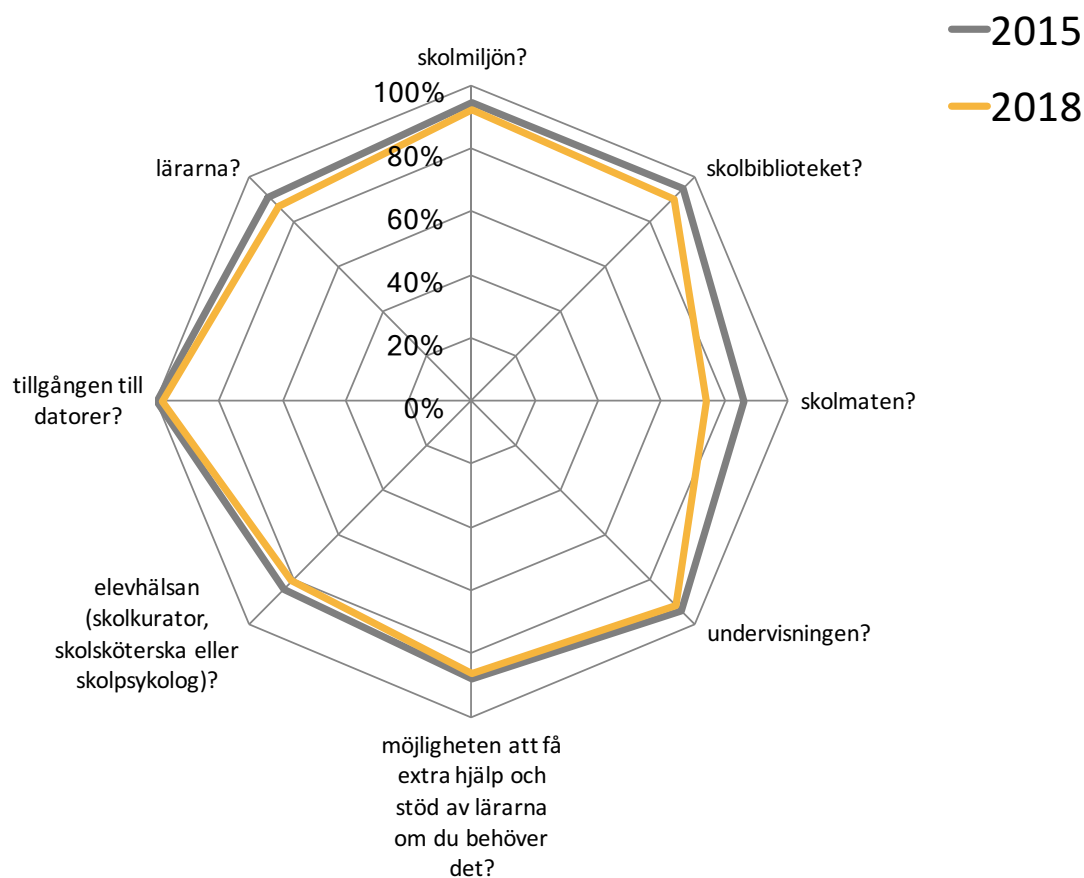
C4. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra"

C4a. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
 Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Utveckling över tid
 Kille åk 2

C4b. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
 Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Utveckling över tid
 Tjej åk 2

C4c. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Jämförelser

	skolmiljön?	skolbiblioteket?	skolmaten?	undervisningen?	möjligheten att få extra hjälp och stöd?	elevhälsan?	tillgången till datorer?	lärarna?
Kalmarsunds gymnasieförbund	91%	87%	78%	93%	88%	84%	97%	90%
Region	80%	76%	51%	86%	82%	80%	89%	85%
Rikssnitt	77%	75%	44%	86%	81%	81%	86%	85%

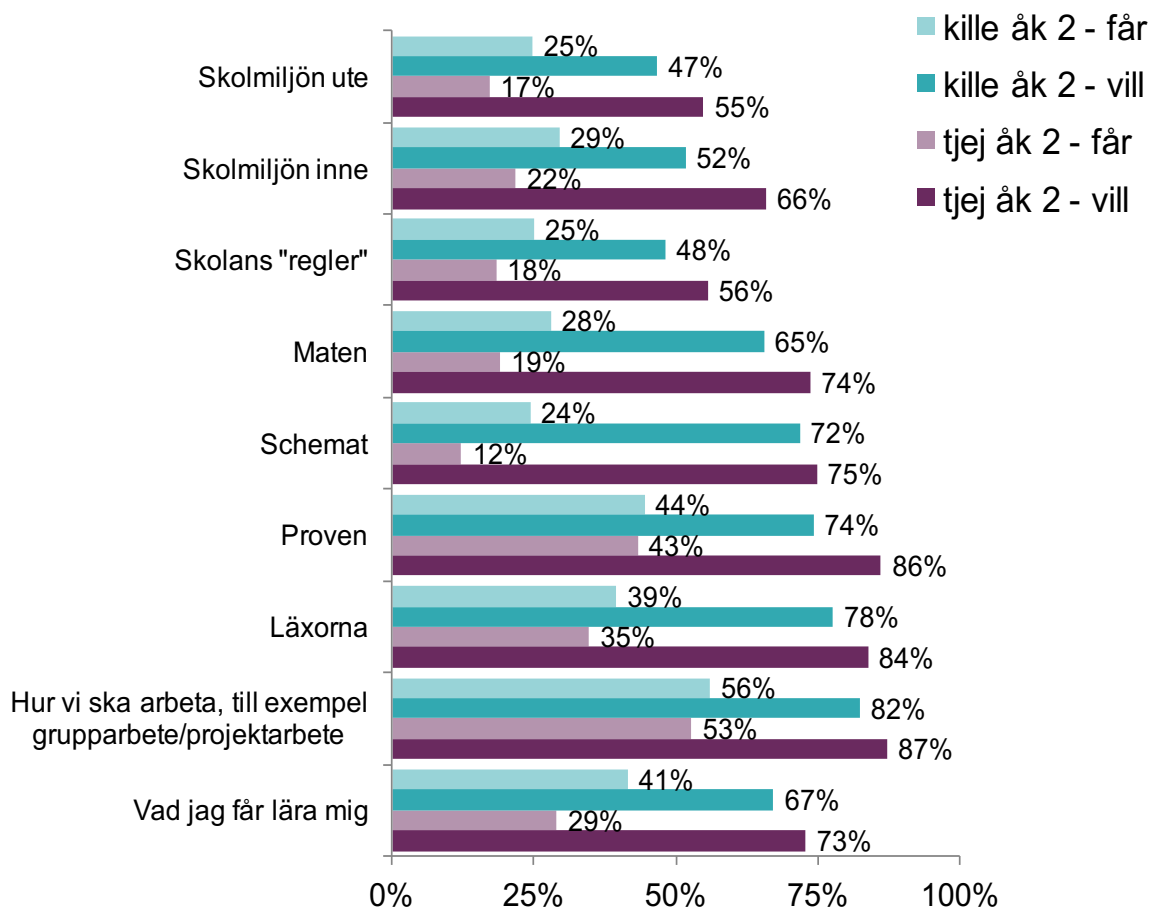
Elevinflytande

Lupp-enkäten innehåller ett antal frågor som rör elevinflytande. Ungdomarna svarade på frågor om hur mycket de skulle vilja vara med och bestämma om i skolan samt hur mycket de anser att de får bestämma i dagsläget. Skolverket påpekar att det finns ett tydligt samband mellan elevers möjlighet till delaktighet och inflytande samt kunskapsresultat och välmående i skolan. I en av statens offentliga utredningar från 2009¹ tar man även upp att ju mer inflytande en elev upplever att den har om en aspekt, desto mer positivt ser eleven på den aspekten i skolan. Med andra ord korrelerar möjligheter till inflytande med nöjdhet.

I diagram C5a ser vi att andelen gymnasieungdomar som vill vara med och påverka är klart större än andelen som upplever att de får vara med och påverka. Differensen mellan önskat och upplevt inflytande är störst vad gäller skolmaten och schemat. När det kommer till viljan att vara med och påverka svarar tjejer i något högre grad än killar att de vill vara med och bestämma. När det handlar om upplevelsen av att få vara med och påverka svarar däremot killar i högre grad än tjejer att de får vara med och bestämma.

¹ SOU 2009:64 Flickor och pojkar i skolan - hur jämställt är det?

C5a. Årskurs 2: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande? Andel som svarat "väldigt mycket" eller "ganska mycket"

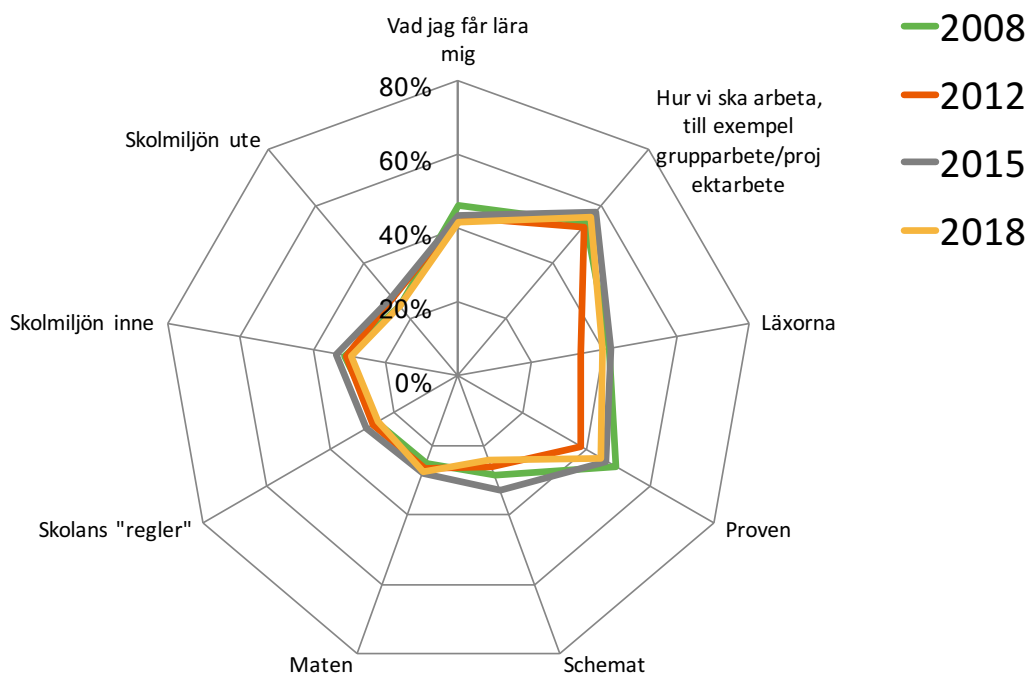

Upplevt inflytande över tid

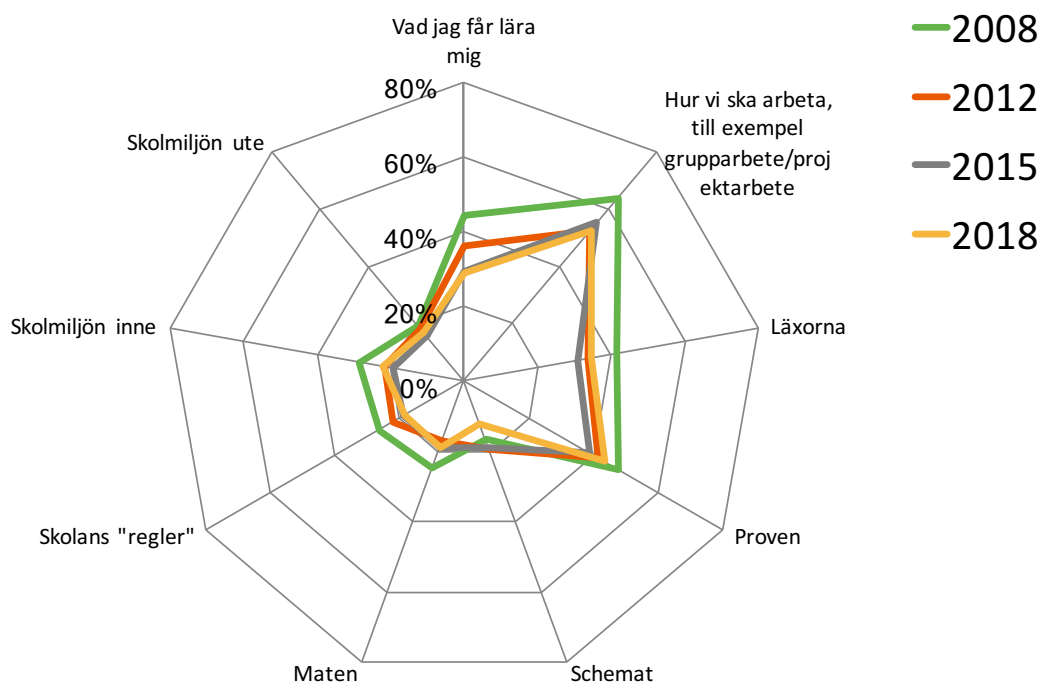
I spindeldiagrammen på följande sida redovisas andelen som svarat att de får vara med och bestämma om de olika sakerna i skolan över tid. I flera frågor är det upplevda inflytandet vara på samma nivå som år 2015.

Som det framgår i tabell C6c svarar ungdomarna i Kalmarsunds gymnasieförbund i högre grad än regionsnittet och rikssnittet att de får vara med och bestämma om de olika aspekterna i skolan.

C6a. Andelen killar i årskurs 2 som upplever att de får bestämma om saker i skolan:
Utveckling över tid

C6b. Andelen tjejer i årskurs 2 som upplever att de får bestämma om saker i skolan:
Utveckling över tid

C6c. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan: Jämförelser

	Vad jag får lära mig	Hur vi ska arbeta	Läxorna	Proven	Schemat	Maten	Skolans "regler"	Skolmiljön inne	Skolmiljön ute
Kalmarsunds gymnasieförbund	35%	54%	37%	44%	18%	23%	21%	26%	21%
Region	32%	43%	28%	31%	18%	19%	25%	30%	27%
Rikssnitt	31%	41%	26%	29%	19%	17%	25%	29%	26%

Delaktighet och inflytande

Ungdomars inflytande är ett av de tre prioriterade områdena i Sveriges ungdomspolitiska handlingsprogram. I utredningen "Låt fler forma samhället"¹ nämns att flera forskare har varnat för att stödet för demokratin och det politiska engagemanget bland unga i Sverige har sjunkit. Enligt vissa forskare har unga också lägre politisk kunskap, lägre politiskt intresse och mindre förtroende för de politiska institutionerna än tidigare generationer. I utredningen kommer man dock fram till att intresset och engagemanget hos unga har varit relativt stabilt över tid, liksom förtroendet för de politiska institutionerna och stödet för demokratis värdegrund.

Forskning visar också att ungdomar är lika samhällsintresserade som vuxna. Däremot är förutsättningarna för unga att delta och påverka ofta sämre på grund av bland annat ålder, utbildning och erfarenhet. Trösklarna för deltagande kan vara högre då unga ofta har ett svagare politiskt kapital jämfört med vuxna².

Intresse för olika frågor

Ungdomarna svarade på frågor om hur intresserade de är av politik, samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder, se diagram D1 på följande sida.

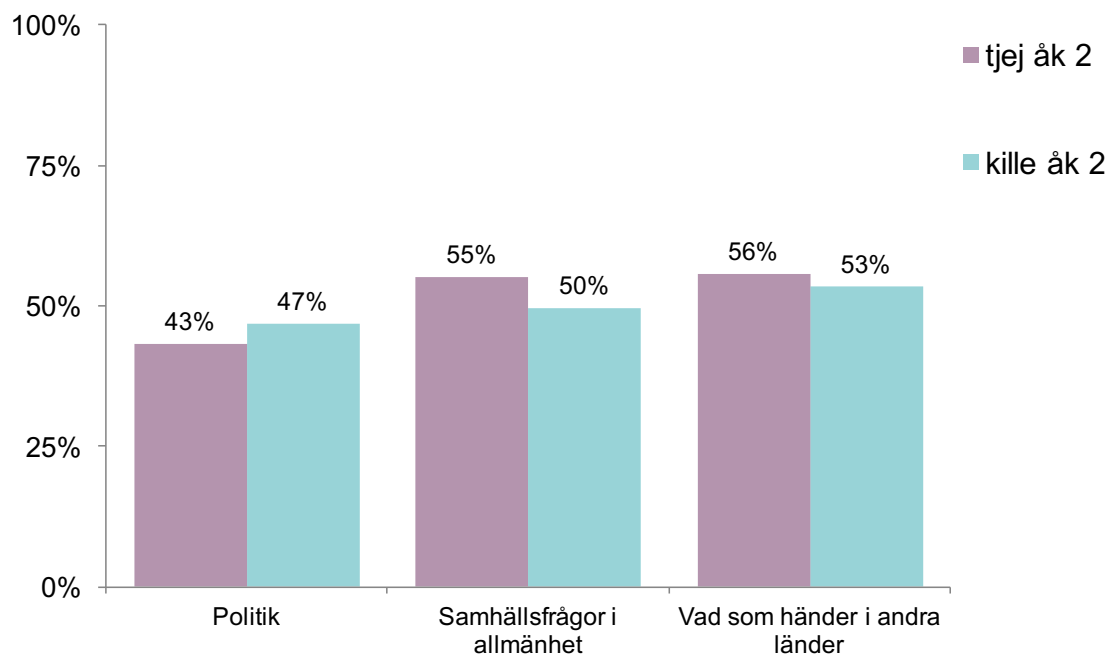
Det som flest unga är intresserade av är vad som händer i andra länder. Vad gäller intresset för politik svarar totalt 45 % av ungdomarna att de är mycket eller ganska intresserade. Intresset för politik har ökat stadigt över tid, se diagram D1a. Intresset för samhällsfrågor har däremot varit på en relativt stabil nivå över tid.

1 SOU 2016:5 "Låt fler forma framtiden" del A

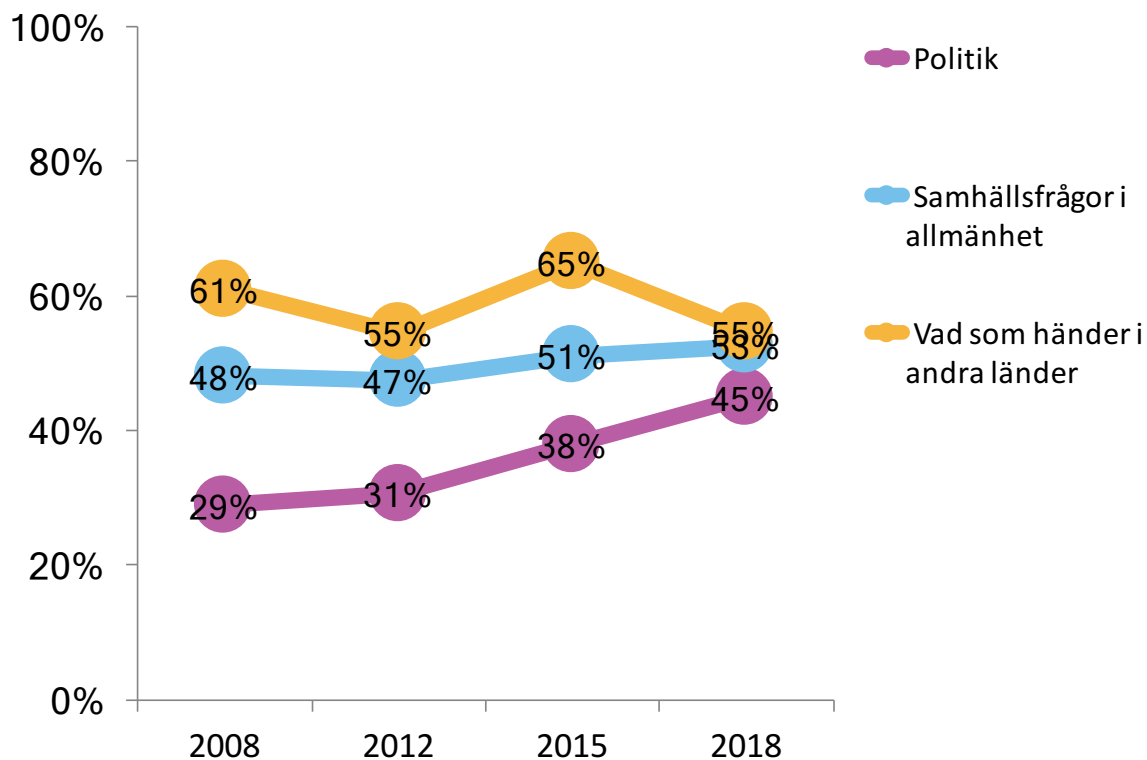
2 SKL 2014: Ungas inflytande och delaktighet

D1. Hur intresserad är du av följande?

Andel som svarat "mycket intresserad" eller "ganska intresserad"

D1a. Andel mycket eller ganska intresserade: Totalnivå: Utveckling över tid

D1b. Andel mycket eller ganska intresserade: Jämförelser

	Politik	Samhällsfrågor i allmänhet	Vad som händer i andra länder
Kalmarsunds gymnasieförbund	45%	53%	55%
Region	41%	48%	58%
Rikssnitt	40%	46%	57%

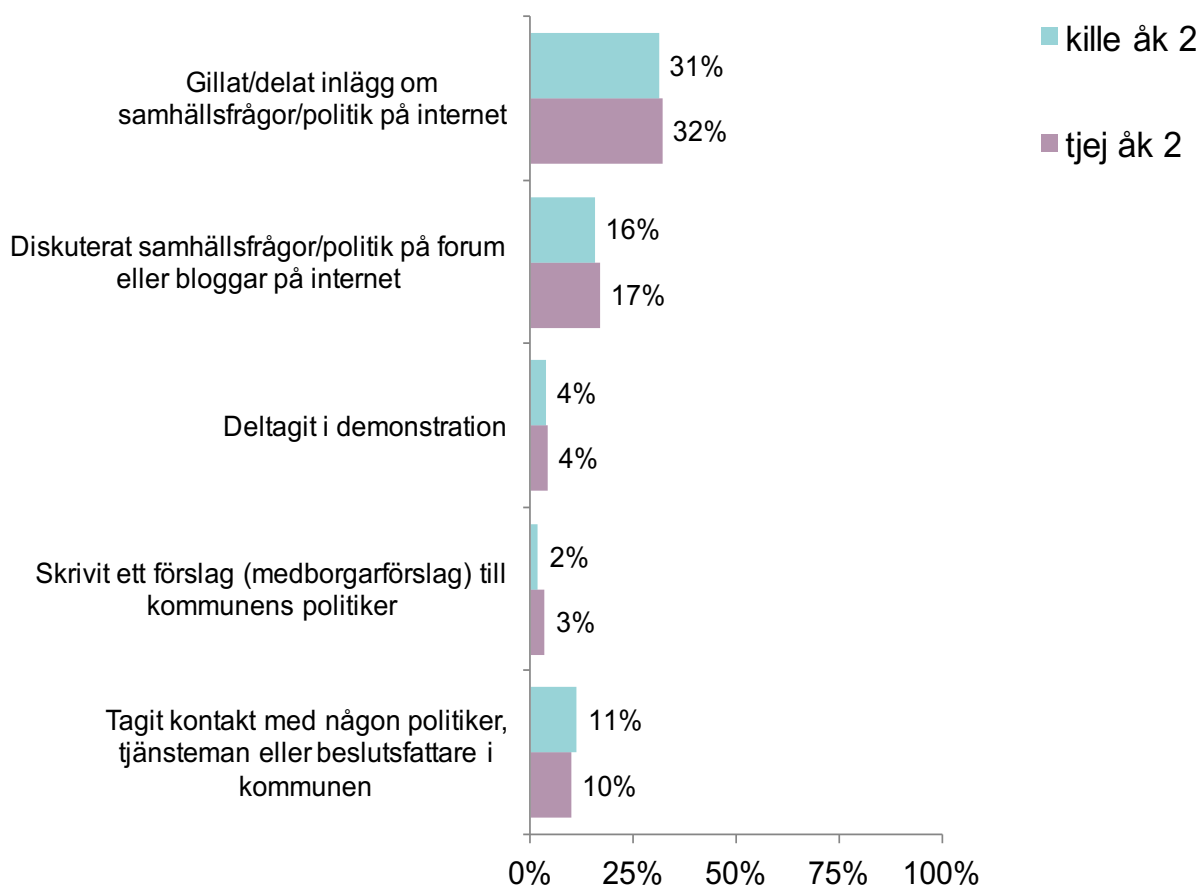
Aktivt samhällsengagemang

Formerna för det politiska engagemanget bland unga har som tidigare nämnts förändrats under senare år. Antalet unga som väljer att bli medlemmar i politiska partier och som är engagerade i de traditionella folkrörelseorganisationerna har minskat. Tidigare nämndes även att det inte nödvändigtvis behöver vara något negativt, men denna utveckling leder samtidigt till att färre unga får erfarenheter av den representativa demokratis beslutsprocesser, som exempelvis gemensamt beslutsfattande. Dessa erfarenheter är viktiga och ses som bidragande till känslan av delaktighet, tillhörighet och ansvarstagande¹.

I Lupp-enkäten ställs inte någon fråga om politiskt engagemang i partier, men däremot finns en fråga om ungdomarna gjort någon aktiv politisk handling eller någon form av engagemang under det senaste året. Vad som framgår i diagram D2 är att flest ungdomar har gillat eller delat inlägg om politik eller samhällsfrågor på internet. 31 % av killarna och 32 % av tjejerna anger att de gjort detta det senaste året. Näst vanligast är det att ha diskuterat samhällsfrågor eller politik på internet, som mellan 16-17 % svarar att de gjort det senaste året.

Det framgår också att 11 % av killarna och 10 % av tjejerna svarar att de under det senaste året tagit kontakt med politiker, tjänsteman eller beslutsfattare i kommunen.

D2. Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande?
Andel som svarat "ja"

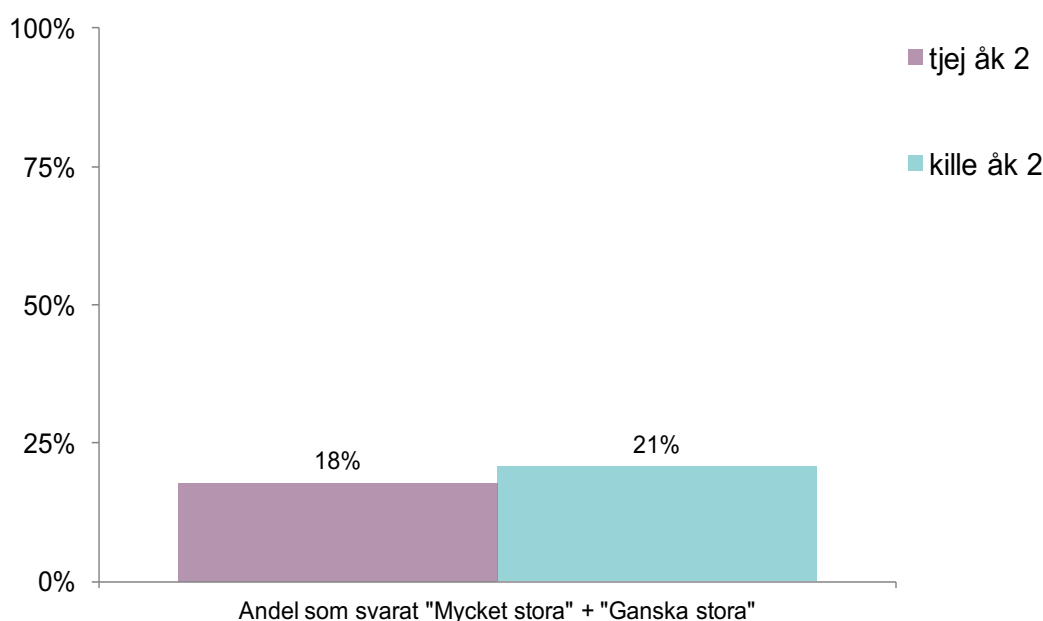

Möjligheter att påverka

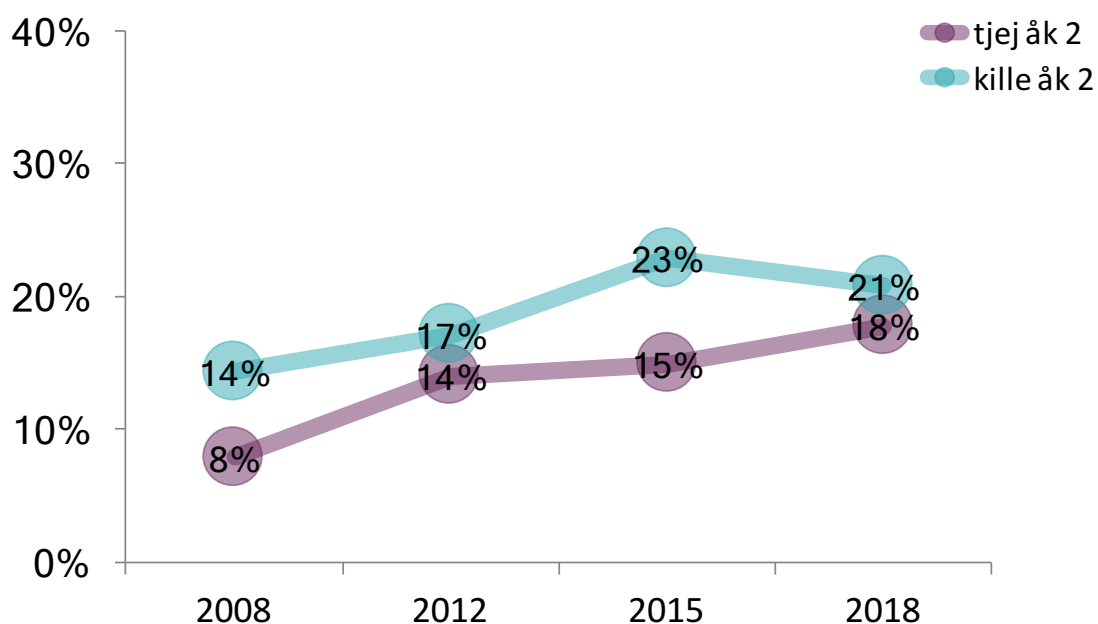
En viktig faktor för att kunna öka ungas delaktighet i kommunen och samhället är att unga faktiskt ser att de har möjligheter att få sin röst hörd. En andel om mellan 18 % av tjejerna och 21 % av killarna svarar att de har mycket eller ganska stora möjligheter att påverka. Över tid ser vi en tydlig positiv förändring för båda könen sedan år 2008, och även liten ökning bland tjejerna sedan år 2015.

Ungdomarna i Kalmarsunds gymnasieförbund har dock en något lägre tilltro till sina möjligheter vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt, se diagram D3b.

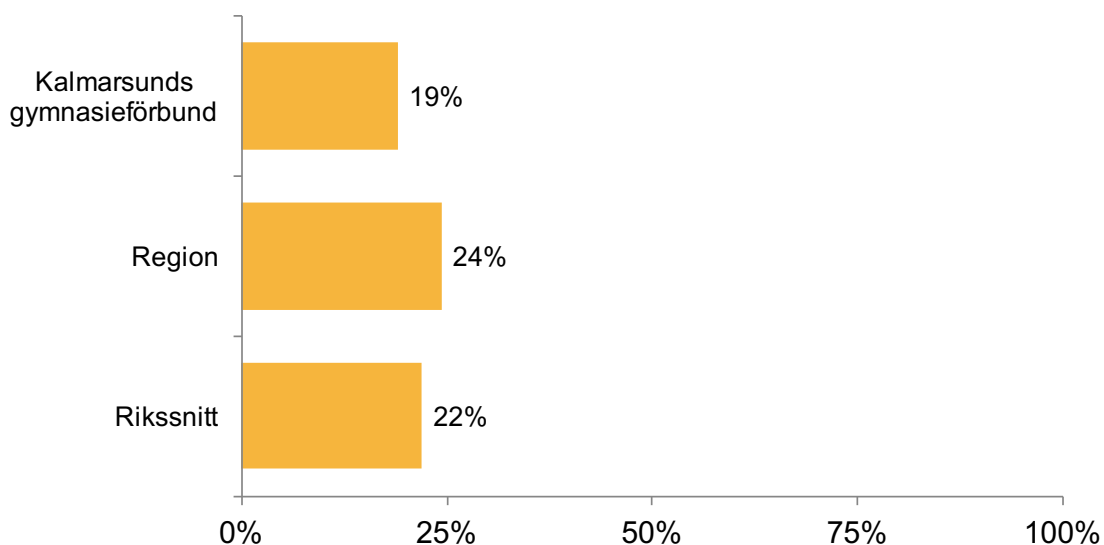
D3. Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen? Andel som svarat "mycket stora" eller "ganska stora" möjligheter

D3a. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Utveckling över tid

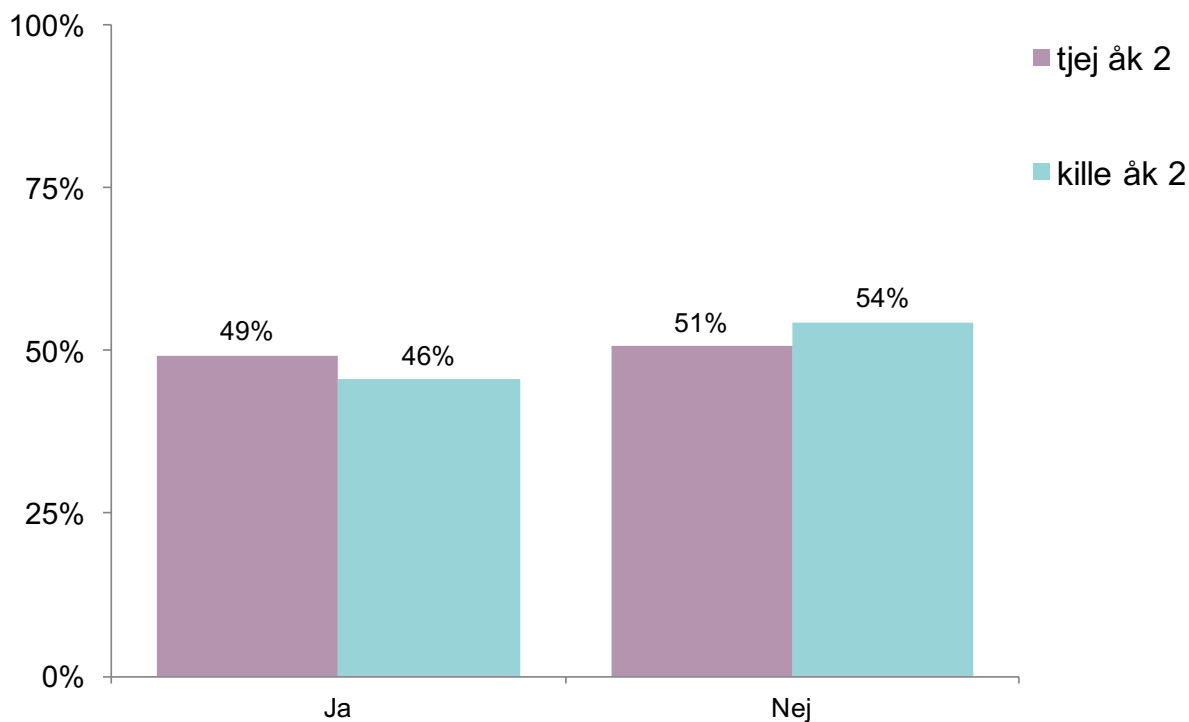
D3b. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Jämförelser

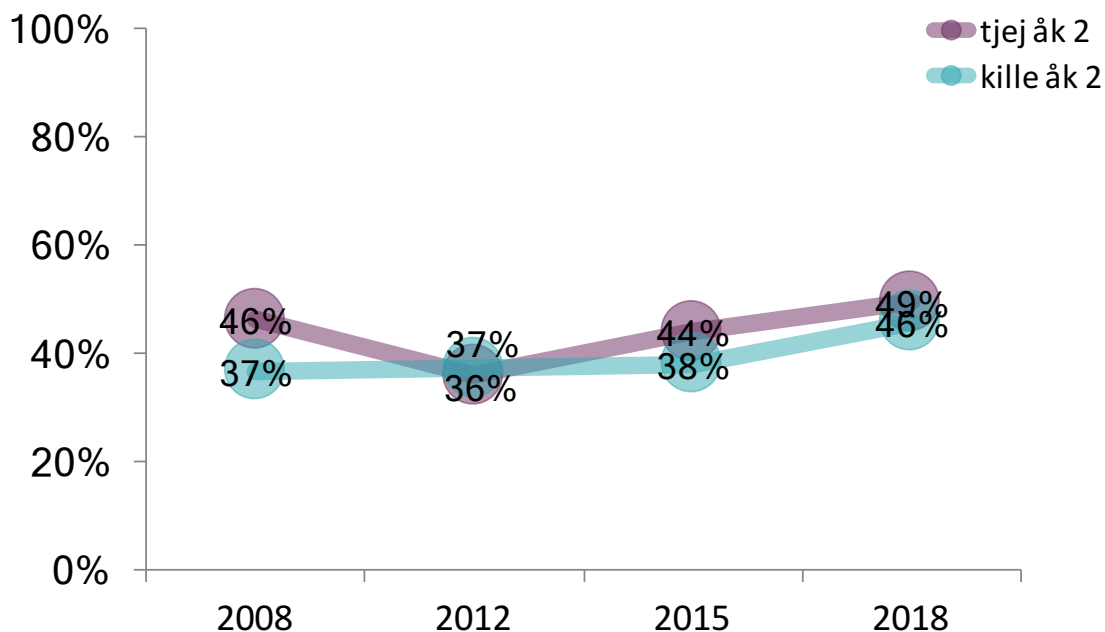
Vill vara med och påverka

Ungdomarna svarade på en fråga om de vill vara med och påverka i frågor som rör sin kommun. 49 % av tjejerna och 46 % av killarna svarar att de vill vara med. Tjejer är alltså i något högre grad än killar intresserade. Över tid kan vi se att det skett en mindre positiv utveckling från år 2012 till årets resultat, se diagram D4a.

D4. Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

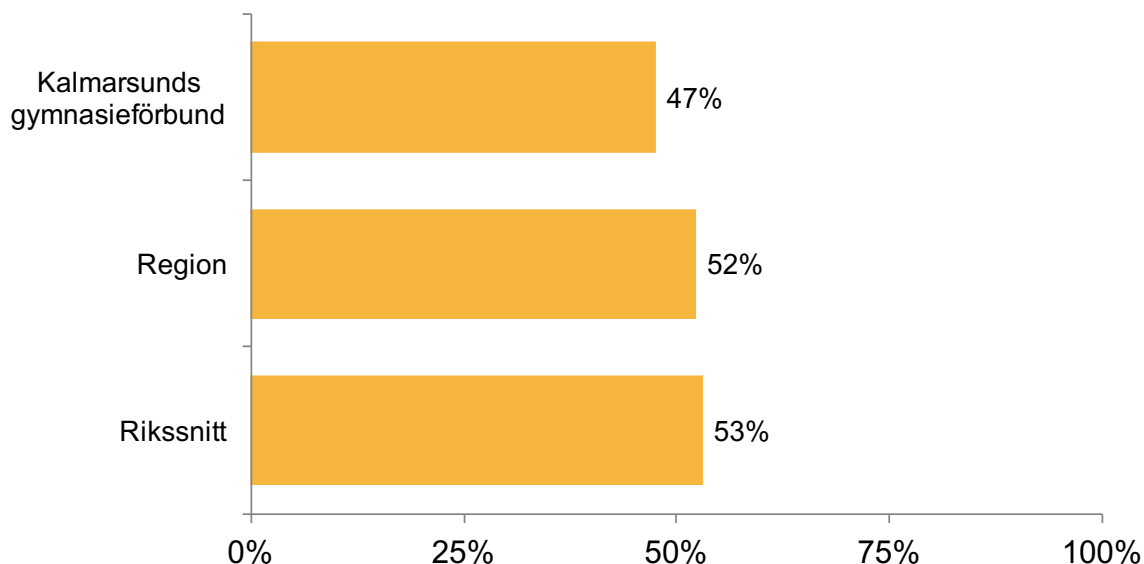

D4a. Andel som vill påverka i kommunen: Utveckling över tid

I frågan om huruvida man vill vara med och påverka i kommunen framgår det att ungdomarna i Kalmarsunds gymnasieförbund generellt är något mindre intresserade än regionsnittet och rikssnittet, se diagram D4b nedan.

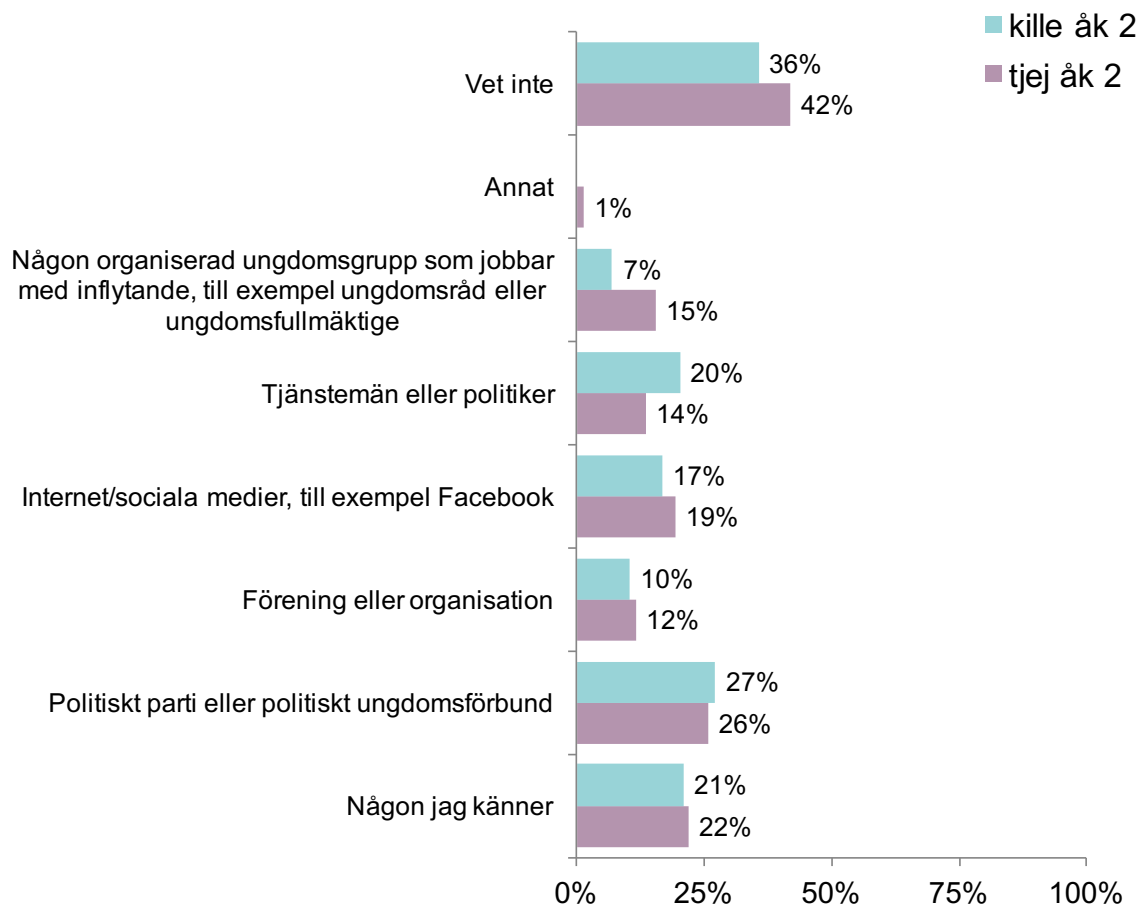
D4b. Andel som vill påverka i kommunen: Jämförelser

De som svarade att de vill påverka i kommunen fick en följdfråga gällande vem de skulle vända sig till om de vill påverka något. En andel om 36 % av killarna och 42 % av tjejerna svarar att de inte vet vart de skulle vända sig. 22 % av tjejerna och 21 % av killarna skulle vända sig till någon de känner. Drygt en fjärdedel skulle vända sig till politiskt parti eller politiskt ungdomsförbund om de vill påverka något.

D4c. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?

Besvarades endast av de som svarat att de vill påverka

D4c. Vad vill du påverka?

Flera kommenterar att de vill påverka saker som rör skolan. Exempelvis tar ungdomarna upp att de vill påverka hur skolan kan bli bättre och skolmaten.

Många ungdomar svarar också att de vill påverka samhället i stort. Frågor som unga nämner att de vill påverka är bland annat miljöfrågor, jämställdhet, invandringsfrågor, och trygghet.

Ungdomarna tar också upp att de skulle vilja vara med och påverka kollektivtrafiken, bussar och cykelvägar. Frågor som rör ungdomarnas fritid tar också upp. Bland annat nämner några att de vill påverka vilka aktiviteter som finns i kommunen. Några utvalda citat redovisas på följande sida.

"Fler platser där ungdomar kan spendera sin tid. Kraven på lärarna/ utbildning inom könsidentiteter och rasism för elever och lärare. Ställen där ungdomar kan diskutera i ett bra sammanhang om saker de känner för. Politik eller känslor i övrigt."

"Enkla småfrågor om boende, fritid eller lokaltrafik."

" Allmänna tryggheten i staden."

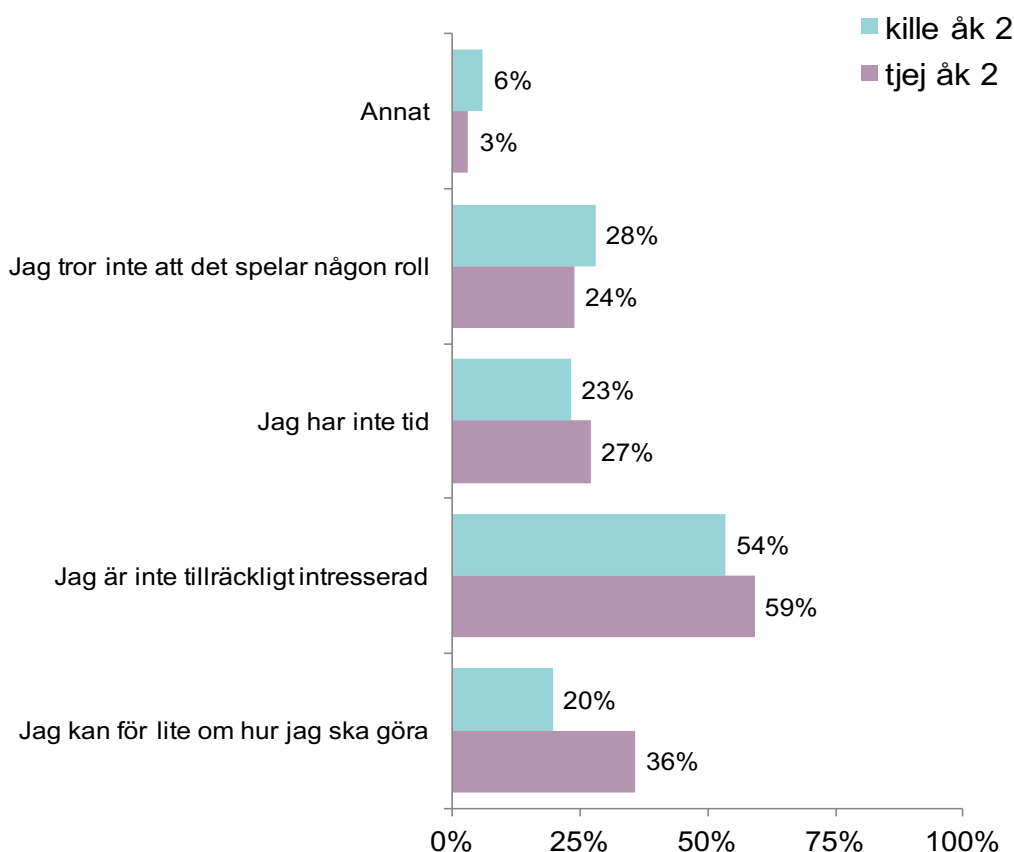
"Skolmaten. Jag vill att det ska vara köttfria dagar med 80% så att skolan ska påverka minst miljön."

De som inte vill påverka

De som på fråga D4 svarade att de inte vill vara med och påverka i kommunen fick svara på en fråga om varför de inte vill det, se diagram D4d nedan.

Majoriteten, 54 % av killarna och 59 % av tjejerna svarar att de inte är tillräckligt intresserade. 20 % av killarna och 36 % av tjejerna svarar att de kan för lite om hur de ska göra. En ungefär lika stor andel, runt en fjärdedel, av de som inte vill påverka svarar att de inte tror det spelar någon roll.

D4d. Vilken eller vilka är anledningarna till att du inte vill vara med och påverka?
Besvarades endast av de som svarat att de inte vill påverka

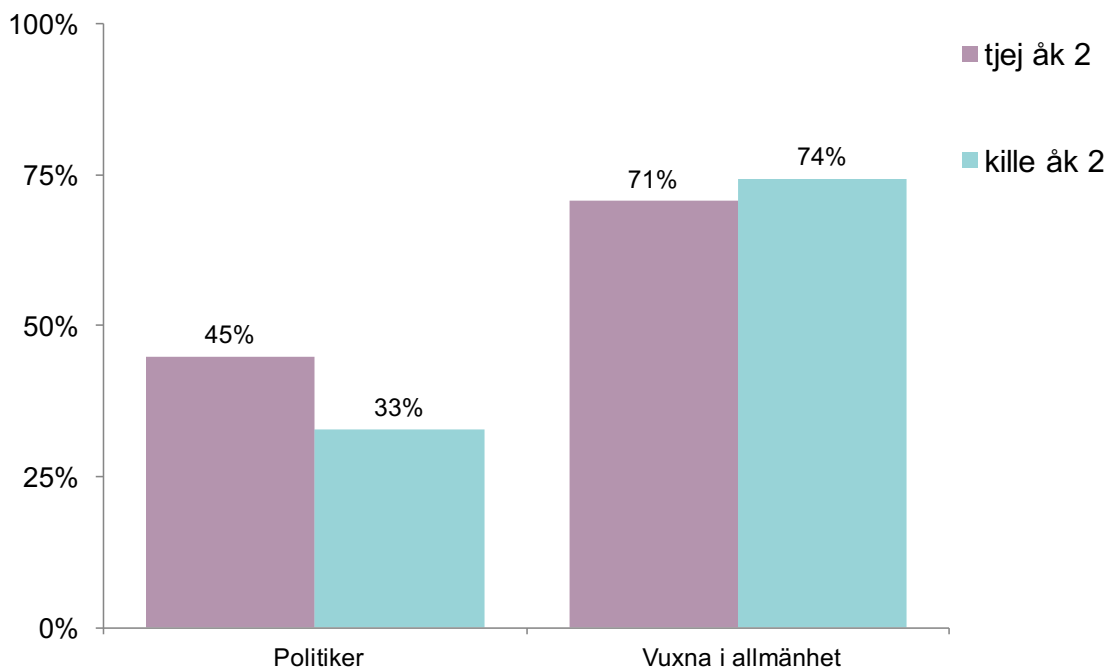

Förtroende för vuxna och politiker

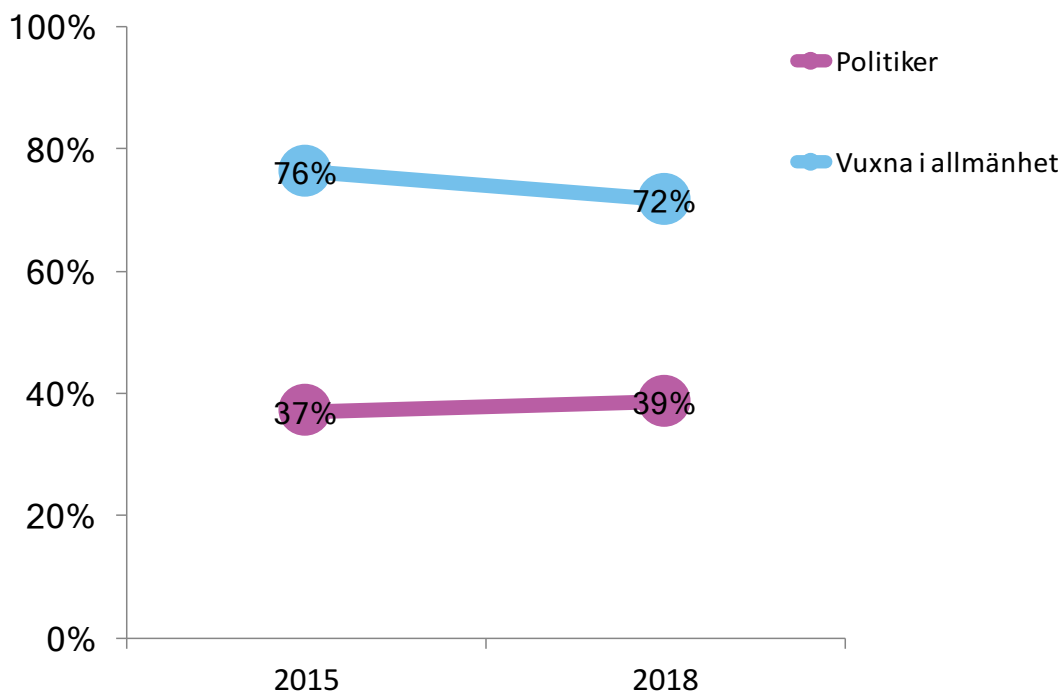
Ungdomarna svarade på en fråga om hur stort förtroende de har för vuxna i allmänhet respektive politiker. Vad som framgår är att 72 % av ungdomarna totalt svarar att de har ett mycket eller ganska stort förtroende för vuxna i allmänhet. Förtroendet för politiker är tydligt lägre, speciellt bland killarna.

Över tid ser vi att andelen som svarar att de har förtroende för vuxna och politiker är på en liknande nivå som år 2015.

D5. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?
Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort" Utveckling över tid

D5a. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?
Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort" Utveckling över tid

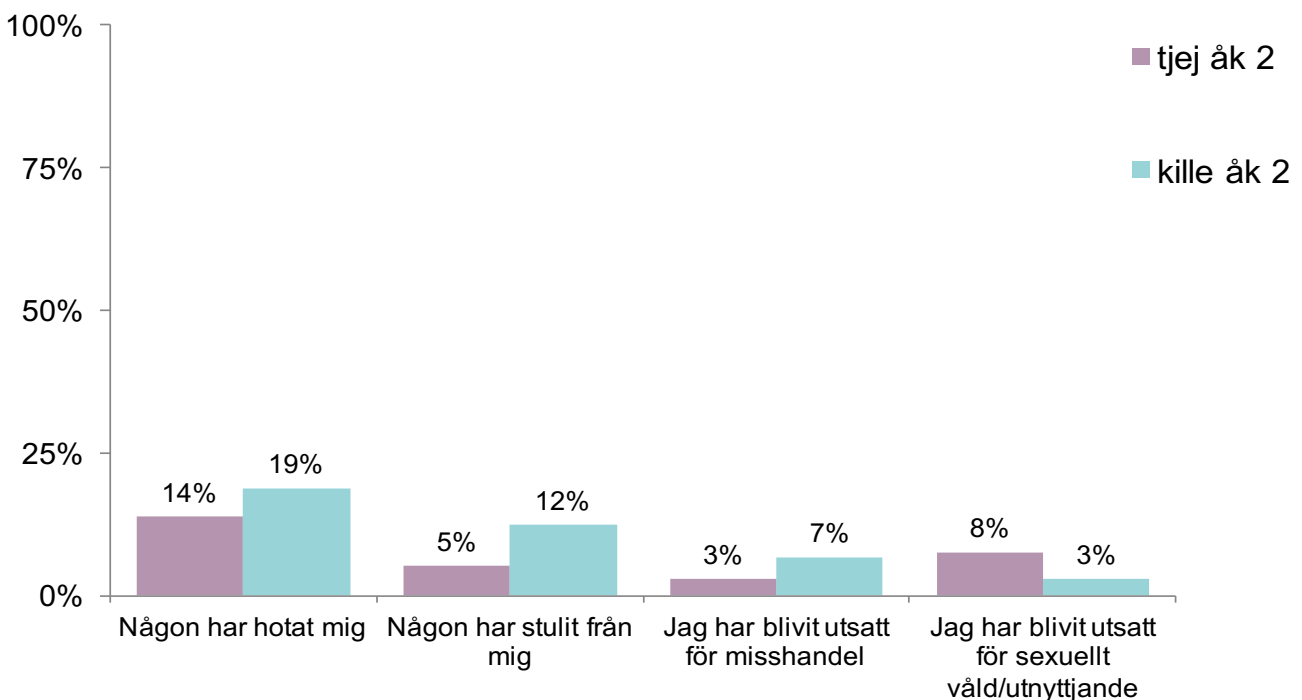
Att så många unga som möjligt får trygga uppväxtvillkor möjliggör en bra start i livet och goda möjligheter att utvecklas. Utsatthet för mobbning, kränkningar, trakasserier och våld påverkar hälsan och känslan av trygghet hos unga. MUCF konstaterar att en av de faktorer som påverkar ungas hälsa i störst utsträckning är om man under den senaste tiden har blivit utsatt för någon form av mobbning, men även andra former av utsatthet tas upp (hot, misshandel, utnyttjande)¹. Otrygghet och utsatthet kan även påverka den utsattes möjligheter till kunskapsutveckling i skolan och således potentiellt påverka möjligheterna för individen i framtiden. Att få bukt med denna typ av problem är därmed viktigt ur flera perspektiv.

Utsatthet för brott och otrygga situationer

I enkäten ställdes en fråga om man har blivit utsatt för någon otrygg situation de senaste sex månaderna. Som det framgår i diagram E1 är det totalt sett flest som svarar att de utsatts för hot. Utsatthet för hot, stöld och misshandel är vanligare bland killar än bland tjejer. Däremot svarar fler tjejer än killar att de utsatts för sexuellt våld eller utnyttjande.

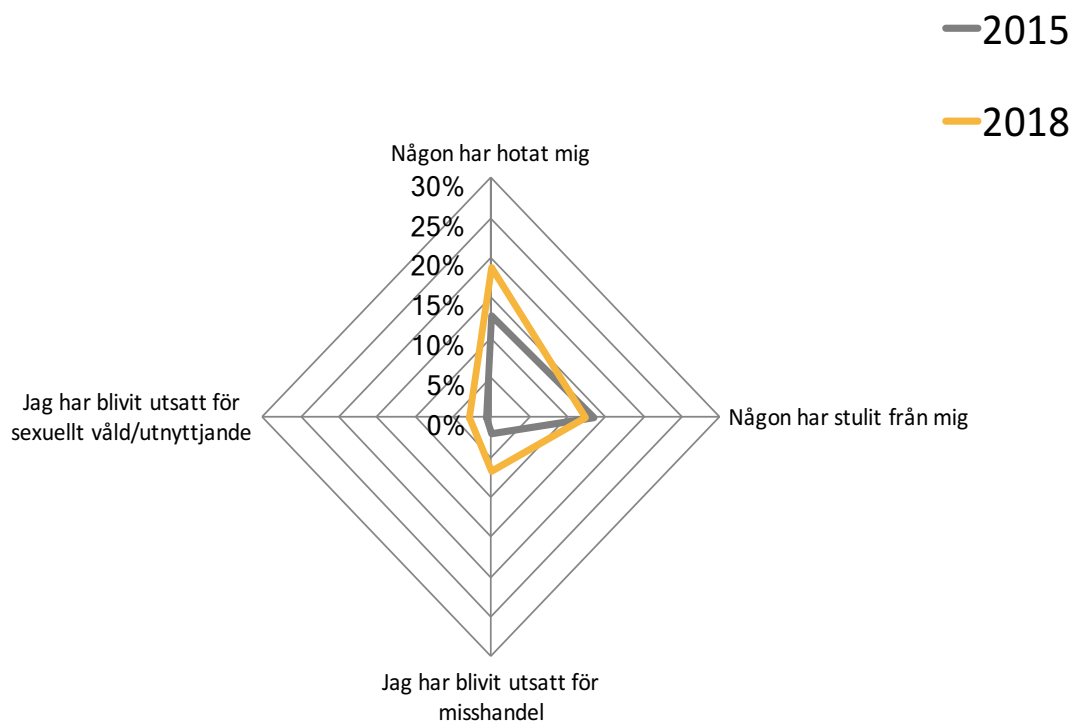
På följande sida kan vi se att andelen killar och tjejer som svarar att de utsatts för de flesta otrygga situationer generellt har ökat sedan år 2015. Skillnaderna är dock små.

E1. Nu vill vi att du tänker tillbaka på de senaste sex månaderna. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja"

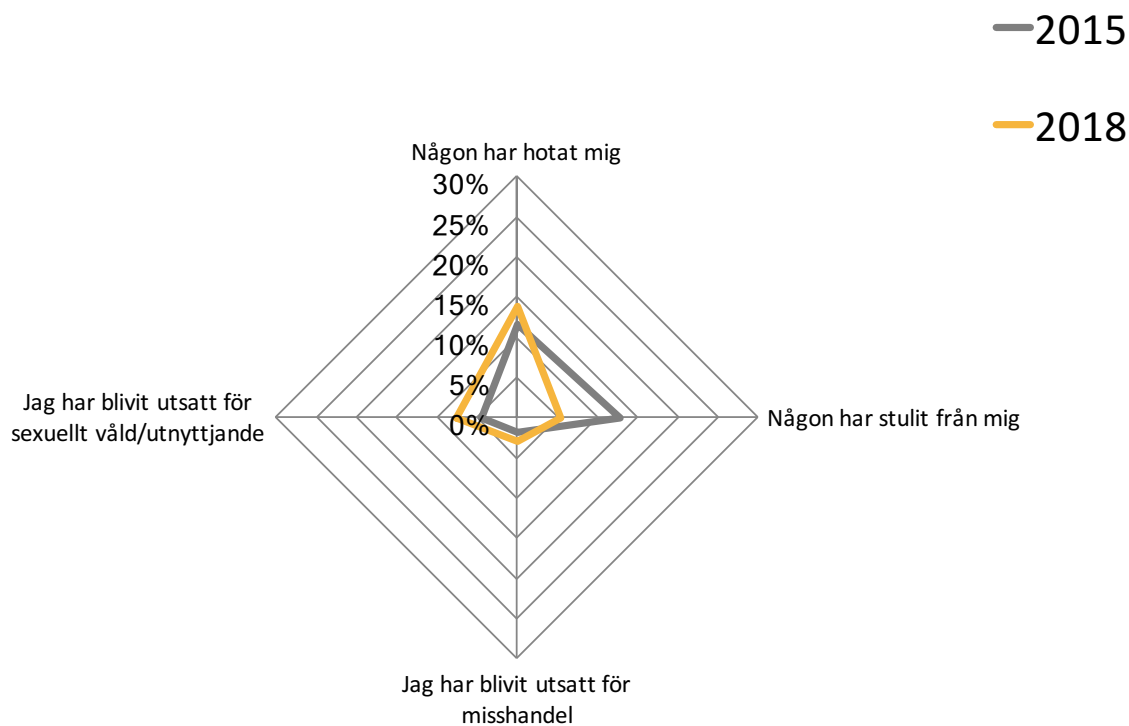

¹ MUCF 2007: Fokus 07: En analys av ungas hälsa och utsatthet

E1a. Killar åk 2: Har något av detta hänt dig? Andel "ja"
Utveckling över tid

E1b. Tjejer åk 2: Har något av detta hänt dig? Andel "ja"
Utveckling över tid

E1c. Har något av detta hänt dig? Andel ja: Jämförelser

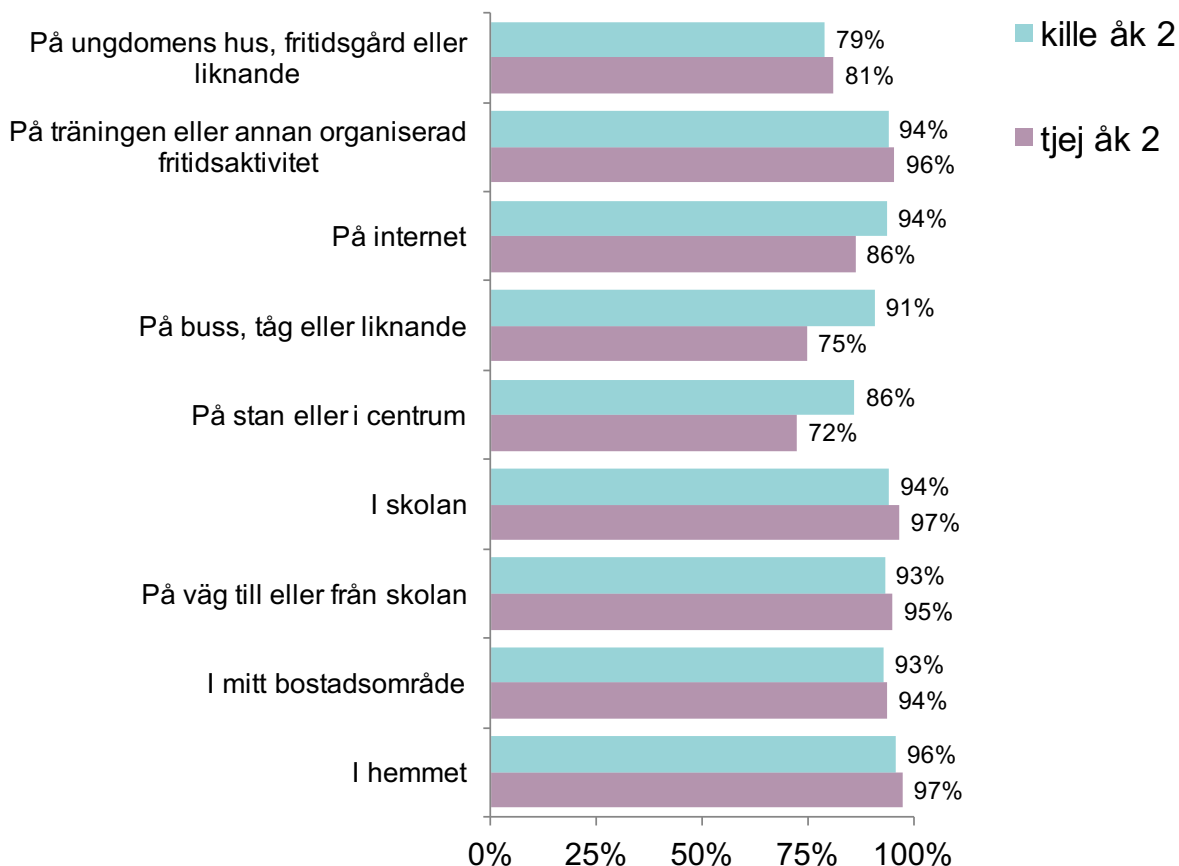
	Någon har hotat mig	Någon har stulit från mig	Jag har blivit utsatt för misshandel	Jag har blivit utsatt för sexuellt våld/utnyttjande
Kalmarsunds gymnasieförbund	16%	9%	5%	5%
Region	19%	13%	6%	6%
Rikssnitt	19%	14%	5%	5%

Trygghet

Ungdomarna fick svara på en fråga om hur trygga de upplever att de är på olika fysiska platser där de bor samt på internet. Som det framgår i diagram E2 är en hög andel, omkring 95 % eller högre, alltid eller oftast trygga hemma, i skolan och på träningen. Tryggheten är generellt något lägre på stan eller i centrum, på buss, tåg eller liknande samt på ungdomens hus eller fritidsgård. Vad gäller på stan, i kollektivtrafiken och på internet svarar tjejer i lägre grad än killar att de alltid eller oftast känner sig trygga.

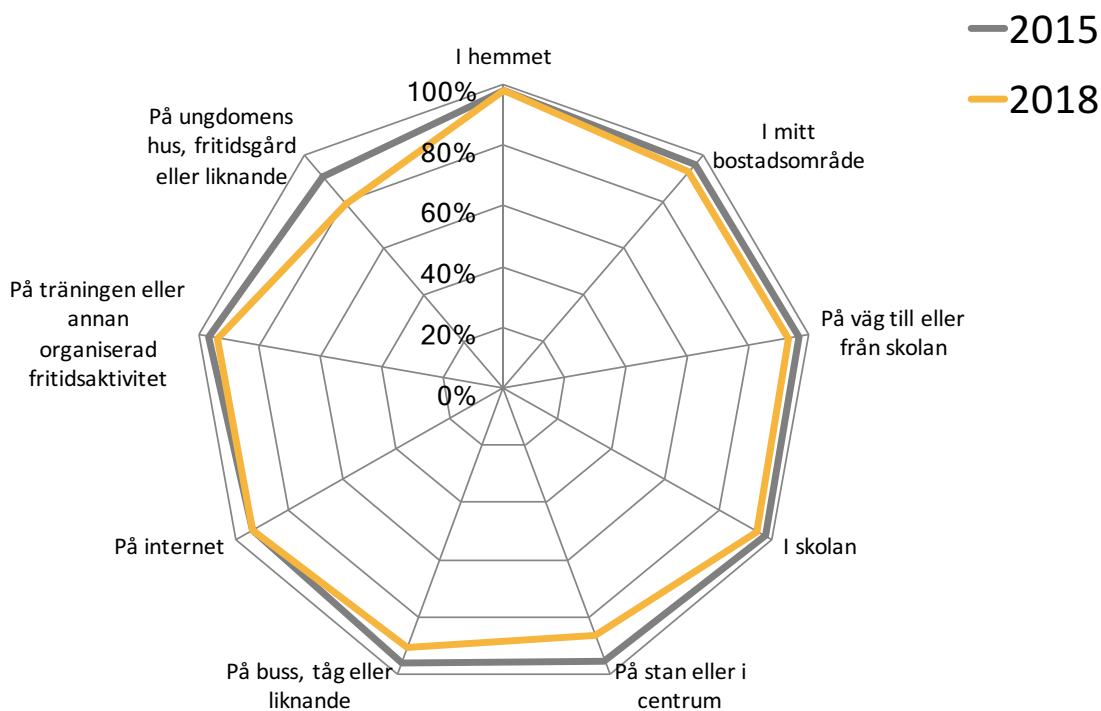
De flesta av frågorna är på en liknande nivå som år 2015, se diagram E2a och E2b. Bland tjejerna har dock andelen trygga minskat något avseende på stan/i centrum.

E2. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen? * Andel som svarat att de "alltid" eller "oftast" är trygga

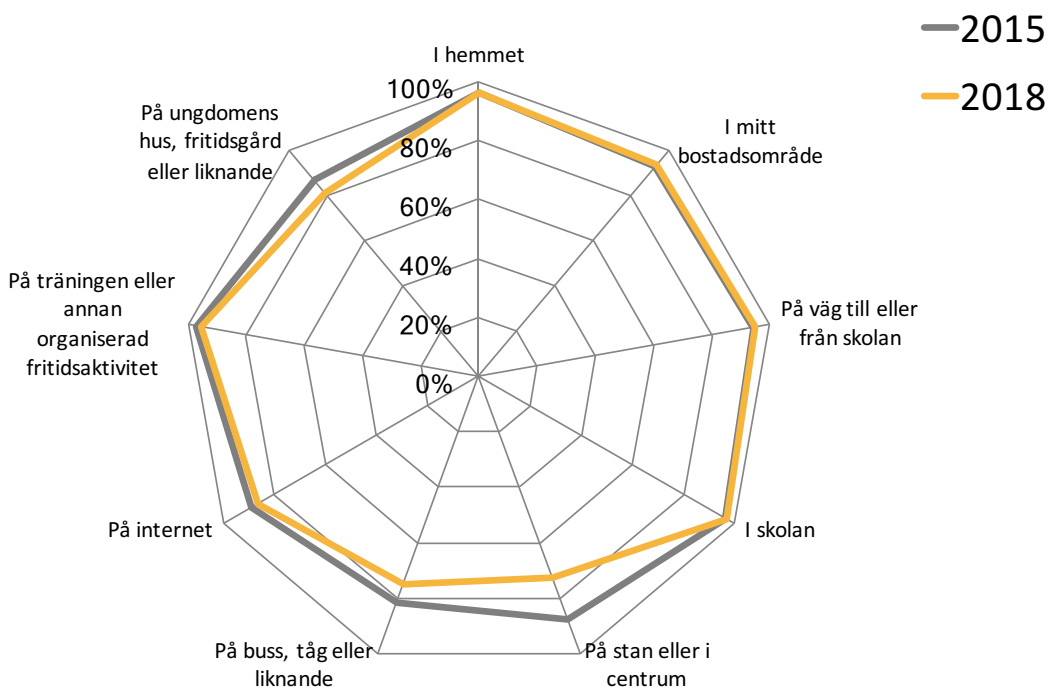

*Siffrorna i diagrammet och tabellen ovan visar endast de som svarat på frågan, dvs. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat på alternativen "på ungdomens hus, fritidsgård" samt "på träningen eller annan fritidsaktivitet" samt "i skolan" och "på väg till/från skolan". Andelen som svarat "ej aktuellt" på fritidsgårdsalternativet är 64 %. Andelen som svarat vet ej på träning/fritidsaktivitet är 22 %. Andelen som svarat ej aktuellt på övriga är omkring 1 %.

E2a. Kille åk 2: Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat "alltid" eller "oftast" Utveckling över tid

E2b. Tjej åk 2: Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat "alltid" eller "oftast" Utveckling över tid

E2c. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat "alltid" eller "oftast" Jämförelser

	I hemmet	I mitt bostadsområde	På väg till eller från skolan	I skolan	På stan eller i centrum	På buss, tåg eller liknande	På internet	På träningen	På fritidsgård
Kalmarsunds gymnasieförbund	97%	93%	94%	95%	79%	82%	90%	95%	79%
Region	97%	93%	93%	90%	81%	80%	89%	93%	81%
Riksnitt	97%	94%	93%	91%	81%	80%	88%	92%	79%

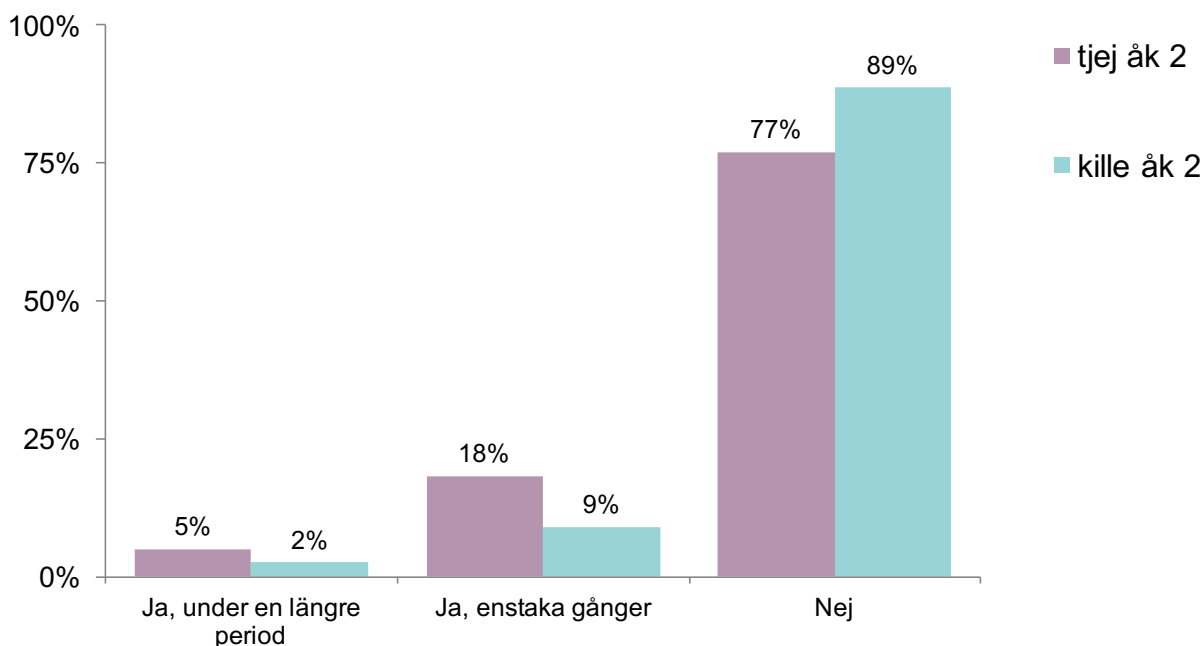
*Siffrorna i diagrammet och tabellen ovan visar endast de som svarat på frågan, dvs. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat

Mobbning och trakasserier

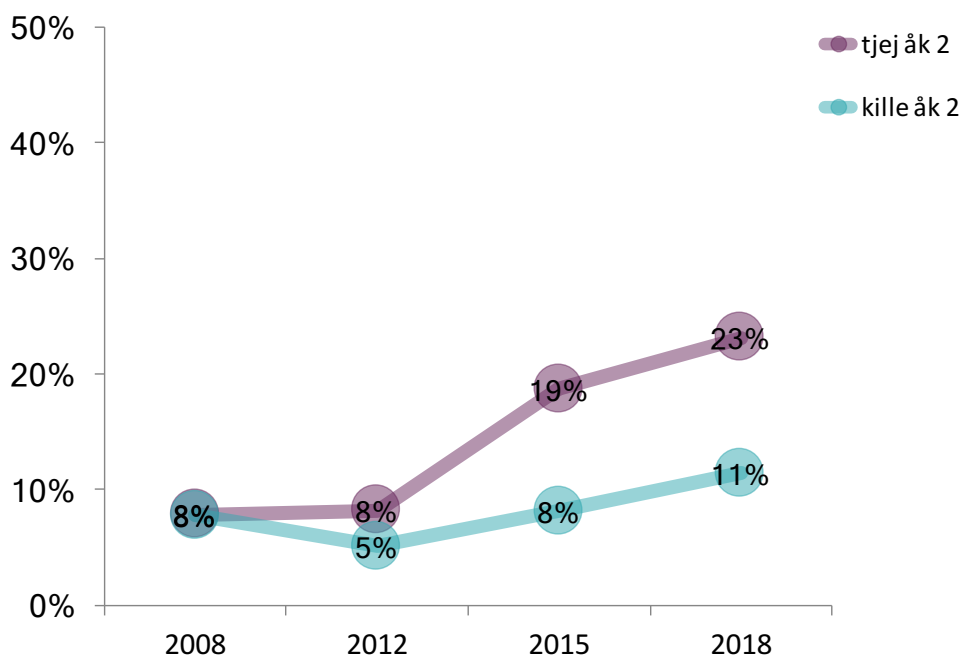
I denna del redovisas frågor som rör utsatthet för mobbning och trakasserier. Som tidigare nämnt är utsatthet för mobbning något som tydligt påverkar hälsan. Vad som framgår är att tjejer är mer utsatta än killar. Totalt svarar 23 % av tjejerna att de utsatts enstaka gånger eller en längre period. I diagram E3a redovisas frågan över tid. Från år 2015 har en ökning av andelen utsatta skett. Jämförelser med tidigare år än 2015 är något skevt på grund av andra svarsalternativ i frågan år 2012 samt 2009.

Som det framgår i diagram E3b är andelen utsatta i Kalmarsunds gymnasieförbund något lägre än regionsnittet och rikssnittet.

E3. Under de senaste sex månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad eller utfrysad?

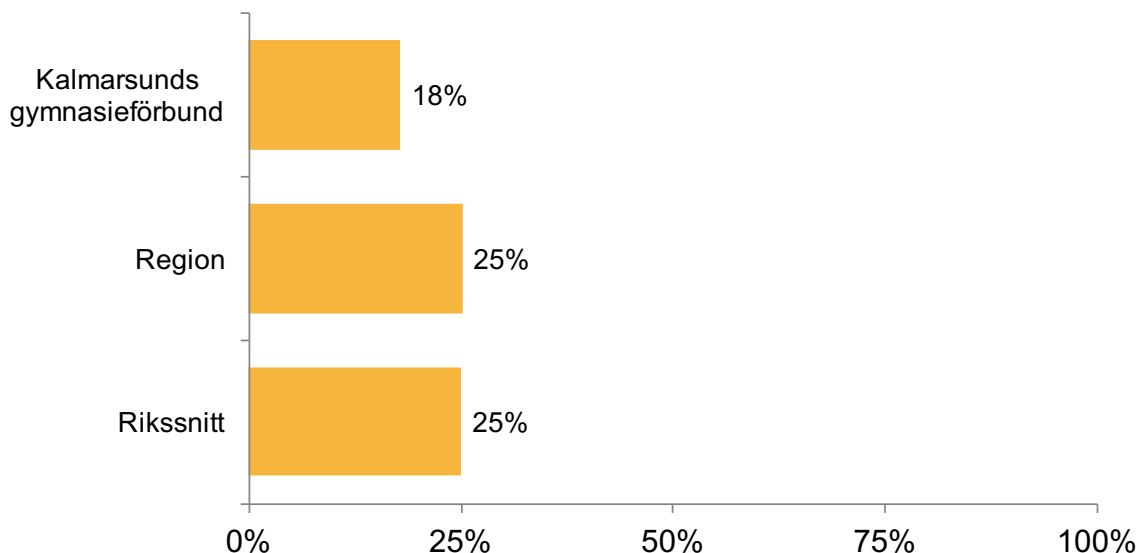

E3a. Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning Utveckling över tid**

**OBS! 2012 och tidigare fanns endast alternativen "ja" och "nej". I 2015 och 2018 års enkät fanns "ja, längre period", "ja, enstaka gånger", "nej". I diagrammet ovan är dessa sammanslagna. Detta påverkar jämförbarheten till år 2012 och tidigare.

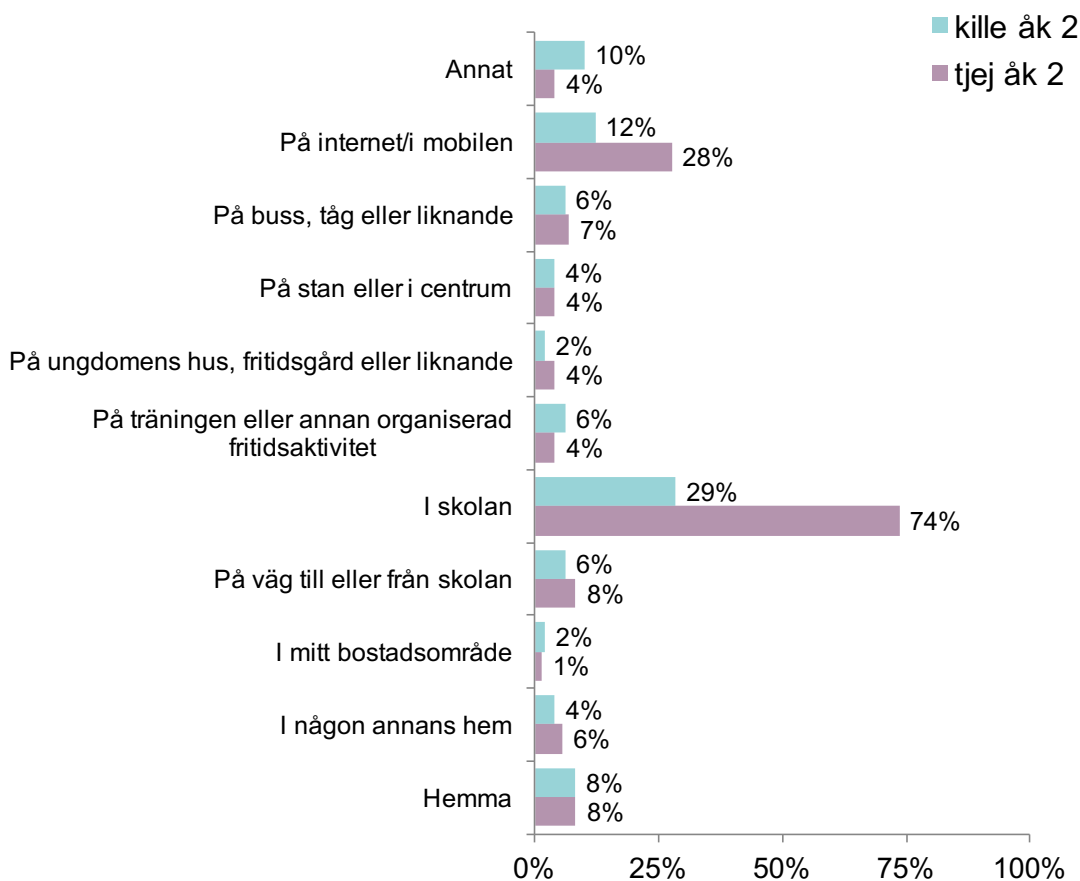
E3b. Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning: Jämförelser

29 % av killarna och 74 % av tjejerna som utsatts för mobbning det senaste halvåret svarar att de blivit utsatta i skolan. En andel om 12 % av killarna och 28 % av tjejerna svarar att de utsatts på internet eller i mobilen. Övriga platser är klart mindre vanliga.

E3c. Var blev du mobbad, trakasserad eller utfrysad?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för mobbning/trakasserier/utfrysning

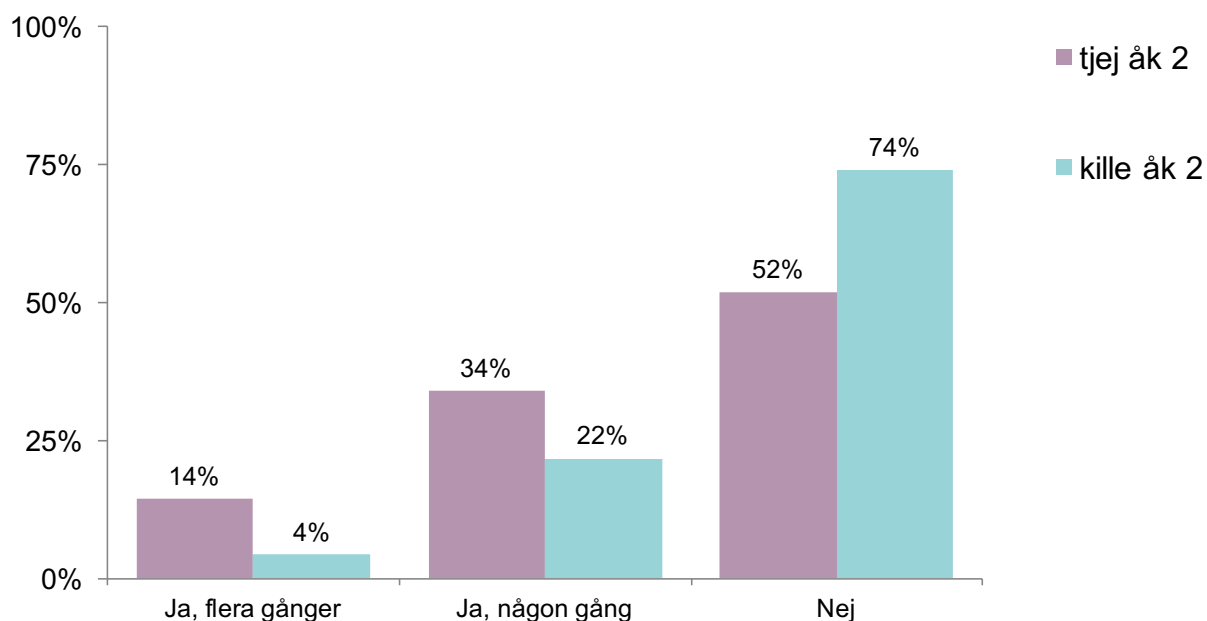

Orättvis behandling

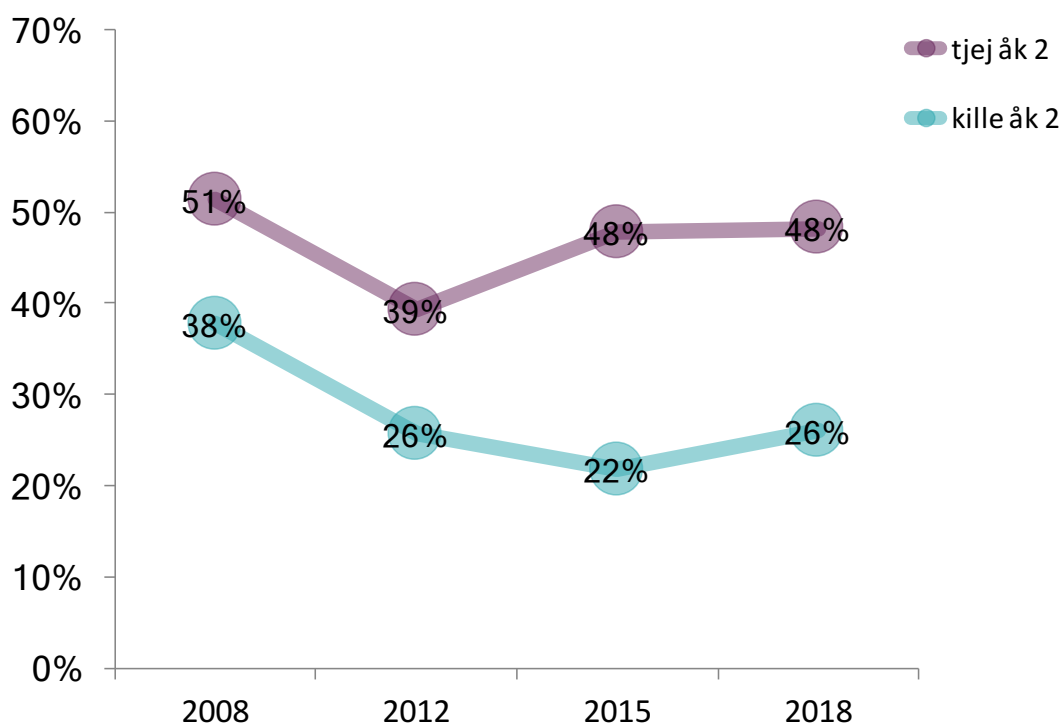
Ungdomarna fick även ange om de blivit orättvist behandlade på ett sätt som gjort att de mått dåligt. Även avseende orättvis behandling svarar tjejer i högre grad än killar att de utsatts. Sedan år 2015 har andelen killar som svarar att de utsatts ökat något, se diagram E4a.

I diagrammet på följande sida framgår det att majoriteten av de som utsatts har blivit utsatta av andra elever eller ungdomar.

E4. Har du de senaste sex månaderna, har du upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt?

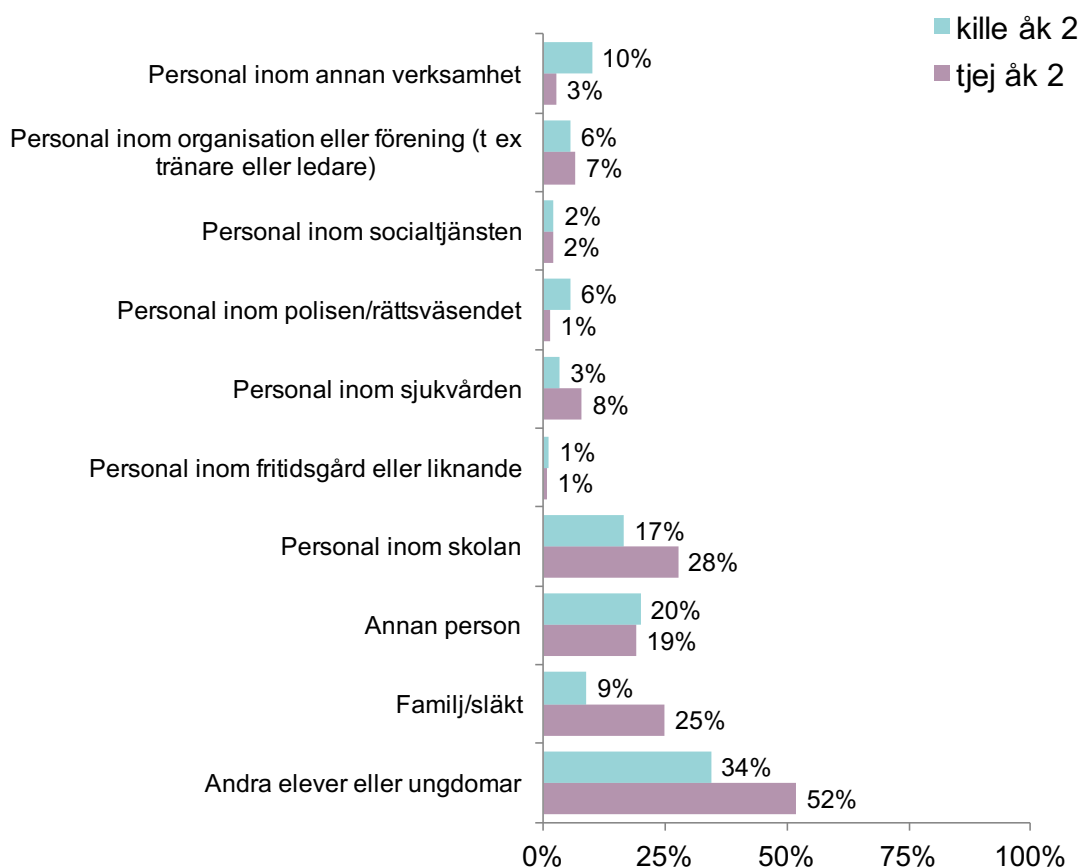

E4a. Andel utsatta för orättvis behandling (flera gånger + någon gång)
Utveckling över tid

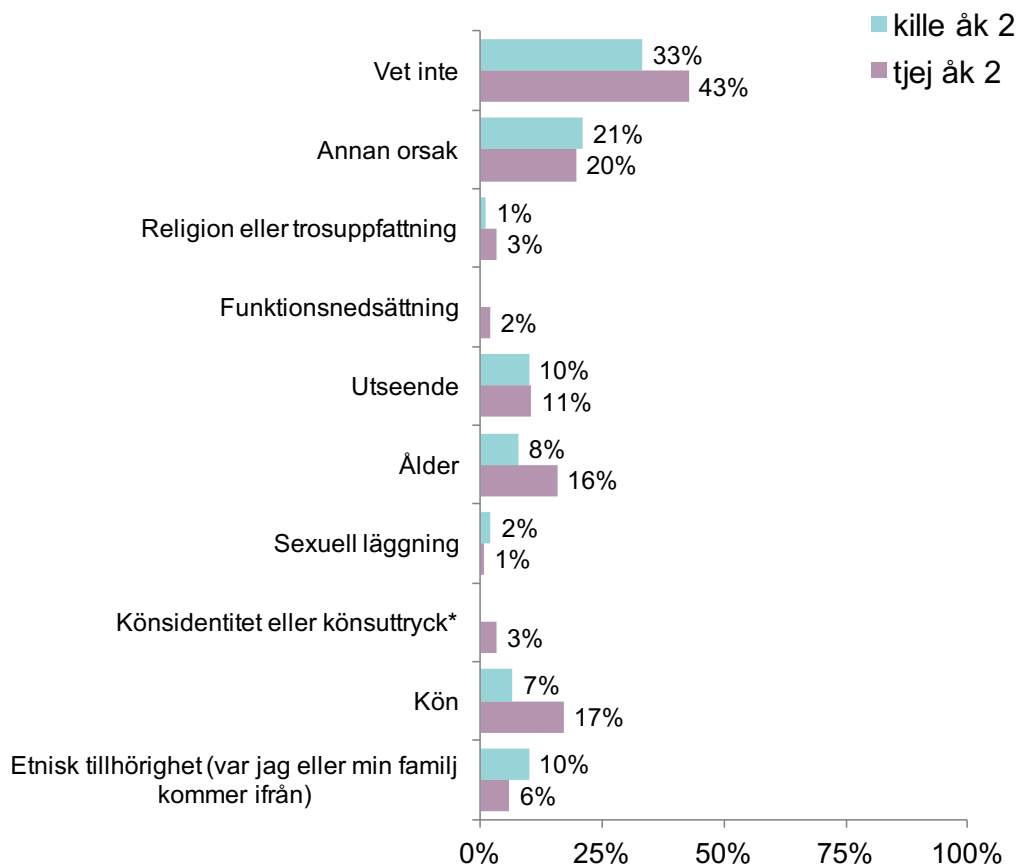
E4b. Vem eller vilka har du känt dig orättvist behandlad av?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

E4c. Av vilken eller vilka orsaker tror du att du blev orättvist behandlad?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

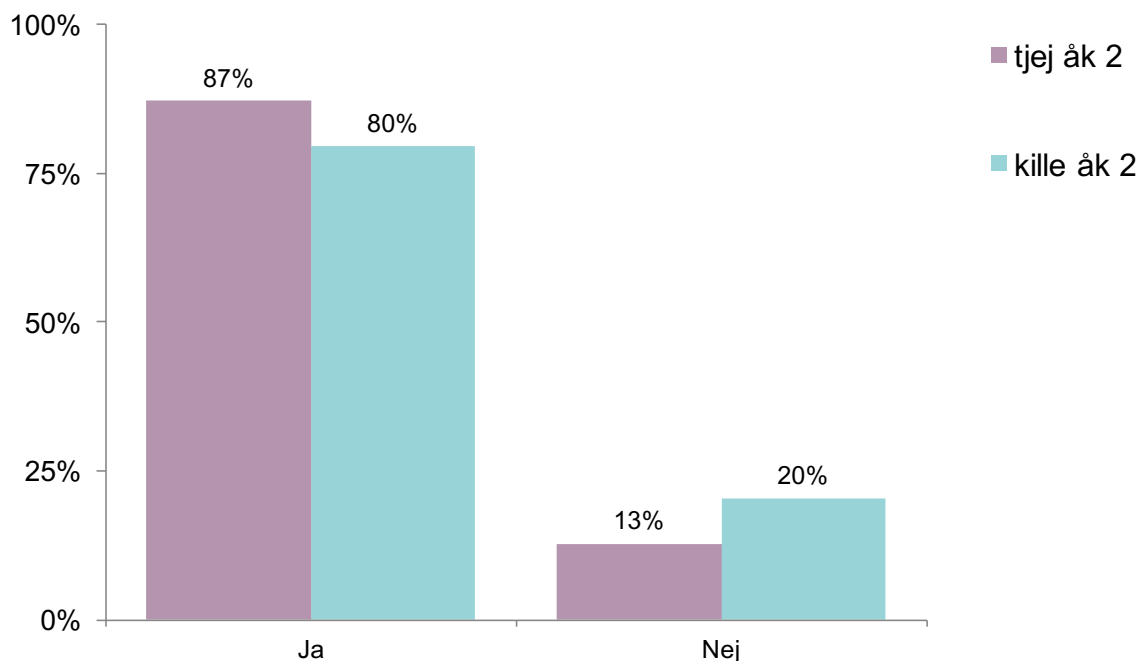

Stöd och hjälp

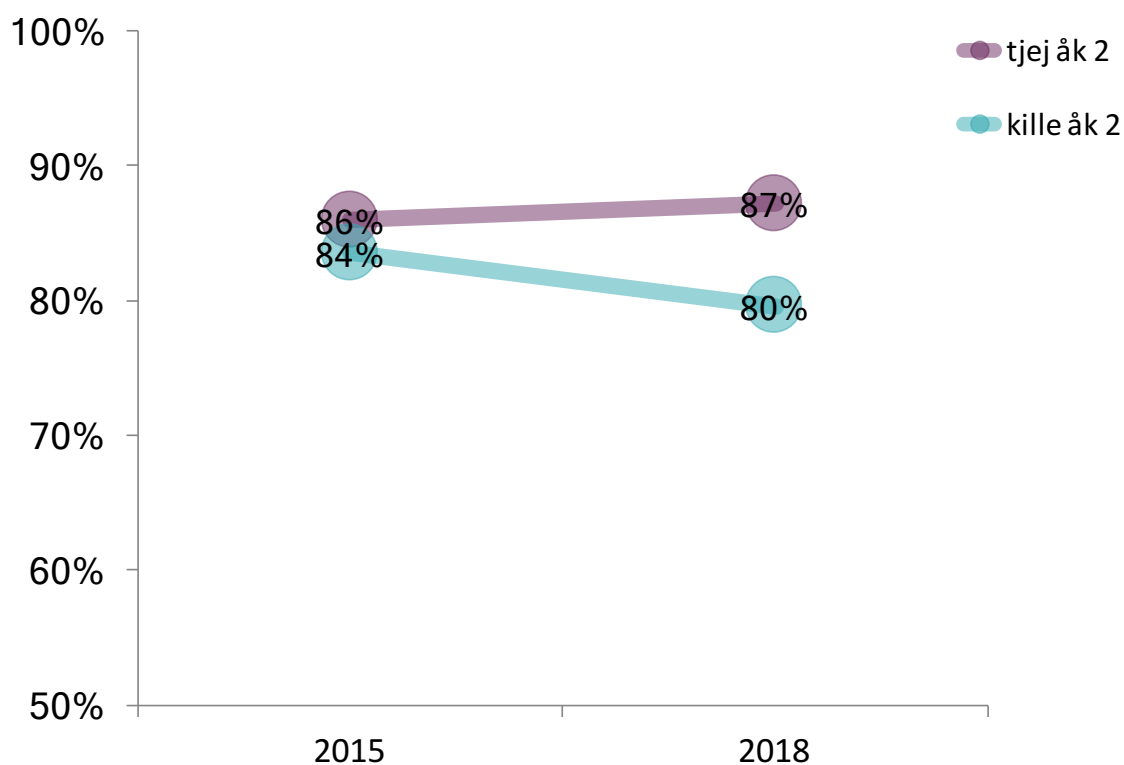
En hög andel, 87 % av tjejerna och 80 % av killarna, svarar att de vet vart de kan vända sig om de blir illa behandlade eller mår dåligt.

Över tid har andelen killar som vet vart de ska vända sig minskat något, se diagram E5a.

E5. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?

E5a. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?
Andel ja: Utveckling över tid

I Lupp-enkäten finns även ett avsnitt som rör ungas hälsa. En god hälsa tidigt i livet leder till att unga kan skapa goda sociala relationer och tillgodogöra sig utbildning. Detta påverkar i sin tur bland annat möjligheterna till trygghet, arbete och inkomst. Ungas hälsa är därför avgörande för flertalet andra aspekter senare livet. Idag finns det dock stora skillnader i ungas hälsa, bland annat utifrån om man är kille eller tjej, vilken bakgrund man har och familjens ekonomiska situation. Det finns också hälsoskillnader mellan personer i särskilt utsatta situationer och den övriga befolkningen. Särskilt tydliga är dessa skillnader för personer med funktionsnedsättning, HBTQ-personer och vissa nationella minoriteter¹.

Ungas hälsa, i synnerhet den psykiska hälsan, har uppmärksammats i ett flertal rapporter under 2000-talet. Det konstateras att de flesta ungdomar i Sverige mår bra, men att psykisk ohälsa och psykosomatiska besvär har ökat betydligt de senaste årtiondena, för att under den senaste åren ha stannat på en relativt konstant och hög nivå i jämförelse med resten av befolkningen². Ungas psykiska hälsa är därför även ett av de prioriterade områdena i den nationella ungdomspolitiken.

Relationer och nöjdhet med livet

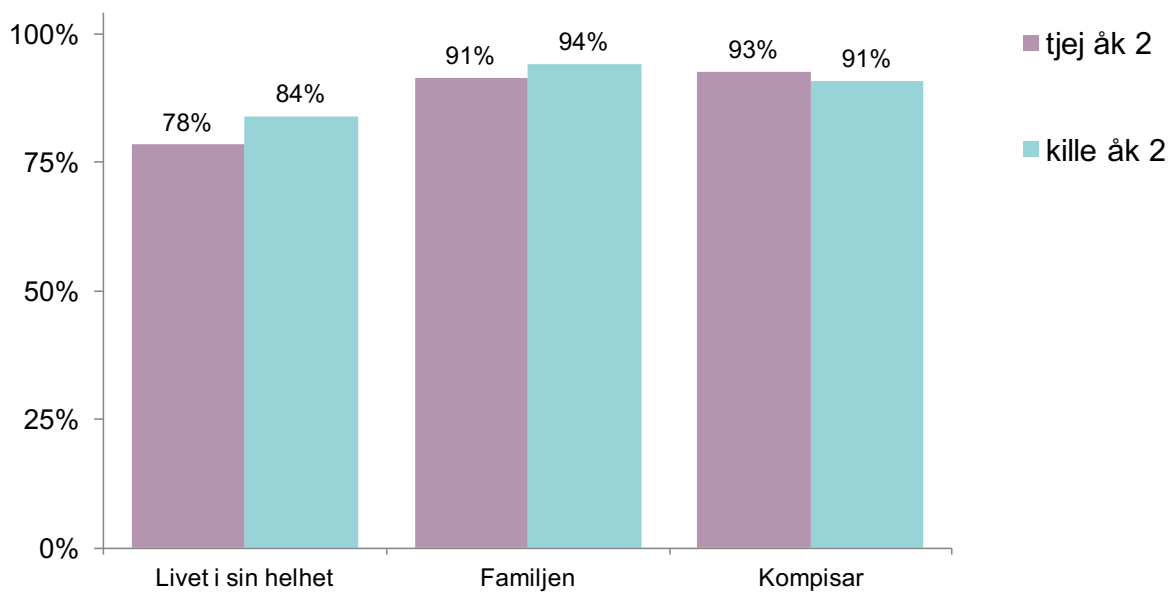
Familje- och kompisrelationer samt andra sociala nätverk är bestämningsfaktorer som påverkar en individs hälsa. Hur individen ser på livet som helhet är en fråga som ofta, med lite olika formuleringar, även används för att avspegla psykisk hälsa. I diagram F0 på följande sida ser vi att en klar majoritet är nöjda med sina familje- och kompisrelationer. Andelen som är nöjda med livet i sin helhet är något lägre, speciellt bland tjejer.

Nöjdheten med kompis- och familjerelationerna är på en liknande nivå som år 2015, se diagram FOa på följande sida. Avseende nöjdhet med livet i sin helhet har däremot en negativ utveckling skett sedan år 2015.

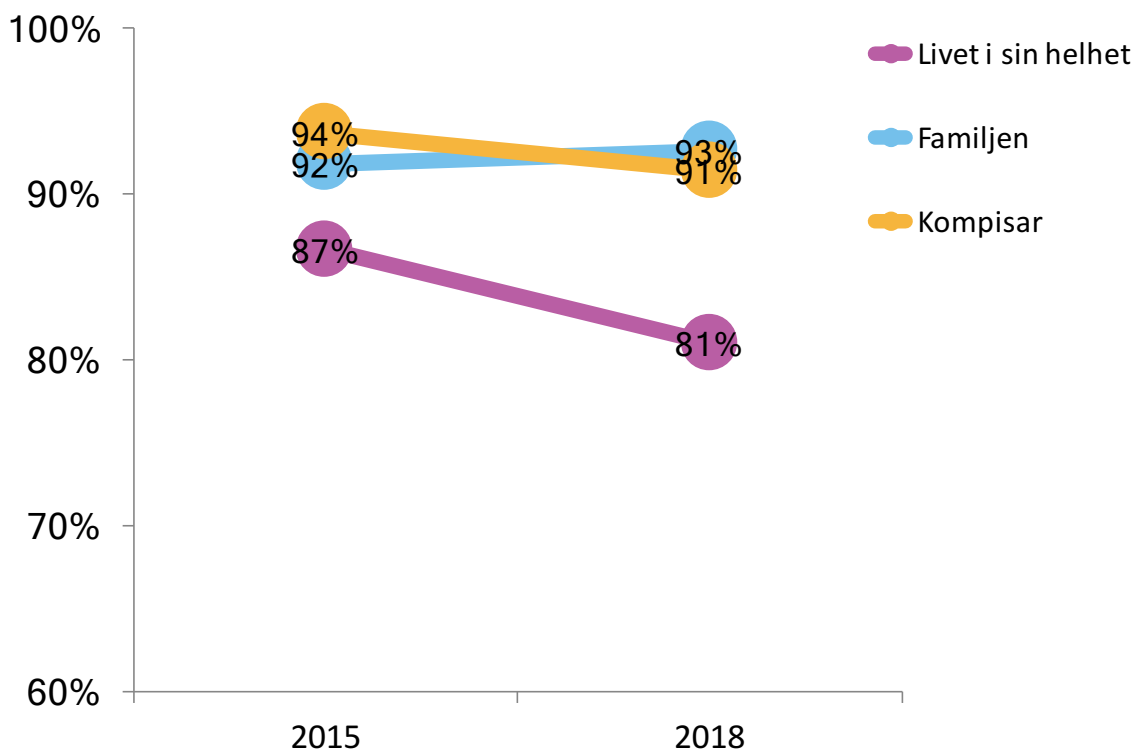
¹ SOU 2016:55, Mörk, Sjögren & Svaleryd 2014: Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa

² Regeringens proposition 2013/14:191

F0. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?
Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

F0a. Andel nöjda med livet, familjen och kompisarna: Totalnivå. Utveckling över tid

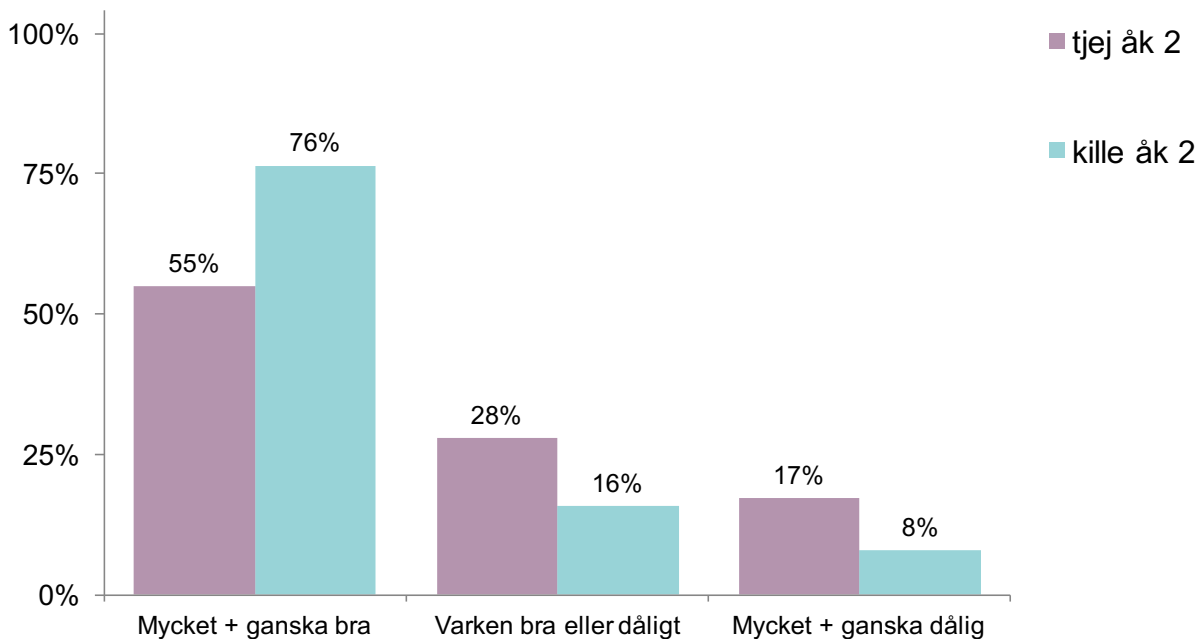

Självskattad hälsa

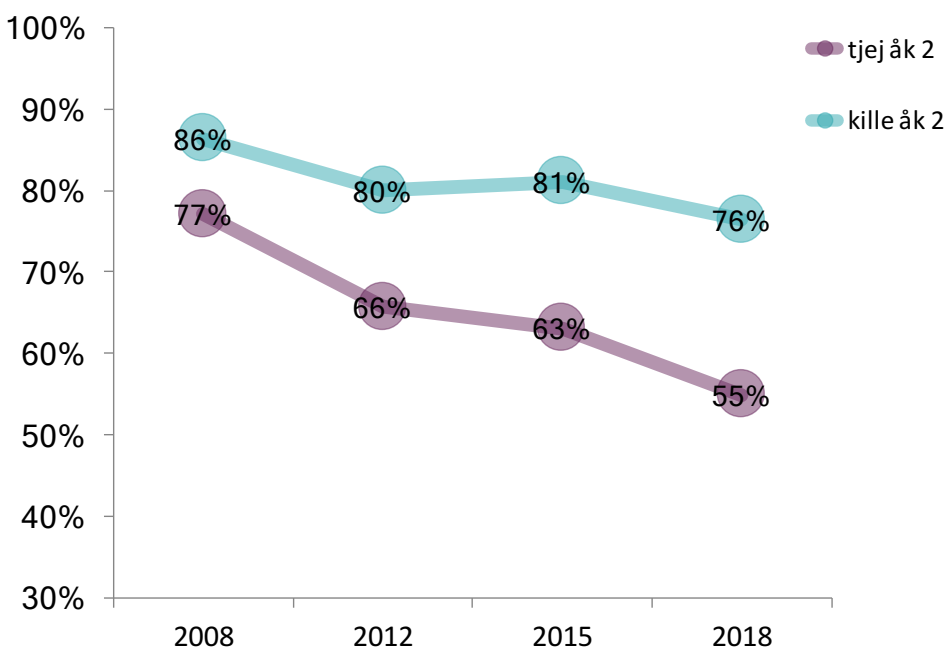
Självskattad hälsa innebär att individer ombeds att själva skatta sitt allmänna hälsotillstånd på en skala. Den självskattade hälsan är med andra ord ett subjektivt mått. Resultat av detta slag ifrågasätts ibland på grund av det subjektiva inslaget, men har visat sig stämma väl överens med mer objektiva och medicinska mått på hälsa¹.

Vad som framgår är att killar i klart högre grad än tjejer svarar att de mår mycket eller ganska bra. Vidare svarar 17 % av tjejerna att de mår mycket eller ganska dåligt. Sedan år 2015 har en negativ utveckling skett, speciellt bland tjejerna. Andelen som mår mycket eller ganska bra har gått från 63 % år 2015 till 55 % i årets resultat.

F1. Under de senaste sex månaderna, hur bedömer du din hälsa, hur du mår eller känner dig?

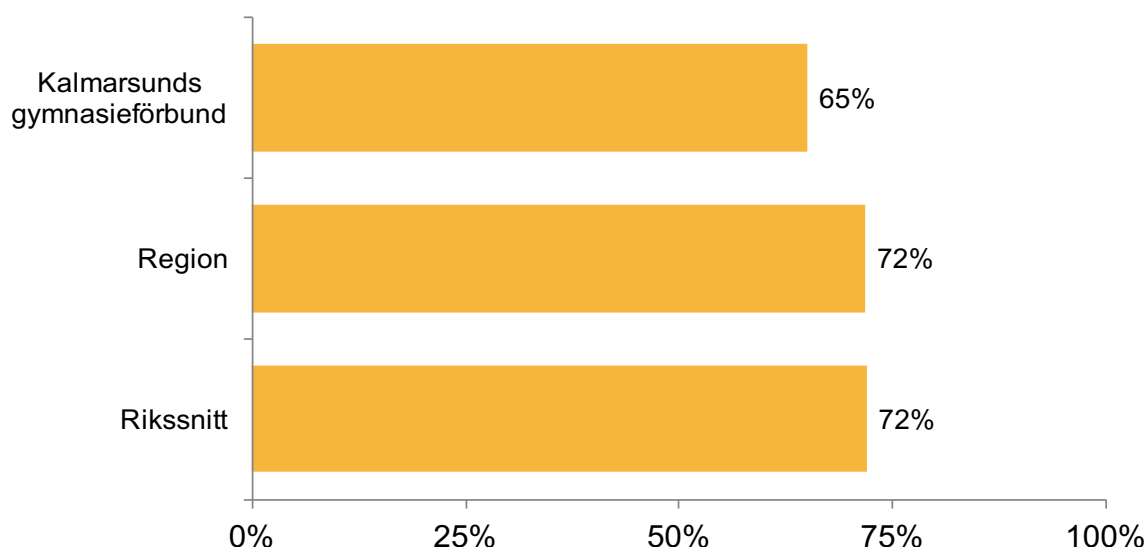

F1a. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Utveckling över tid

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt svarar ungdomar i Kalmarsunds regionförbund i lägre grad att de mår mycket eller ganska bra.

F1b. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Jämförelser

Psykiska och somatiska besvär

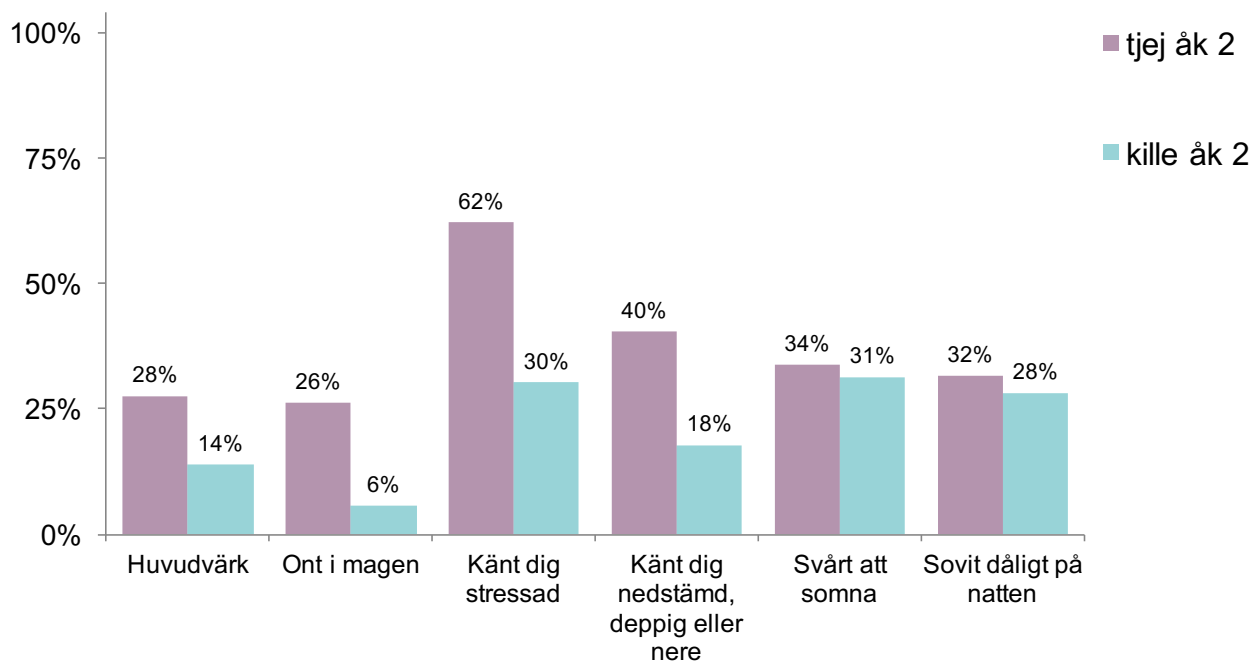
Ungdomarna fick svara på frågor om hur ofta de upplever olika psykiska och somatiska besvär, så som stress, huvudvärk, ont i magen, sömnsvårigheter och nedstämdhet. Enligt MUCF indikerar förekomsten av sådana besvär ohälsa om de förekommer flera gånger i veckan eller oftare under en längre period. Liknande kategorisering görs i Folkhälsomyndighetens undersökning "Hälsa på lika villkor".

I diagram F2 redovisas andelen ungdomar som har de listade besvären regelbundet, det vill säga flera gånger i veckan eller oftare. Vad som framgår är att det finns tydliga könsskillnader. Tjejer svarar i klart högre grad att de har problem med stress, nedstämdhet, ont i magen och huvudvärk. Vad gäller sömproblem är andelen tjejer och killar som rapporterar regelbundna besvär jämnare.

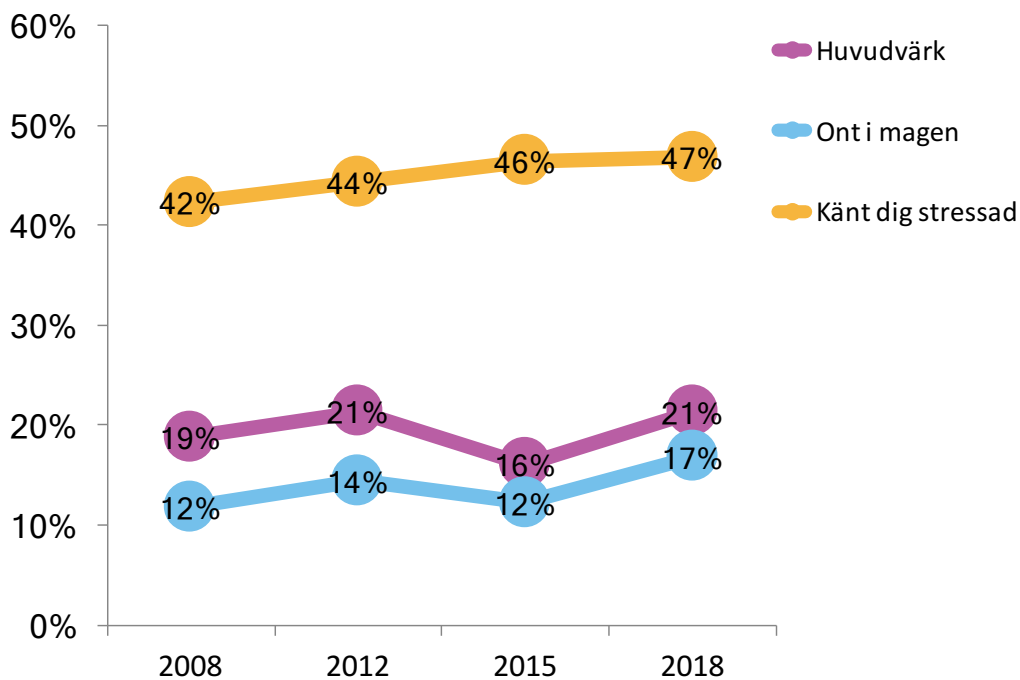
I diagram F2a på följande sida redovisas andelen som regelbundet stressar, har ont i magen och har huvudvärk över tid. I tabellen F2b redovisas något fler besvär över tid uppdelat per kön. Vad som framgår är att en ökning av de olika besvären skett bland både tjejer och killar.

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att ungdomarna i Kalmarsunds gymnasieförbund i något högre grad svarar att de regelbundet stressar, har ont i magen och haft sömproblem.

F2. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna?
Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

F2a. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Utveckling över tid, totalnivå

F2b. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Utveckling över tid per kön¹

	Tjej åk 2		Kille åk 2	
	2015	2018	2015	2018
Huvudvärk	23%	28%	7%	14%
Ont i magen	19%	26%	3%	6%
Känt dig stressad	61%	62%	28%	30%
Svårt att somna	32%	34%	20%	31%
Känt dig nedstämd, deppig eller nere	34%	40%	14%	18%

¹ Vissa av delfrågorna var formulerade på ett annat sätt eller fanns inte innan år 2015, varför jämförelser endast görs mellan 2015-2018

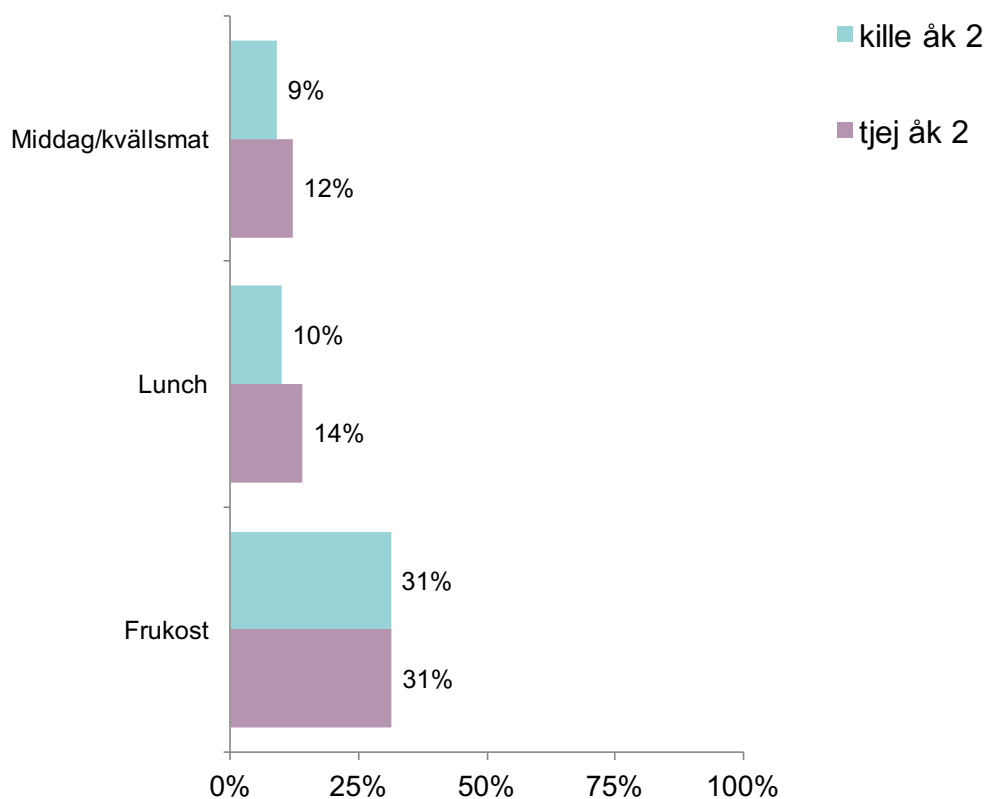
F2c. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Jämförelser

	Huvudvärk	Ont i magen	Känt dig stressad	Svårt att somna	Känt dig nedstämd, deppig eller nere	Sovit dåligt på natten
Kalmarsunds gymnasieförbund	21%	17%	47%	33%	30%	30%
Region	21%	15%	42%	29%	28%	26%
Rikssnitt	18%	14%	43%	27%	28%	25%

Hoppa över måltider

I diagram F3 nedan redovisas andelen ungdomar som svarat att de hoppar över måltider flera gånger i veckan eller oftare. En relativt hög andel, 31 %, hoppar över frukosten flera gånger i veckan eller oftare. Andelen som hoppar över övriga måltider är lägre.

F3. Hur ofta händer det att du hoppar över följande måltider?
Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

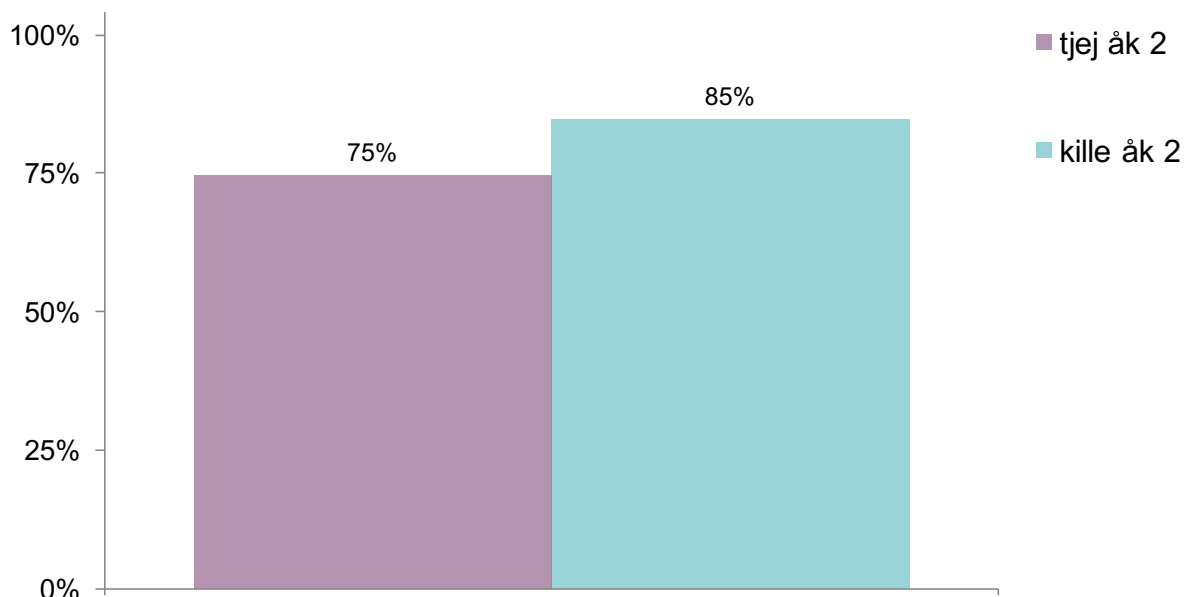
Träning och motion

Fysisk aktivitet är relaterat både till fysisk och psykisk hälsa. Andelen skolbarn som uppnår den rekommenderade mängden fysisk aktivitet (1 timme per dag enligt WHO) är fortsatt låg i Sverige. Det är en levnadsvana som inte har förbättrats över tid, konstaterar Folkhälsomyndigheten¹.

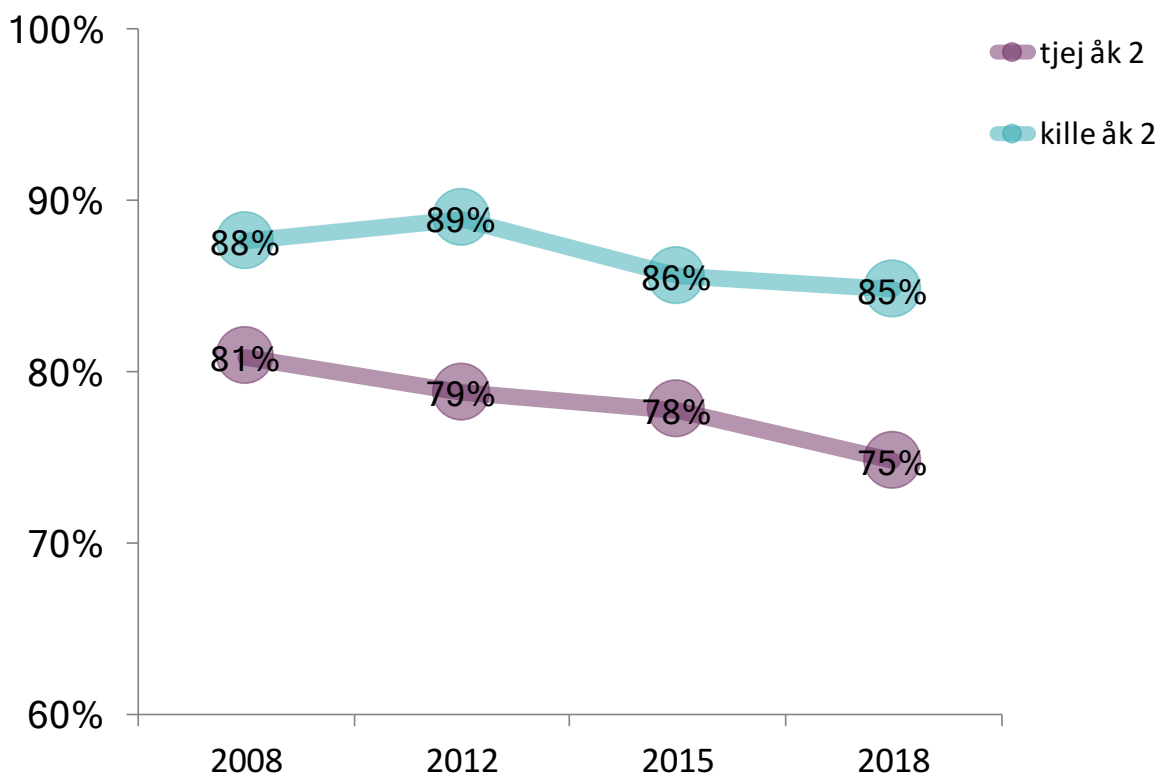
Vad som framgår i diagram F4 är att 75 % av tjejerna och 85 % av killarna tränar minst en gång i veckan. Resultatet är på en något lägre nivå jämfört med år 2015, se diagram F4a på följande sida.

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att andelen unga som tränar regelbundet är något lägre i Kalmarsunds gymnasieförbund, se diagram F4b på följande sida.

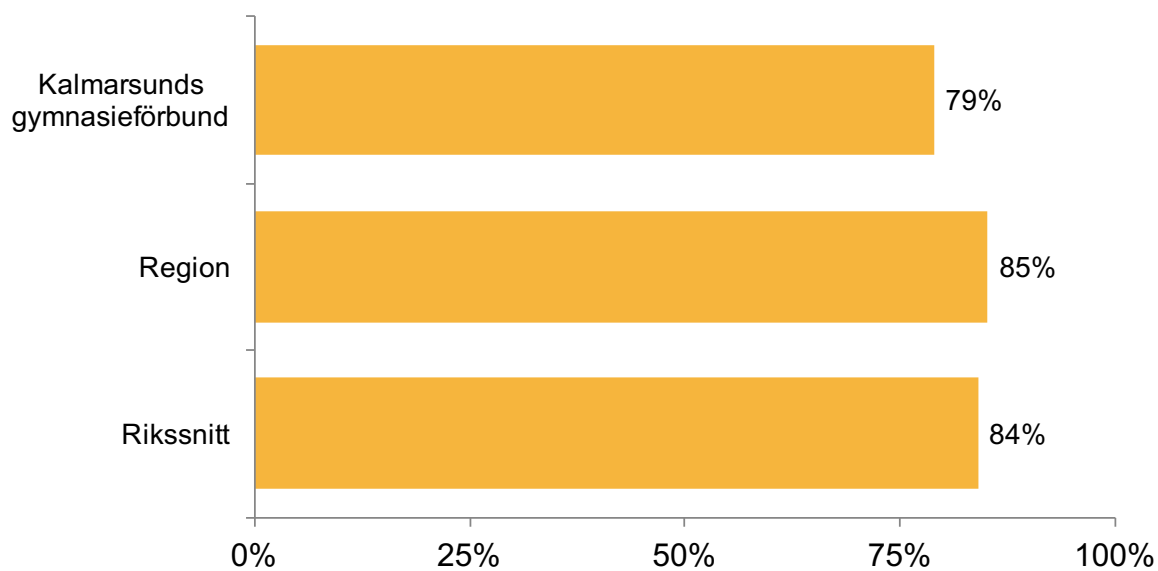
F4. Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas?
Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

F4a. Andel som tränar minst en gång i veckan
Utveckling över tid

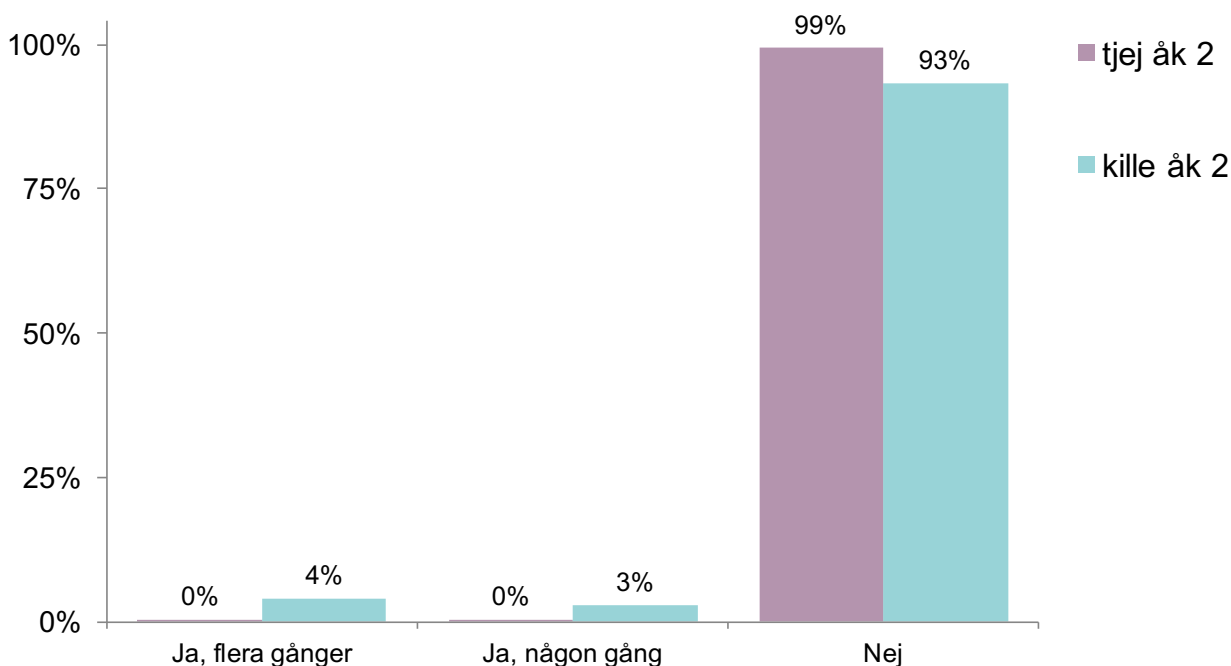
F4b. Andel som tränar minst en gång i veckan
Jämförelser

Prestationshöjande medel

I Lupp-enkäten ställs en fråga om användningen av anabola steroider eller motsvarande medel. Totalt bland killarna svarar 7 % att de använt denna typ av medel någon gång.

F5. Har du någon gång använt anabola steroider eller andra motsvarande prestationshöjande medel?

Alkohol, tobak och snus

Lupp-enkäten innefattar också frågor om hur ofta man röker, snusar och dricker alkohol. I tabell F6 på följande sida redovisas resultaten för dessa frågor.

Sedan år 2015 kan vi se att regelbunden rökning minskat bland tjejerna. Vad gäller killarna i årskurs 2 har andelen som regelbundet snusar däremot ökat något, från 15 % år 2015 till 19 % i år. Det framgår vidare att ungdomarna i ungefär lika stor grad som år 2015 svarar att de dricker alkohol minst en gång per månad.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) konstaterar att andelen skolelever i Sverige som använder tobak minskat de senaste åren. Vad gäller alkohol konstaterar CAN att såväl andelen alkoholkonsumenter som alkoholkonsumtionen bland svenska elever är på fortsatt historiskt låga nivåer.¹

¹ CAN: Skolelevers drogvanor 2018

F6. Hur ofta brukar du...

	Tjej åk 2		Kille åk 2	
	2015	2018	2015	2018
Röka cigaretter?				
Aldrig/Sällan/En gång i månaden	89%	91%	89%	89%
Minst en gång per vecka	11%	9%	11%	11%
Snusa?				
Aldrig/Sällan/En gång i månaden	99%	97%	85%	81%
Minst en gång per vecka	1%	3%	15%	19%
Dricka folköl?				
Aldrig/Sällan	93%	87%	76%	77%
Minst en gång per månad	7%	13%	24%	23%
Dricka starköl, starkcider, alkoholisk vin eller sprit?				
Aldrig/Sällan	43%	44%	48%	46%
Minst en gång per månad	57%	56%	52%	54%
Hur ofta dricker du så mycket alkohol att du känner dig full?*				
Aldrig/Sällan	26%	32%	21%	24%
Minst en gång per månad	74%	68%	79%	76%

*Av de som vid något tillfälle druckit alkohol

47 % av ungdomarna svarar att de får tag i alkohol via kompisar, kompisars syskon eller en partner. 26 % har svarat "på annat sätt" medan 25 % svarar att de får tag i alkohol från en annan vuxen (inte föräldrarna).

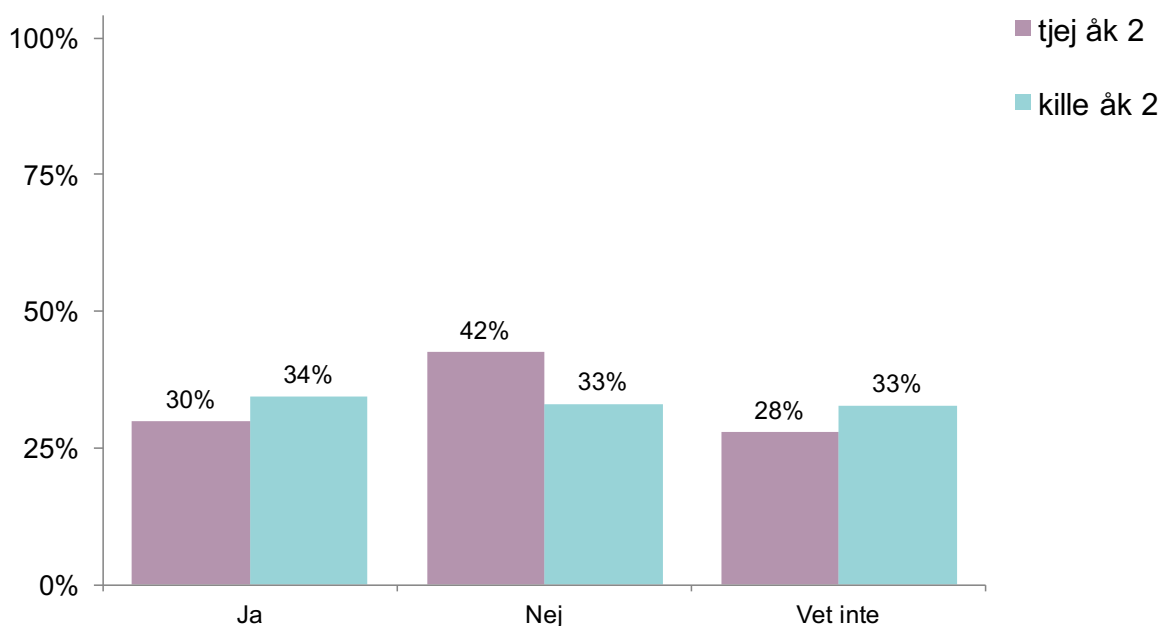
I diagram F7 framgår det att 30 % av tjejerna och 34 % av killarna svarar att de får dricka alkohol för sina föräldrar.

F6a. Hur får du oftast tag på alkohol?

Besvarades endast av de som någon gång druckit alkohol

	Andel 2018
Köper själv i affären	4%
Beställer på internet	1%
Handlar utomlands	4%
Tillverkar själv	4%
Får från mina föräldrar	12%
Tar från mina föräldrar utan att de vet om det	8%
Från syskon	7%
Från kompisar, kompisars syskon, flickvän/pojkvän/partner	47%
Från annan vuxen	25%
På annat sätt	26%

F7. Får du dricka alkohol för din/dina föräldrar?

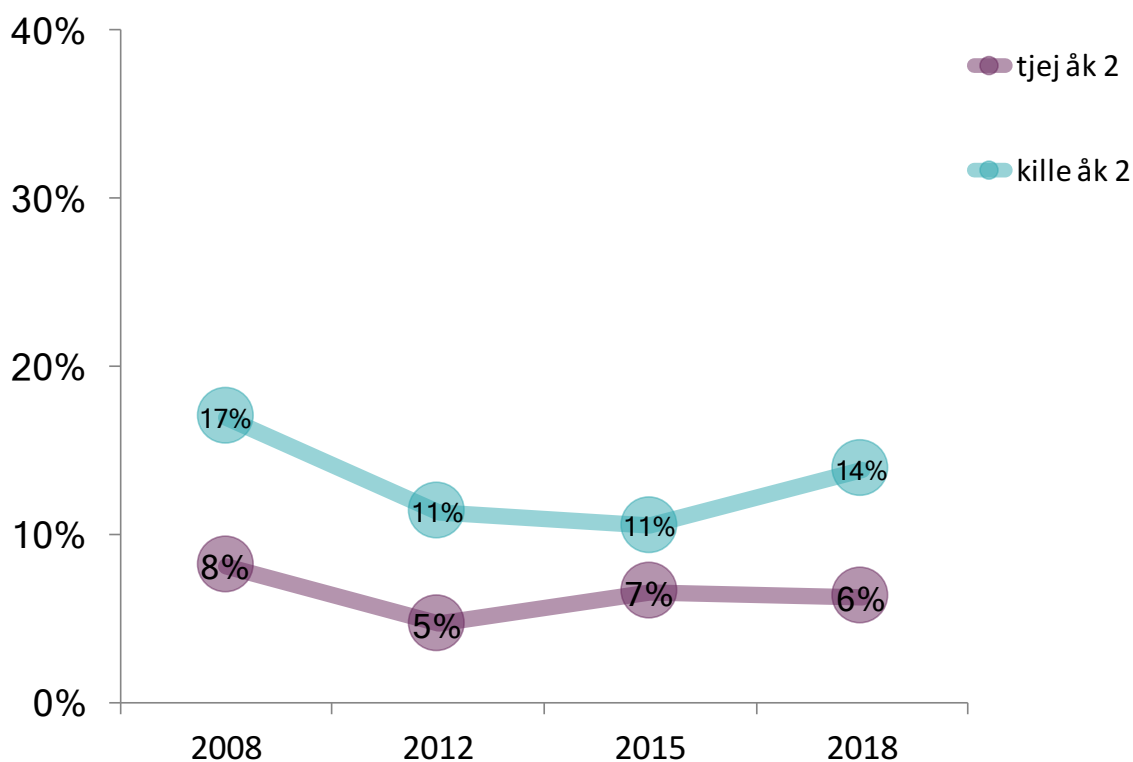

Narkotika

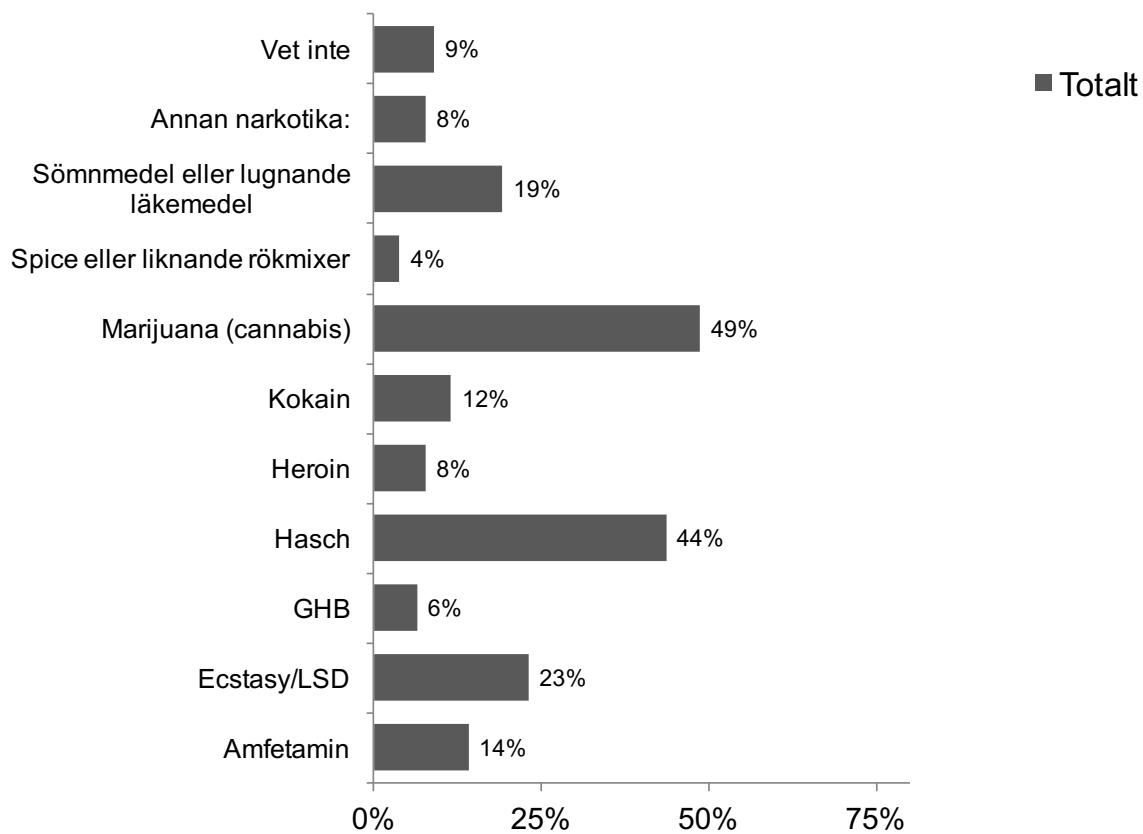
Lupp-enkäten innefattar också frågor om narkotikaanvändning. 6 % av tjejerna och 14 % av killarna svarar att de en eller flera gånger har använt narkotika. I diagram F8a framgår det att andelen som någon gång använt narkotika varit på en ganska stabil nivå sedan år 2012.

På följande sida ser vi att hasch och marijuana är de narkotikasorter som flest ungdomar använt.

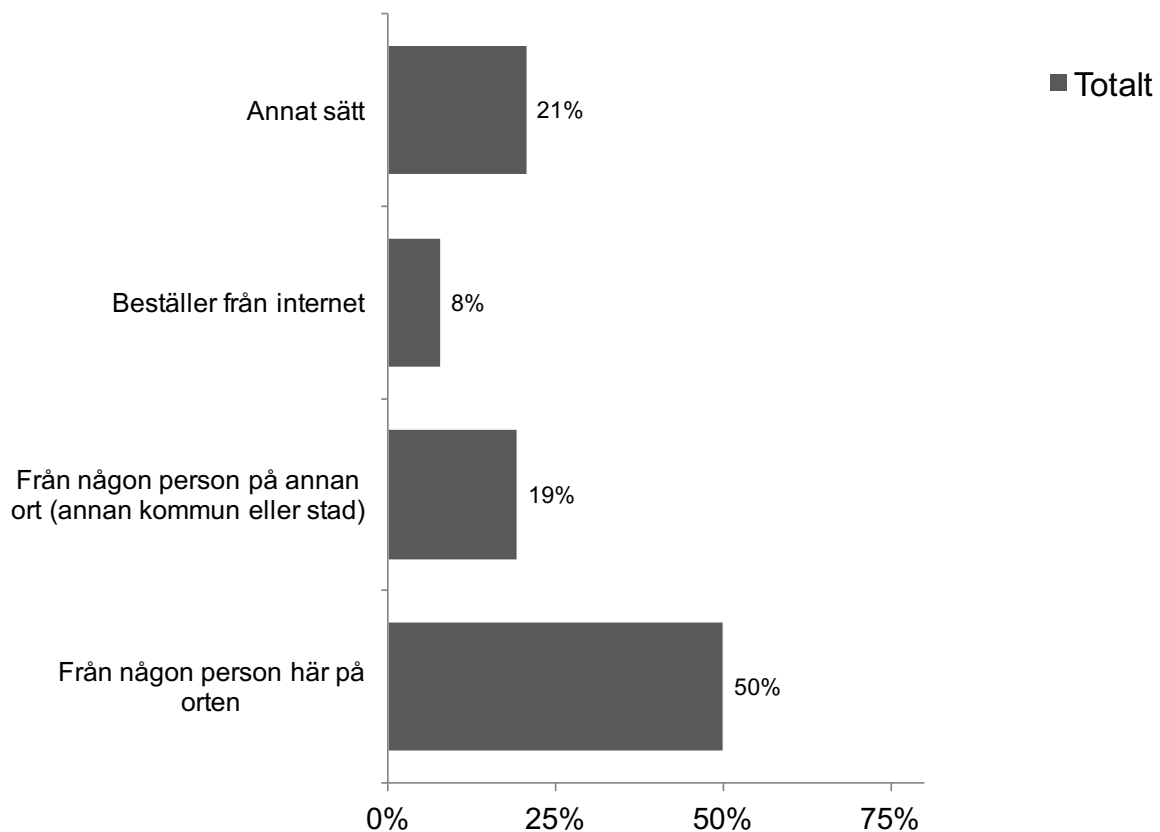
F8. Andel som använt narkotika över tid

F8a. Vilken eller vilka typer av narkotika har du använt?
Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

F8b. Hur fick du/får du tag på narkotika?
Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

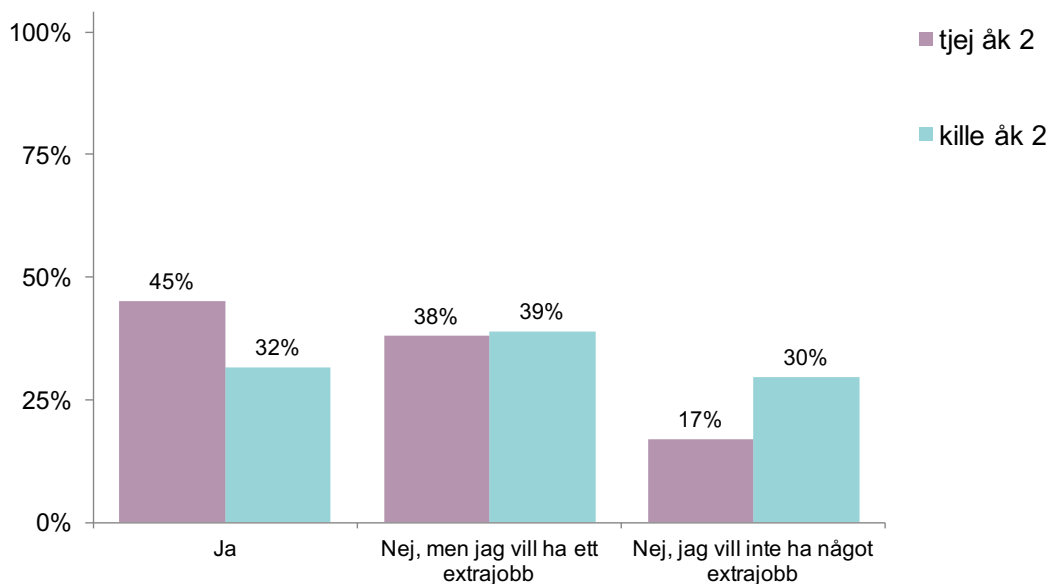

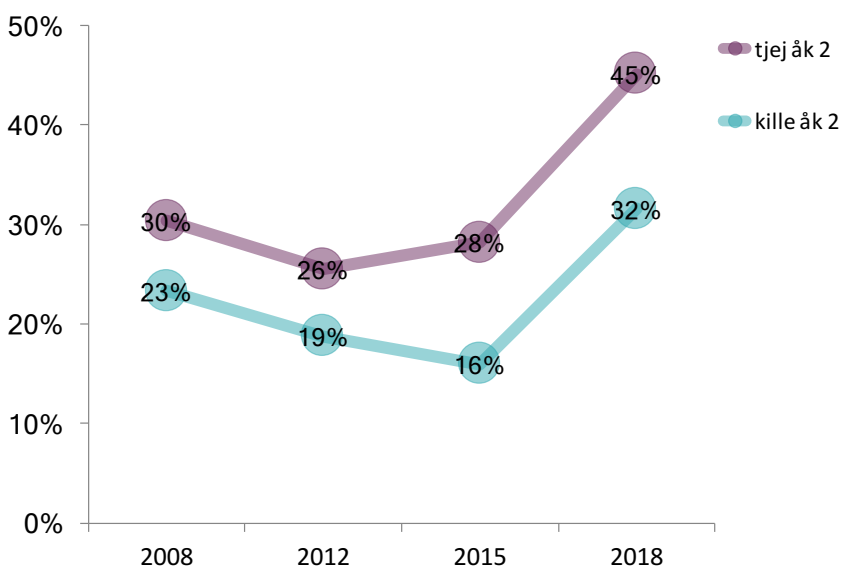
Arbete

I detta avsnitt redovisas några frågor gällande ungdomarnas relation till arbetsmarknaden. Totalt svarar 45 % av tjejerna och 32 % av killarna att de har ett extrajobb. Över tid har en ökning av andelen gymnasieungdomar med extrajobb ökat, se diagram G1a. Andelen som svarar att de har ett extrajobb är högre i Kalmarunds gymnasieförbund vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt. I dessa snitt ingår dock yngre ungdomar vilket kan förklara skillnaderna.

G1. Har du något extrajobb just nu?

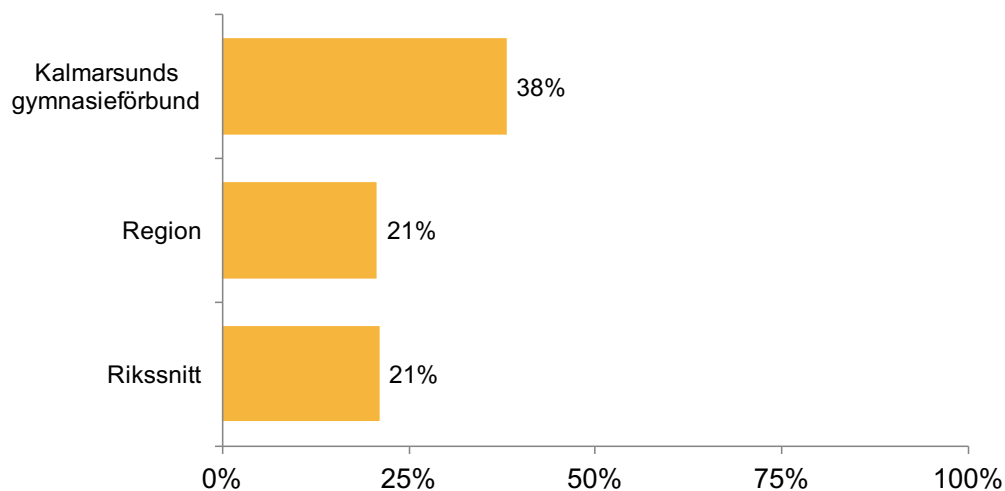

G1a. Andel med extrajobb: Utveckling över tid*

Obs! 2009 och tidigare var svarsalternativen på frågan endast "ja" eller "nej" för att år 2012 och senare vara "ja", "nej", "nej men jag vill ha ett extrajobb" vilket kan påverka jämförbarheten.

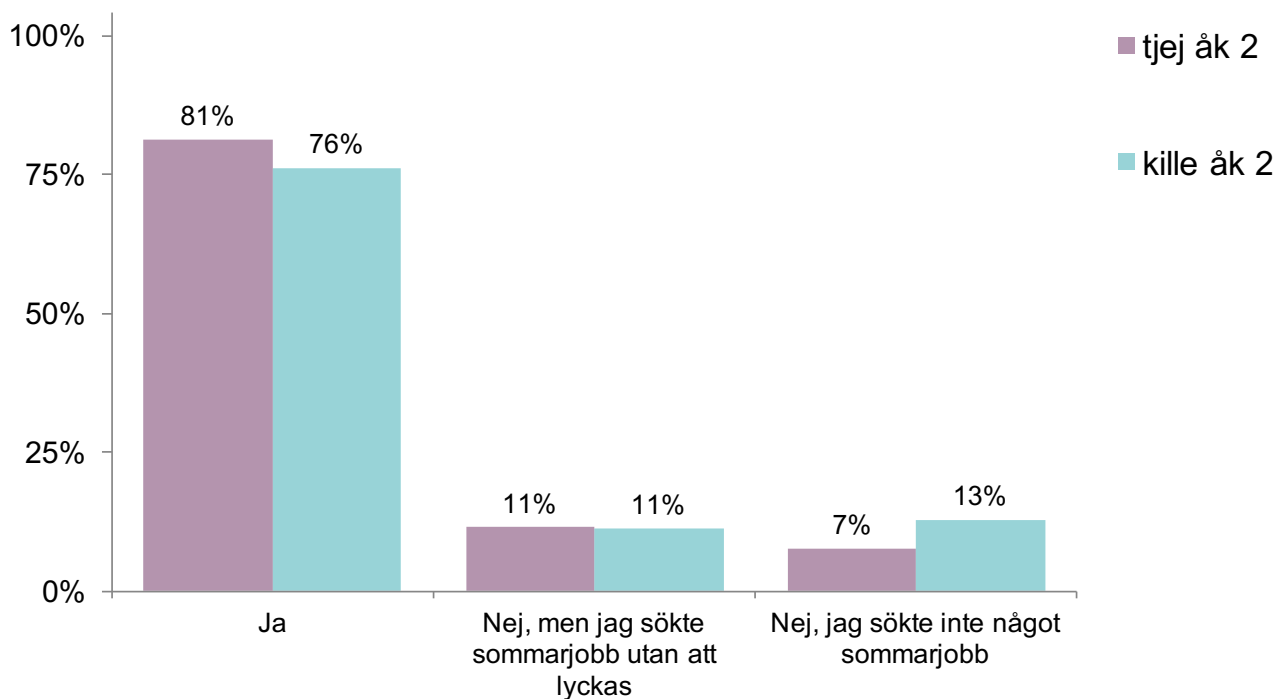
G1b. Andel med extrajobb: Jämförelser

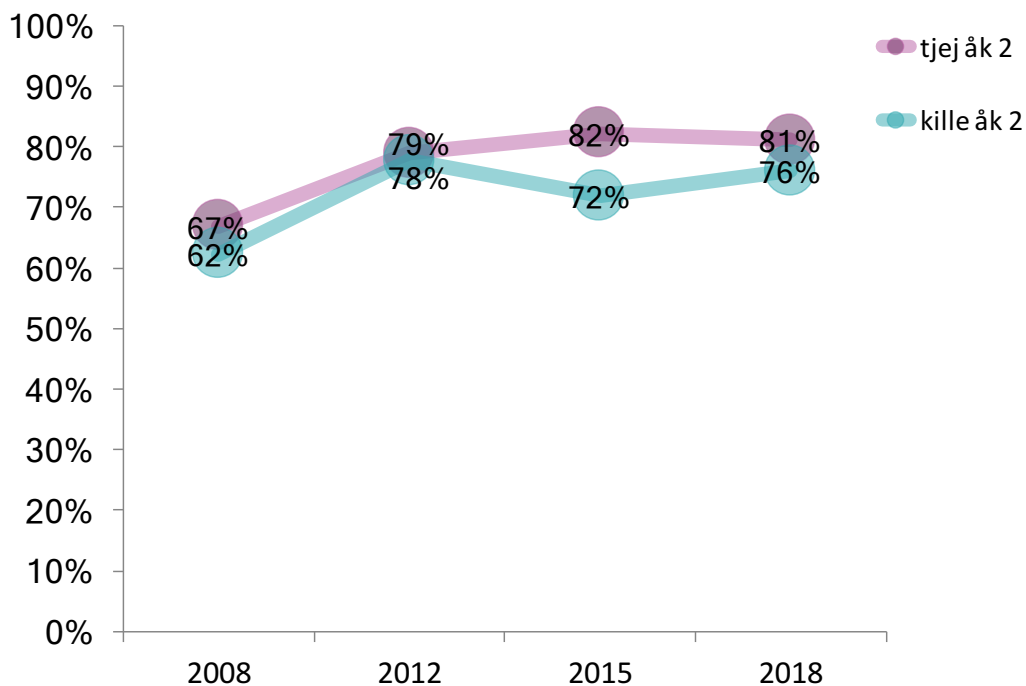
Totalt svarar 81 % av tjejerna och 76 % av killarna att de hade ett sommarjobb i somras.

Andelen ungdomar som har haft ett sommarjobb den senaste sommaren har varit på en relativt jämn nivå sedan år 2012, se diagram G2a på följande sida.

G2. Hade du ett sommarjobb i somras?

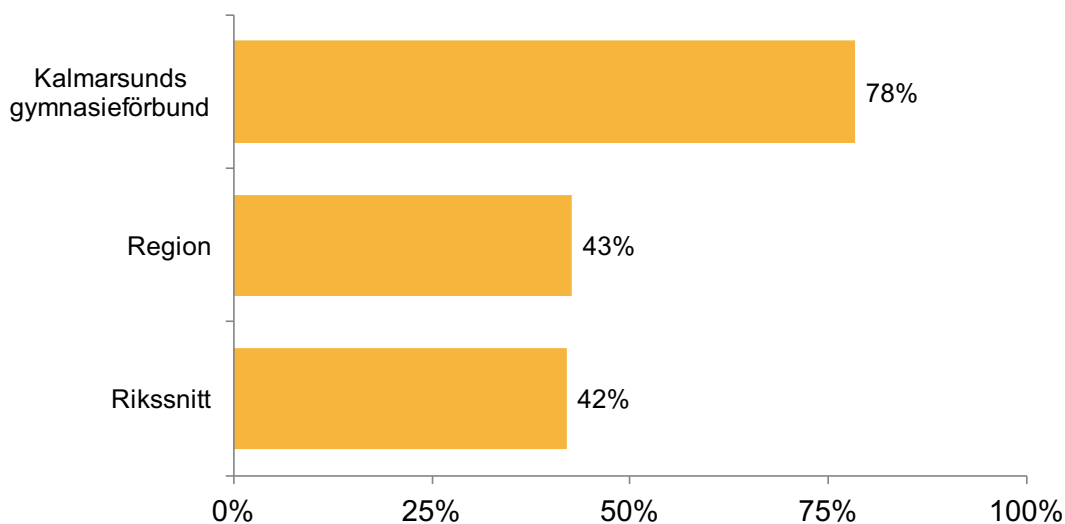

G2a. Andel med sommarjobb den senaste sommaren
Utveckling över tid

Som det framgår i diagrammet nedan svarar ungdomarna i Kalmarsunds gymnasieförbund i högre grad än regionsnittet och rikssnittet att de haft ett sommarjobb i somras. I dessa snitt ingår dock yngre ungdomar vilket kan förklara skillnaderna.

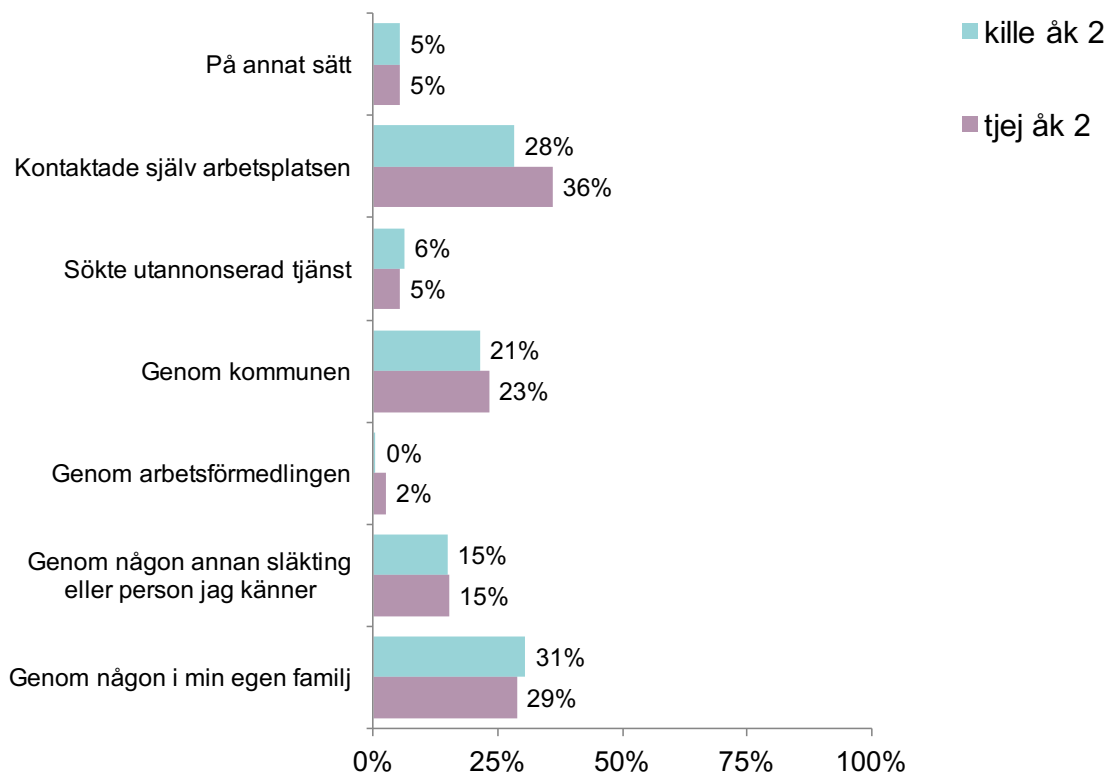
G2b. Andel med sommarjobb den senaste sommaren
Jämförelser

Majoriteten av ungdomarna har fått sitt sommarjobb genom att själv kontakta arbetsplatsen, vilket 36 % av tjejerna och 28 % av killarna svarar. Runt 30 % svarar att de fått sommarjobbet via någon i familjen.

G2c. Hur fick du ditt sommarjobb?

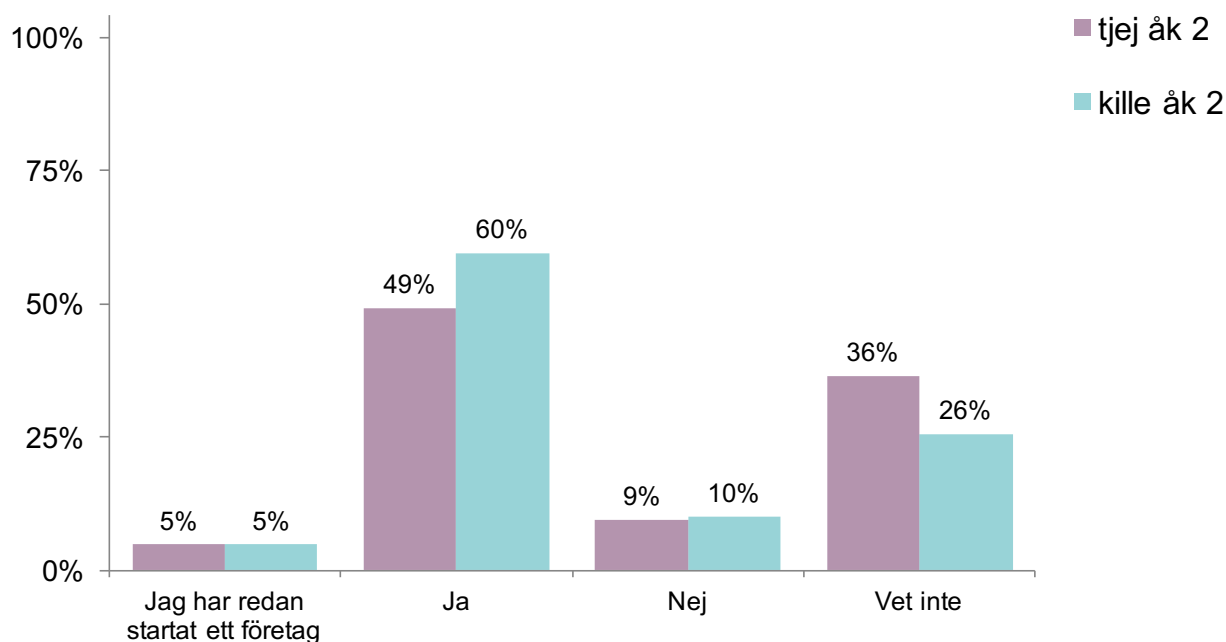
Besvarades endast av de som hade ett sommarjobb i somras

Inställning till eget företagande

Gymnasieungdomarna fick svara på en fråga om deras inställning till att starta eget företag. En andel om 5 % svarar att de redan har ett företag medan 49 % av tjejerna och 60 % av killarna svarar att de skulle kunna tänka sig att starta eget företag i framtiden.

G3. Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden?

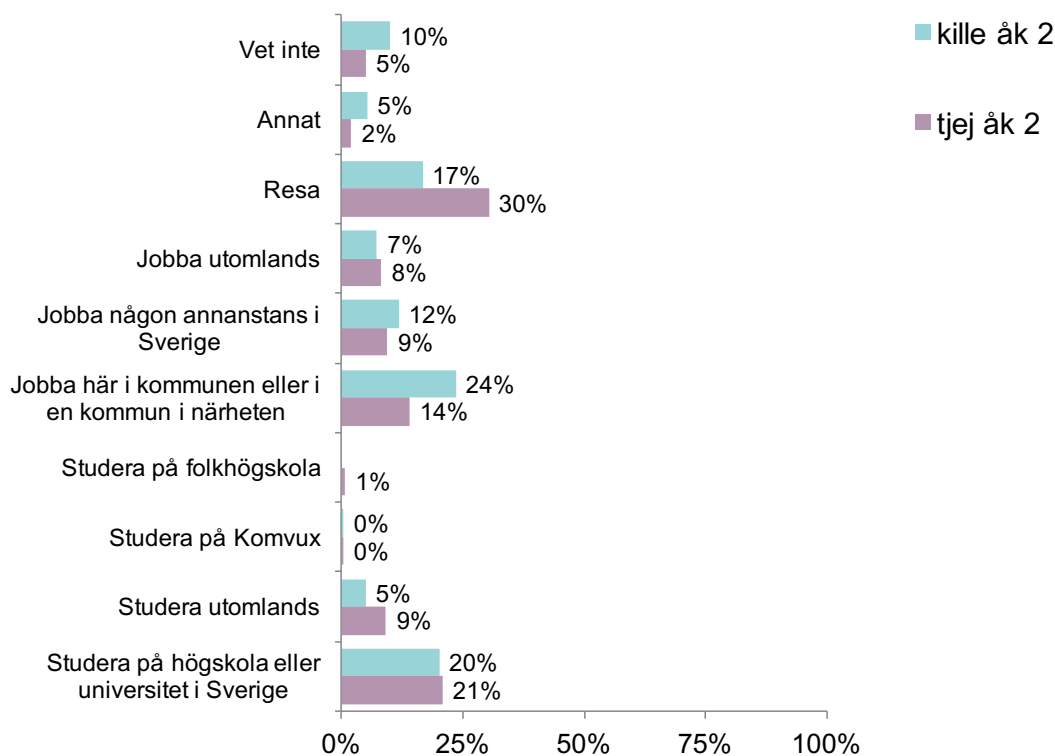
I det sista avsnittet i Lupp-enkäten ställs frågor om hur ungdomarna ser på framtiden, vad de vill göra och huruvida de planerar att flytta från kommunen där de bor.

Vad unga i årskurs 2 vill och tror att de kommer att göra

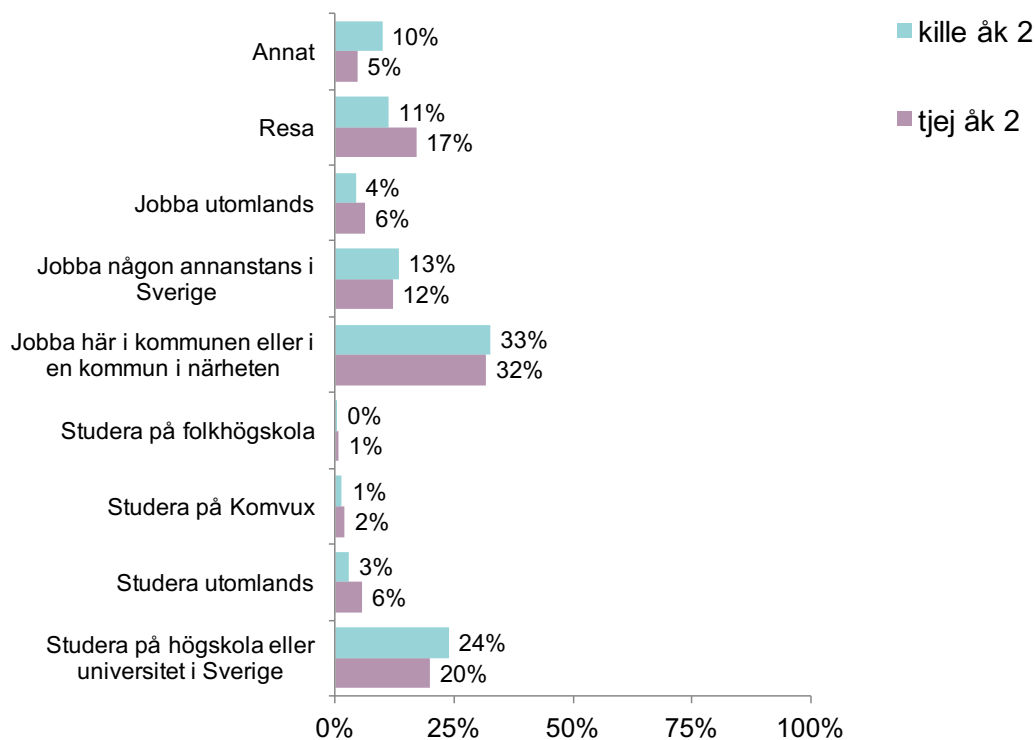
Vad gäller frågan om vad ungdomarna i årskurs 2 helst skulle vilja göra direkt efter gymnasiet svarar 21 % av tjejerna och 20 % av killarna att de vill studera på högskola eller universitet i Sverige, se diagram H2a. 17 % av killarna och 30 % av tjejerna skulle helst vilja resa. 24 % av killarna och 14 % av tjejerna svarar också att de helst vill jobba i kommunen eller i närheten. 24 % av killarna och 14 % av tjejerna svarar också att de helst vill jobba i kommunen eller i närheten.

I diagram H3 på följande sida framkommer det att 69 % av tjejerna och 54 % av killarna i årskurs 2 tror att de kommer studera vidare efter gymnasiet.

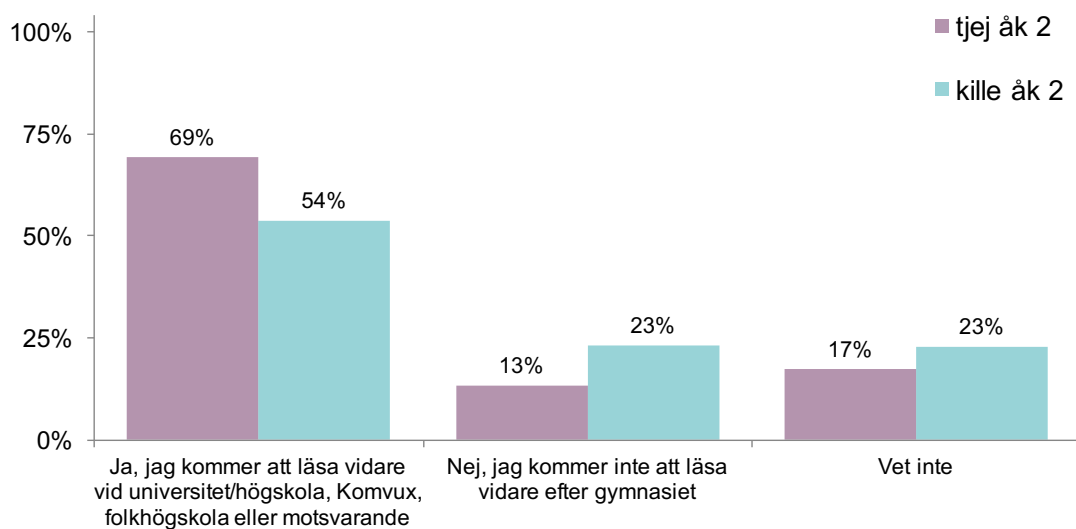
H2a. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter gymnasiet?

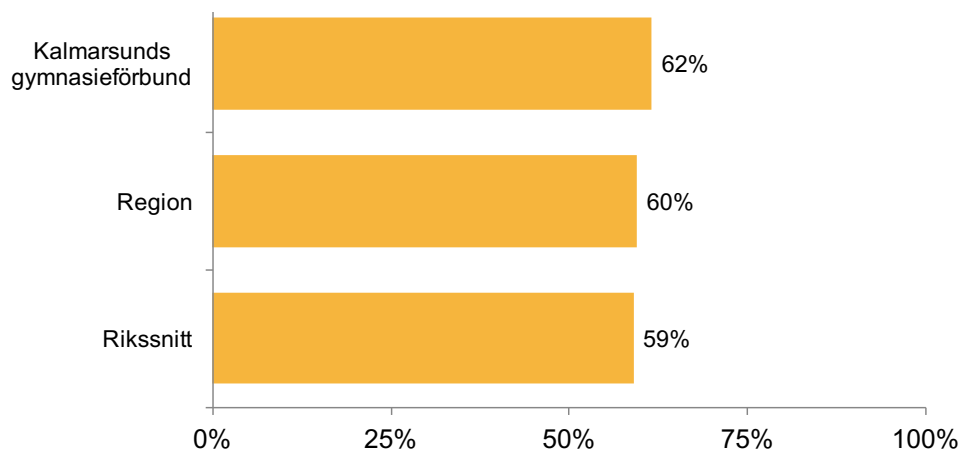
H2b. Vad tror du att du kommer göra direkt efter gymnasiet?

H3. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare?

H3a. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet (direkt eller senare)? Andel ja: Jämförelser

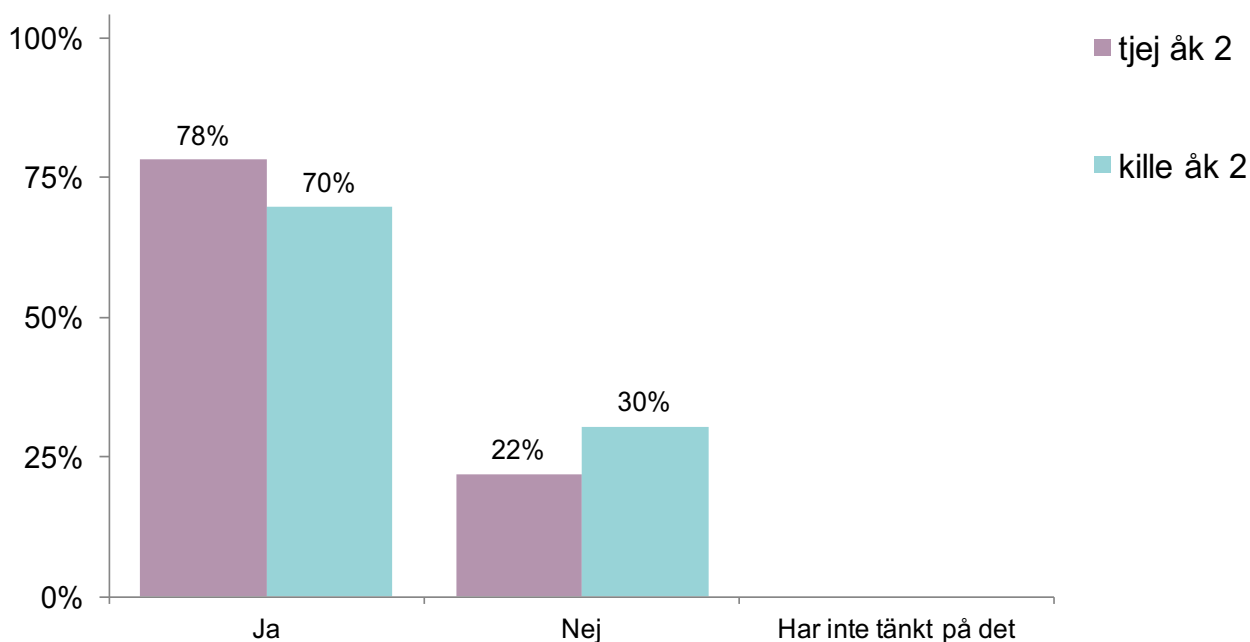

Flytta eller stanna i kommunen

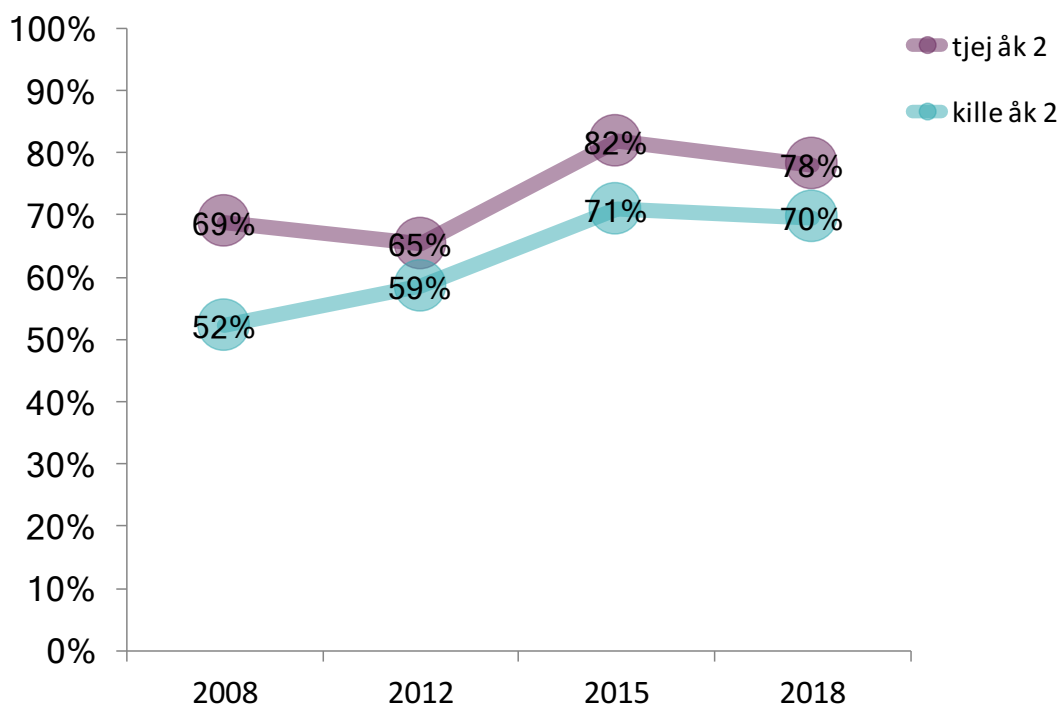
78 % av tjejerna och 70 % killarna svarar att de tror att de kommer flytta från kommunen där de bor. Andelen som tror att de kommer flytta från kommunen har ökat något sedan år 2008 men däremot minskat något igen sedan år 2015, se diagram H4a.

Fler unga i Kalmarsunds gymnasieförbund svarar att de tror de kommer flytta vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt.

H4. Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?

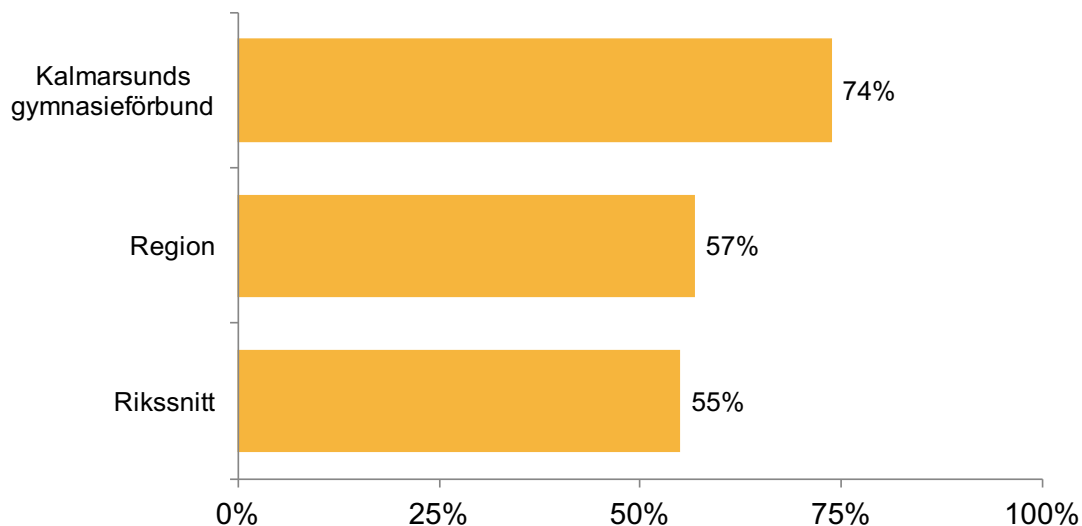

H4a. Andelen som tror de kommer flytta över tid*

*Andelen ja-svar redovisas över tid. Observera att svarsalternativen på frågan 2014 och tidigare varit ja/nej/vet inte, för att i år vara ja/nej/har inte tänkt på det

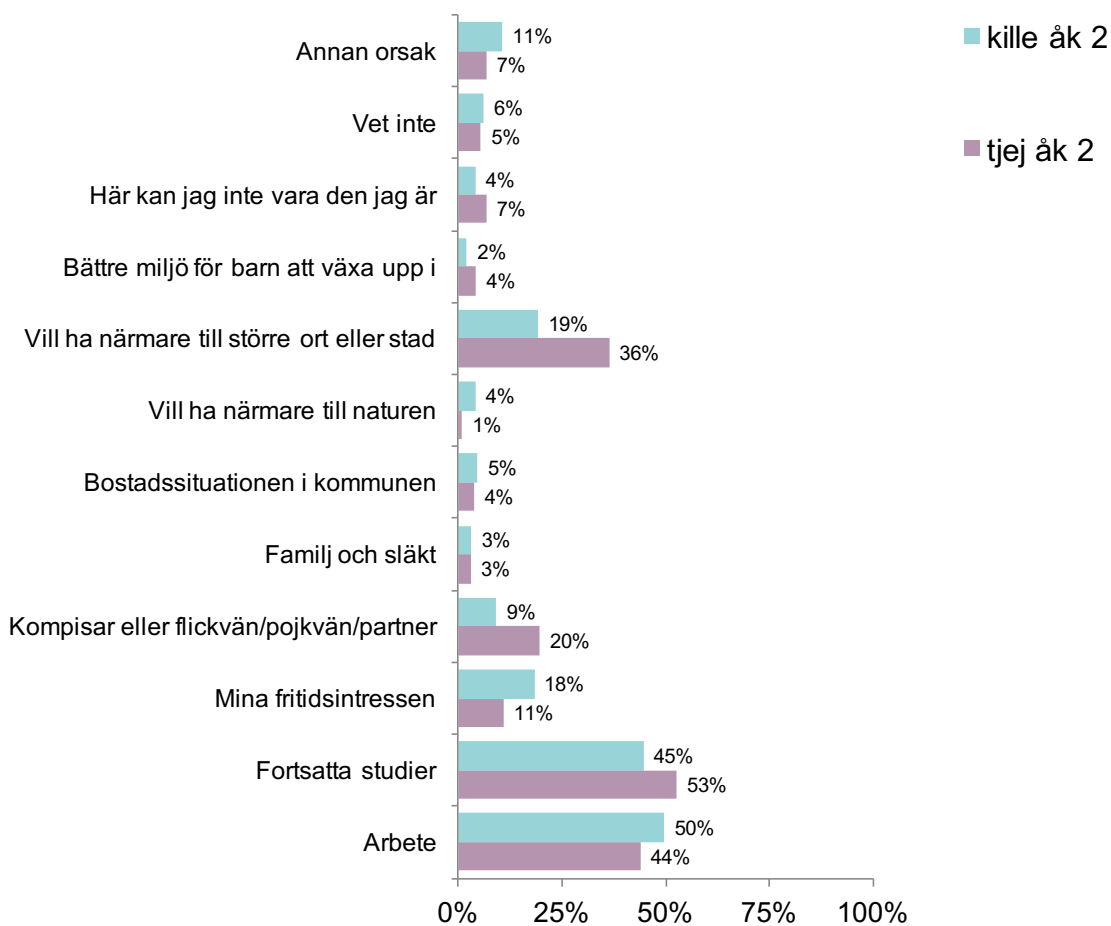
H4b. Andelen som tror de kommer flytta: Jämförelser

De som svarade att de tror att de kommer flytta fick svara på en följdfråga om varför. Flest har angett fortsatta studier, arbete och att de vill ha närmare till större ort eller stad. Tjejer svarar i högre grad än killar att de vill ha närmare till en större ort eller stad.

H4c. Av vilken anledning tror du att du kommer flytta från kommunen?

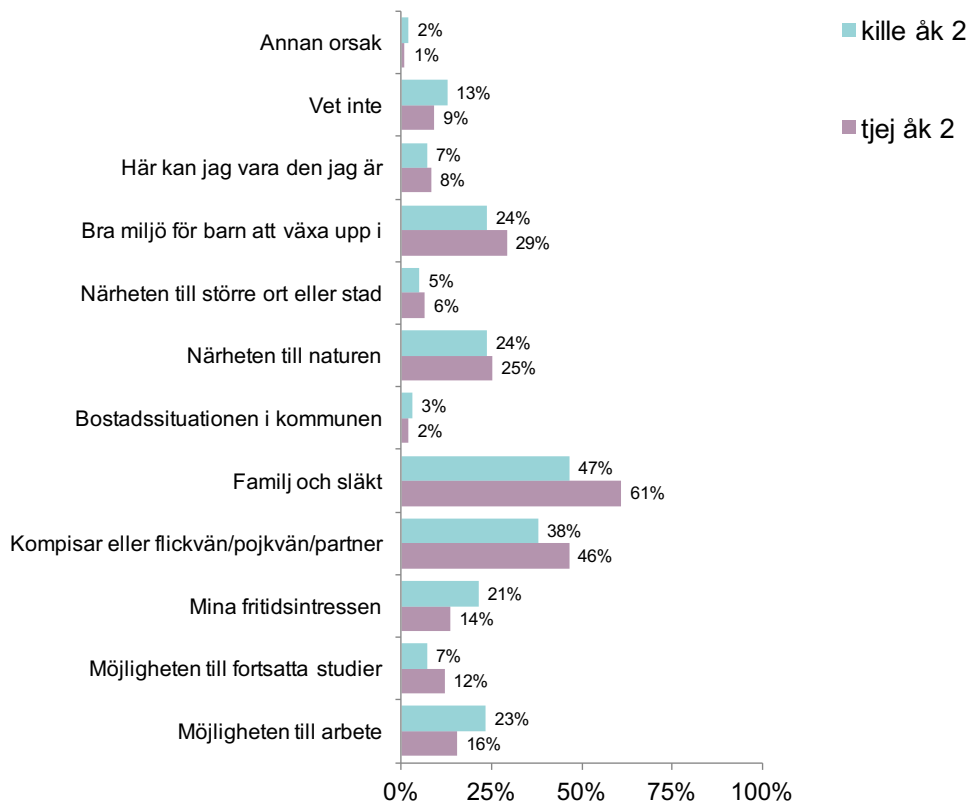
Besvarades endast av de som tror de kommer flytta

Det bästa med kommunen

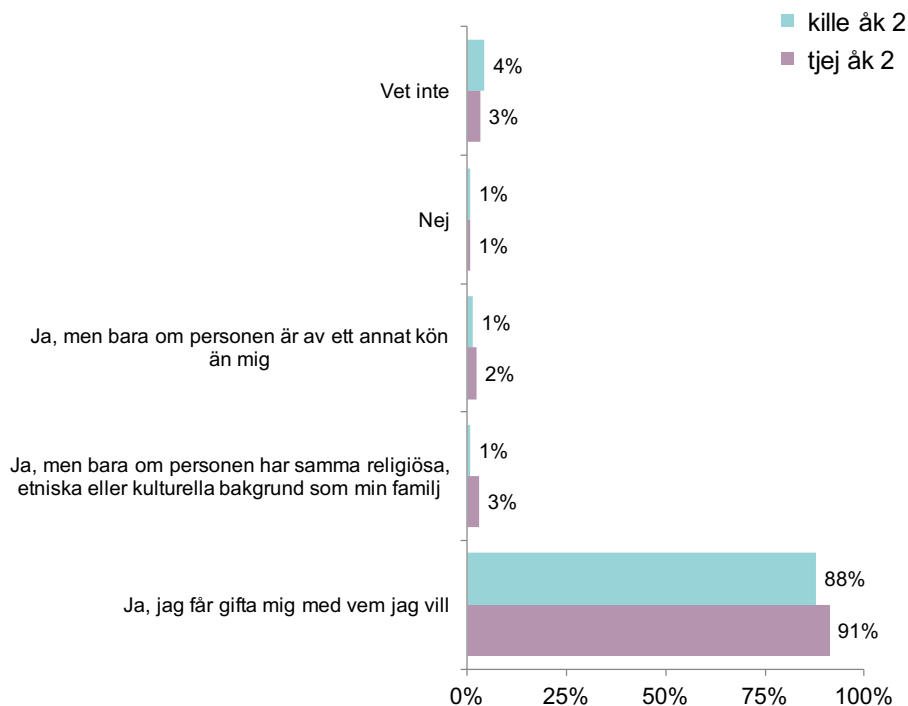
I Lupp-enkäten ställdes även en fråga om vad som är det bästa med att bo i kommunen. Familj och släkt, kompisar och partner, närheten till naturen samt att det är en bra miljö för barn att växa upp i är det som flest angett.

H5. När du tänker på hur det är att bo i din kommun, markera det eller de alternativ som du tycker är det bästa med att bo i din kommun?

I enkäten ställdes en fråga om huruvida eleverna får gifta sig med vilka de vill. 91 % av tjejerna totalt och 88 % av killarna svarar att de får gifta sig med vem de vill.

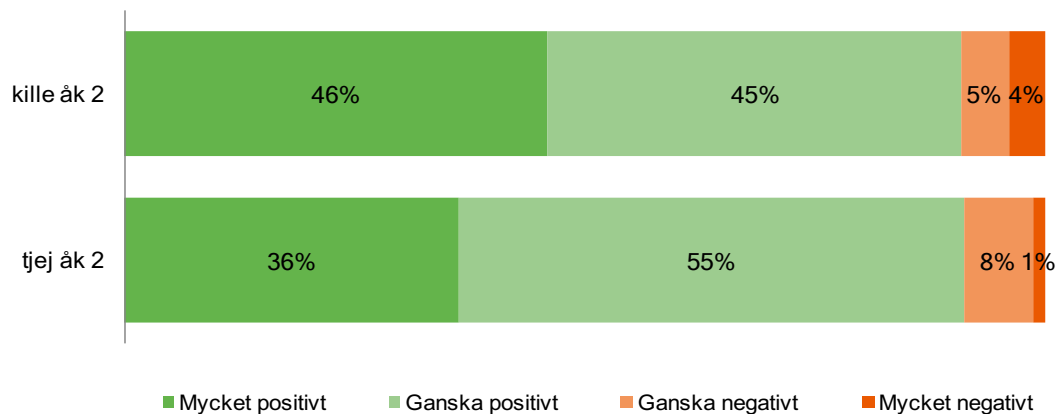
H6. Får du gifta dig med vem du vill?

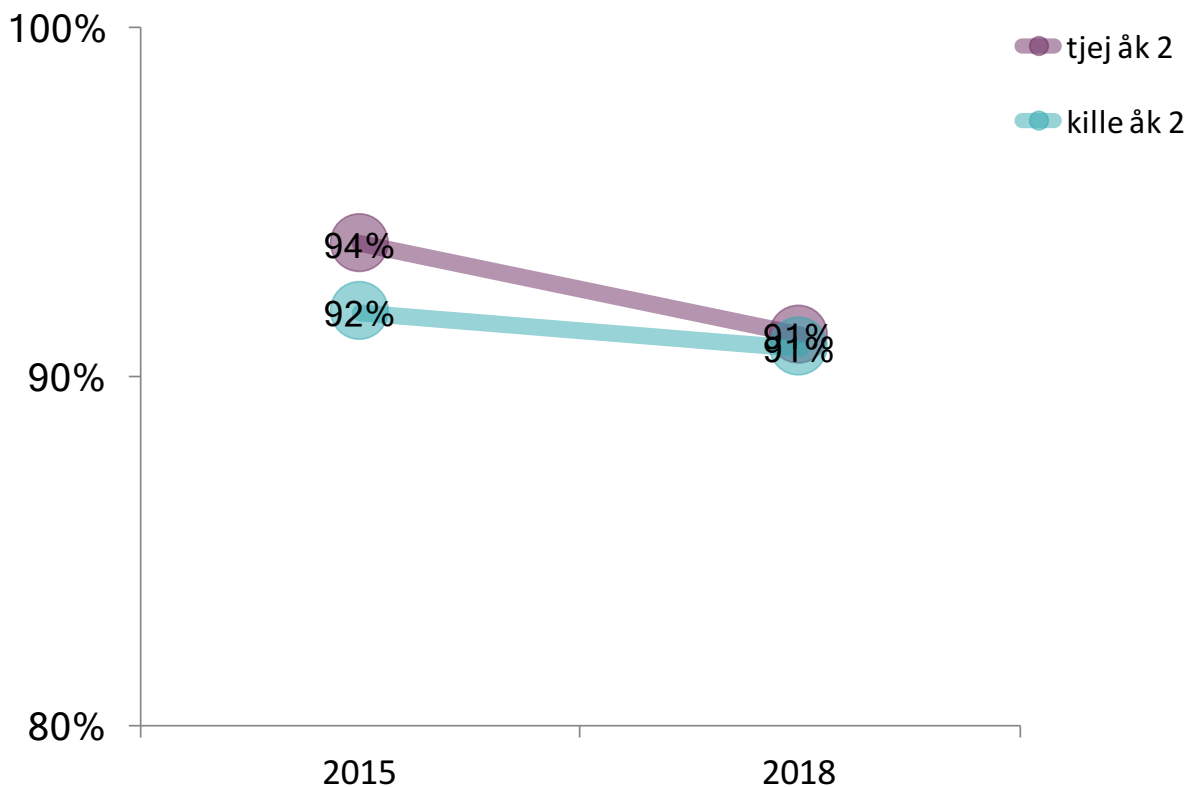
Framtid

Som det framgår i diagram H7 svarar en väldigt hög andel, drygt 90 % av ungdomarna, att de ser mycket eller ganska positivt på framtiden. Över tid har dock en mindre negativ utveckling skett, se diagram H7a.

H7. Hur ser du på framtiden?

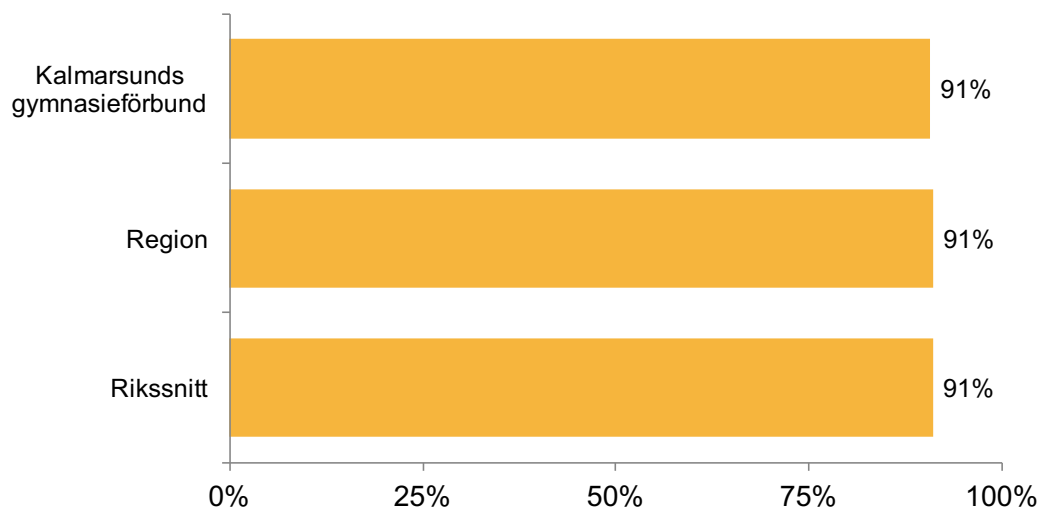

H7a. Hur ser du på framtiden? Utveckling över tid

Andelen med positiv framtidssyn är på samma nivå i Kalmarsunds gymnasieförbund som regionsnittet och rikssnittet.

H7b. Hur ser du på framtiden? Andel som svarat "mycket positivt" eller "ganska positivt"
Jämförelser

Referenser

- Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning: Skolelevers drogvanor 2018
- Folkhälsomyndigheten 2014: Skolbarns hälsovanor i Sverige 2013-2014
- Kommittédirektiv 2014:111. Demokratisk delaktighet och inflytande över det politiska beslutsfattandet
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2007: Fokus 07: En analys av ungas hälsa och utsatthet
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor: Fokus 14: Om ungas fritid och organisering
- Mörk, Sjögren & Svaleryd 2014: Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa
- Regeringens proposition 2013/14:191. Med fokus på unga - en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande
- Skolinspektionen 2010: Framgång i undervisningen
- SOU 2009:64 Flickor och pojkar i skolan - hur jämställt är det?
- SOU 2016:5 "Låt fler forma framtiden" del A
- SOU 2016:55 "Det handlar om en jämlik hälsa"
- Sveriges Kommuner och Landsting 2014: Ungas inflytande och delaktighet

